

Beoordeling en advies PIA

PIA onderwerp	Wet vereenvoudiging Beslagvrije Voet (Wet vBVV)
Welk veld en directie	SZI – PDV
Datum	<p>Advies 21 april 2020 door 5.1.2.e (risicomanagement), 5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e), 5.1.2.e (5.1.2.e) - tussentijdse versie, advies besproken met 5.1.2.e op 13 mei 2020</p> <p>Advies 14 oktober 2020 door 5.1.2.e (5.1.2.e), 5.1.2.e 5.1.2.e (5.1.2.e)</p>
Advies/opmerkingen FG	<p>Algemene opmerkingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is een duidelijke verdiepings- en concretiseringsslag te zien in deze PIA in vergelijking met de versie van maart. De opsomming en bijbehorende toelichting van risico's en benodigde acties in de bestuurlijke samenvatting biedt een goed beeld van de ernst van de genoemde zaken. De prioritering van de op te lossen items is een waardevolle toevoeging vanuit risicomanagementperspectief. • De concretisering vindt niet alleen hoog-over plaats (zoals 'onvoldoende informatie aan betrokkene', maar geeft ook zeer concrete benodigde aanpassingen weer zoals 'ontbreken cookiemelding', dit biedt veel houvast voor concreet op te pakken acties (quick wins). • De introductie van een document voor de vindplaats voor adviespunten als onderdeel van het begeleidend schrijven vinden wij een aangename toevoeging. <p>Adviespunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kijk nogmaals naar het eerder advies gegeven op de maart-versie. Wij kunnen namelijk (zelfs met de aangegeven vindplaatsen in het begeleidend schrijven) niet goed zien dat de adviespunten zijn opgevolgd (zie eerdere communicatie hierover tussen 5.1.2.e en 5.1.2.e). - Zie bijv. advies omtrent leesbaarheid en inhoudelijke kern. Wij zien dat de kern van de analyse nog niet altijd wordt geraakt; kijk nogmaals naar wat er achtergrondinformatie is, wat er algemene uitleg AVG is, en focus juist op de kern/conclusie/ het doel van de aanbevelingen. Let hierbij bijv. op of de gegeven redenering logisch en compleet beargumenteerd is. Daarnaast staan er nu bijv. risico's en aanbevelingen door het stuk heen verweven, los van wat er in hoofdstuk 4 aan bod komt, probeer hier consistent en eenduidig in te zijn. <i>Advies: Pak alle adviespunten uit de maart-versie er nogmaals bij, we zullen in dit document dan ook niet per PIA-vraag het advies afsplitsen.</i> • Dit punt komt ook terug uit het advies van maart, maar is dermate belangrijk dat wij dit hier nogmaals aanstippen: Er mist een vertaling van risico's vanuit organisatieperspectief naar risico's vanuit perspectief van de betrokkenen. - Zie bijv. risico omtrent cookiemelding. Hier wordt aangegeven dat dit tegenstrijdig is aan de Telecommunicatiewet. Wij lezen hier belang vanuit de organisatie (namelijk het voldoen aan de wet) – wat is het belang voor de betrokkene dat dit geregeld is?

	<p>Wat is dus de impact op de rechten en vrijheden van de burger dat dit niet geregeld is?</p> <p>- Zie bijv. diverse risico's in hoofdstuk 4. Hier wordt bij verschillende (de meeste eigenlijk) risico's aangegeven dat een bepaalde impact H/M/L is. Wat is precies dan deze impact? Is dit bijv. financieel verlies, of juist discriminatie oid.? Maak het concreet, dat is uiteindelijk waarom dit een PIA is en geen BIA (business impact assessment).</p> <p><i>Advies: maak de vertaalslag naar impact vanuit betrokkenen, dit is namelijk een goed startpunt voor het onderstaand adviespunt.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor ons is de gebruikte prioritering voor het oppakken van de risico's (o.b.v. classificatie H/M/L voor impact op het leven van de betrokkene) niet altijd helder beredeneerd. <ul style="list-style-type: none"> - Voorbeeld: Wij lezen dat het gebrek aan transparantie op het gebied van de gebruikte algoritmes het grootste risico is (in de bestuurlijke samenvatting op punt 1, maar ook verweven door het document). Echter wordt in hoofdstuk 4 aangegeven dat de impact van 'berekening niet conform afsprakenkader', 'berekening met interpretatieverschillen', 'berekening met verschil in beschikbaarheid gegevens' M is, wat hetzelfde is als bijv. de impact door uitval ketenpartner. Wij beredeneren logischerwijs met de informatie uit de tekst dat dit juist een stuk hoger had moeten uitvallen, zeker in vergelijking met andere zaken die als impact een M hebben gekregen. <p><i>Advies: maak helder hoe deze classificatie voor impact is opgezet, en heroverweeg de classificaties waar nodig (hangt samen met vorige punt t.a.v. impact vanuit organisatie vs. impact vanuit betrokkenen).</i></p>
--	---

HOOGHIEMSTRA
&
PARTNERS
strategisch en juridisch advies

PBLQ

verbinders in de
informatiesamenleving

PIA Wet Vereenvoudiging Beslagvrije Voet

Adviesrapport
versie 1.0
09 september 2020

Bestuurlijke samenvatting en conclusies

De Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (WvBVV) zal op 1 Januari 2021 in werking treden. Doel van de wet is het eenduidig vaststellen van de beslagvrije voet met behulp van een generieke rekenmodule en een verbeterde informatie-uitwisseling door de Coördinerend deurwaarder. Op deze wijze moet er een verbetering omtrent de schuldenproblematiek in Nederland plaatsvinden en de informatie-uitwisseling rondom de gelegde beslagen gestroomlijnd worden via een Coördinerend deurwaarder.

Onderdeel van de wet is het realiseren van de informatievoorziening tussen de verschillende belanghebbenden. In deze informatie-uitwisseling worden op verschillende momenten persoonsgegevens verwerkt. De uitvoering is daarmee gebonden aan de Algemene verordening gegevensbescherming (AvG). Dit geeft aanleiding om middels een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA, ook wel PIA genoemd) te onderzoeken welke risico's de verwerking oplevert voor de betrokkene en welke maatregelen er genomen moeten worden om de risico's af te dekken. Het programma implementatie vereenvoudiging beslagvrije voet, vertegenwoordigd door de § 12a § 12a van ICTU heeft opdracht gegeven voor deze DPIA.

Deze DPIA heeft betrekking op de gegevensverwerking van de informatieketen voor de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (WvBVV). Het onderzoek is uitgevoerd conform het Model gegevensbeschermingseffectbeoordeling rijksdienst (PIA) en bestaat uit vijf stappen:

1. Een beschrijving van de uitvoeringspraktijk (de gegevensverwerkingen);
2. De beschrijving en toetsing van de rechtmatigheid van de gegevensverwerkingen;
3. Identificeren en beoordelen van risico's voor de betrokkene;
4. Formuleren van maatregelen;
5. Opstellen en afstemmen van het eindrapport.

Terugblik

Het uitvoeren van een PIA is een continu proces en moet ten minste worden herhaald als de gegevensverwerkingen en het risico dat de verwerkingen inhoudt, verandert.¹ Daarmee is een PIA-rapportage een levend document. In opdracht van het programma implementatie vereenvoudiging beslagvrije voet zijn er op twee eerdere momenten PIA's uitgevoerd op de voorgenomen gegevensverwerkingen:

- In september 2019 is versie 1.0 opgeleverd.
- In maart 2020 is versie 1.1 opgeleverd.

De documentatie van het programma en de gerealiseerde aanpassingen door het programma op basis van de voorgaande PIA's laten zien dat het programma de nieuwe manier van berekenen heeft vormgegeven volgens de Privacy by Design principes. Dit is al gestart bij de vormgeving van het wetsontwerp. Als beeld blijft hangen dat dit een complex programma is waarbij het woord 'vereenvoudiging' gemakkelijk een verkeerd idee kan geven. Eenvoudig is het in ieder geval niet.

¹ Art. 35 AvG

Er zijn veel ketenpartners en deze ketenpartners vervullen soms meerdere rollen tegelijk. Het is knap hoe in dit programma de juridische en technologische vormgeving in de ontwerp- en uitvoeringsfasen zijn samengebracht.

Een mooi voorbeeld van deze synergie is het document waarin de zogenaamde rekenregels zijn vastgelegd. Dit is een beschrijving in natuurlijke taal van de beslisregels waarmee de centrale rekenvoorziening wordt gebouwd dan wel waarmee de zelfbouwers de rekentool moeten bouwen. Stap voor stap is beschreven hoe de berekeningen moeten worden uitgevoerd. Het is een beschrijving die het mogelijk maakt transparant te zijn over de geautomatiseerde processen, eenheid in de programmatuur en actualisering en onderhoud faciliteert en geschikt is voor het afleggen van verantwoording over de transformatie van wet naar tool. Daarmee voldoet het programma aan de eis die bestuursrechters stellen aan bestuursorganen, namelijk dat hun besluiten niet mogen zijn gebaseerd zijn op 'black box' geautomatiseerde systemen. Dat maakt dit onderdeel (transformatie van wet naar tool) toekomstbestendig.²

Eenvoudig is het in ieder geval niet. Er zijn veel ketenpartners en deze ketenpartners vervullen soms meerdere rollen tegelijk. Het is knap hoe in dit programma de juridische en technologische vormgeving in de ontwerp- en uitvoeringsfasen zijn samengebracht. Extra complicerend hierbij is de hoeveelheid ketenpartners die met elkaar samen moeten werken en daarbij van elkaar afhankelijk zijn. In zo'n setting kan gemakkelijk vergeten worden om wie het allemaal te doen is. De burger, gebruiker, schuldenaar of in de woorden van de Avg: de betrokkene.

Het is de verdienste van het programma dat al in een vroeg stadium gevraagd is om de plannen te analyseren en te toetsen op de naleving van de Avg om zo bij het ontwerpen van regelgeving en de uitvoering in vroeg stadium rekening te houden.

In deze finale DPIA komen de risico's voor de betrokkenen aan de orde die op 9 september 2020 nog niet weggenomen zijn. Conform de wens van de opdrachtgever is deze DPIA zelfstandig leesbaar.

Hieronder staat een overzicht van de risico's die nog gemitigeerd moeten worden. Het is aan de verwerkingsverantwoordelijke(n), het programma respectievelijk de ketenpartners om te beslissen of en hoe de risico's verminderd worden en binnen welk tijdsbestek. Op verzoek van de opdrachtgever hebben wij een onderscheid aangebracht dat is gebaseerd op de risico-analyse uit hoofdstuk 4 en 5. Hierdoor wordt het voor het programma mogelijk een prioritering aan te brengen.

De risico's worden onderverdeeld in vier extra categorieën:

1. Risico's die vanwege hun mogelijke impact zo hoog zijn dat zij gemitigeerd moeten zijn als de wet in werking treedt,
2. Risico's die vragen om het nemen van maatregelen zo spoedig mogelijk nadat de wet in werking is getreden, en
3. Risico's die weliswaar ontstaan in de uitvoering van WvBVV maar die niet door het programma kunnen worden gemitigeerd (de ketenoverstijgende risico's).
4. Risico die zich voordoen maar niet volgen uit de standaard risico-analyse methodiek (MAPGOOD).

² Zie hiervoor <https://www.slimmermetregelgeving.nl/> en <https://research.vu.nl/en/publications/wendbaar-wetgeven>

Welk risico?	Moet voor 1-1-2021 zijn verholpen?	Moet z.s.m. na 1-1-2021 zijn verholpen?	Is ketenoverstijgend?	Wel risico, niet in risico-analyse methodiek?
1..Onvoldoende informatie aan betrokkenen.	X			
2..Geen afspraken over verwerken persoonsgegevens tussen CDW en andere ketenpartners.		X	X	X
3..Ontbreken cookiemelding.		X		X
4..Verzendwijze modelformulier.		X	X	
5.Bewaartermijnen		X	X	
6. Nog geen verwerkersovereenkomst IB-BKWI	X			X
7.Risico 'kluitje in het riet' voor betrokkene.		X		X

Tabel met overzicht risico's, tijdspad om deze te mitigeren en tot wiens verantwoordelijkheid het risico behoort.

Toelichting

1. Onvoldoende informatie aan betrokkenen.

De Avg vereist dat de logica van de geautomatiseerde berekening op verzoek op toegankelijke wijze ter beschikking wordt gesteld aan de betrokkene. Er is hiervoor nog niets voorhanden. Dit is een risico. Als maatregel wordt geadviseerd om aan de hand van de rekenregels de logica te beschrijven en op verzoek ter beschikking te stellen en voor iedereen op de website te plaatsen.

Ook voldoet de Modelmededeling niet aan de Avg. We hebben begrepen dat er ook andere, meer toegankelijke informatie zal worden meegestuurd. Hierin kan dan meer uitleg aan de betrokkene aangeboden worden. Mocht de hoeveelheid informatie naar verwachting een te zware belasting kunnen vormen (teveel informatie in een keer te verwerken door de betrokkene), dan is het verstandig deze informatie op de website te zetten en/of op verzoek toe te sturen. Ook schrijft de Avg voor dat bepaalde informatie desgewenst mondeling moet worden gegeven.

2. Geen afspraken over verwerken persoonsgegevens tussen CDW en andere ketenpartners.

De focus op het goed inbedden en organiseren van de geautomatiseerde gegevensverwerking heeft geleid tot het verminderen van de risico's in het kader van gegevensbescherming wat de rekentool betreft. Maar er zijn nog geen onderlinge werkafspraken vastgelegd over de gegevensuitwisseling tussen de ketenpartners en de CDW in de fase na de vaststelling van de BVV; Omdat het risico is geclassificeerd als medium-laag én ketenoverstijgend, verwachten wij dat dit risico ook aan de orde is gekomen bij de afzonderlijke DPIA's die de ketenpartners hebben uitgevoerd. Voor zover nog relevant adviseren wij om als keten tijdelijk (tot de verbreding beslagregister is gerealiseerd) specifieke afspraken te maken over welke persoonsgegevens worden uitgewisseld en met welk communicatiemiddel.

3 Ontbreken van cookiemelding.

De website www.uwbeslagvrijevoet.nl verwerkt cookies maar meldt dit niet. Tijdelijke verwerking van persoonsgegevens, later gegevens in de vorm van cookies worden verwerkt door de minister van Algemene Zaken (<https://www.rijksoverheid.nl/cookies>). De website voldoet op dit moment door het ontbreken van de mededeling niet aan de regels uit de Telecommunicatiewet. We adviseren om dit nader uit te zoeken en de benodigde maatregelen te treffen

4. Verzendwijze modelformulier.

Het wordt aan de beslagleggende partij overgelaten hoe en via welke verzendmethode het modelformulier bekend wordt gemaakt aan de schuldenaar. Dit kan in ieder geval de (fysieke) post of de (digitale) berichtenbox zijn. Omdat het risico is geclassificeerd als hoog-medium én ketenoverstijgend is, verwachten wij dat dit risico onderkend zal worden in de DPIA's die de ketenpartners zelf uitvoeren. Voor zover relevant adviseren wij als maatregel om als keten overeenstemming te krijgen over de minimale ondergrens van beveiliging van de verzending die door elke individuele ketenpartner gehanteerd moet worden.

5 Bewaartermijnen.

Het wordt aan de beslagleggende partij overgelaten om de gegevens te bewaren volgens de wettelijk verplichte bewaartermijnen. Het is mogelijk dat deze onderling verschillen. Omdat het risico is geclassificeerd als hoog-medium én ketenoverstijgend is, verwachten wij dat dit risico onderkend zal zijn in de DPIA's die de ketenpartners zelf uitvoeren. Voor zover relevant adviseren wij als maatregel om voor de gehele keten de bewaartermijnen inzichtelijk te maken.

6. Nog geen verwerkersovereenkomsten.

Er is nog geen verwerkersovereenkomst die ziet op de samenwerking tussen BKWI en IB. We adviseren heldere afspraken te maken gemaakt die dienen te worden opgenomen in verwerkingsovereenkomsten.

7. Risico 'kluitje in het riet' voor de betrokkenen

Doordat gegevens uit bepaalde bronnen gebruikt worden is het nodig om te kijken naar het gebruik en de bron van de gegevens. De gebruikte gegevens worden inzichtelijk gemaakt voor de betrokkene middels het modelformulier. Om te voorkomen dat er bij twijfel over de juistheid van de gebruikte gegevens een soort 'kluitje in het riet situatie' ontstaat, raden wij aan om op de website ook direct al te verwijzen naar de twee al bestaande burgerportalen die essentiële gegevens leveren.

Inhoud

1.	Inleiding	9
1.1	Aanleiding	9
1.2	Opdrachtformulering	9
1.3	Referentiekader	9
1.4	Bestudeerde documentatie	10
1.5	Werkwijze	10
1.6	Relatie met eerdere PIAs	11
1.7	Indeling rapport	11
2.	Beschrijving kenmerken gegevensverwerkingen	12
2.1	Voorstel	12
2.2	Persoonsgegevens	13
2.2.1	Coördinerend Deurwaarder	14
2.2.2	Beslagvrije voet	14
2.2.3	Het burgerportaal	16
2.3	Gegevensverwerkingen	17
2.3.1	Coördinerend Deurwaarder	17
2.3.2	Beslagvrije voet	17
2.4	Verwerkingsdoeleinden	23
2.5	Betrokken partijen	24
2.5.1	Beschrijving van rollen in de keten derdenbeslag	24
2.5.2	Beschrijving van partijen in de keten derdenbeslag	24
2.5.3	Betrokken partijen en hun rol volgens de Avg	26
2.6	Belangen bij de gegevensverwerkingen	27
2.7	Verwerkingslocaties	27
2.8	Technieken en methoden van de gegevensverwerkingen	28
2.8.1	Beslagvrije voet	28
2.8.2	Coördinerend Deurwaarder	31
2.8.3	Gebruik van technieken en methoden	31
2.9	Beleidsmatig en juridisch kader	31
2.9.1	Beleid	31
2.10	Bewaartermijnen	33
3.	Beoordeling rechtmatigheid gegevensverwerkingen	35
3.1	Inleiding	35
3.2	Rechtsgrond(en)	35
3.2.1	Algemeen	35
3.2.2	Situatie inzake Wet vereenvoudiging Beslagvrije Voet	35
3.2.3	Beslagleggende partijen, derdebeslagene	36
3.2.4	Ondersteunende partijen	38

3.3	Bijzondere categorieën van persoonsgegevens, strafrechtelijke persoonsgegevens en BSN	40
3.4	Verwerkingsverantwoordelijke centrale rekenvoorziening	41
3.5	Doelbinding	41
3.6	Noodzaak en evenredigheid	42
3.7	Rechten van betrokkenen	43
3.7.1	Transparantie	44
3.7.2	Het recht van inzage	45
3.7.3	Het recht van rectificatie	46
3.7.4	De centrale rekenvoorziening	47
4.	Beschrijving en beoordeling risico's voor betrokkenen	49
4.1	Mens	51
4.1.1	Incidenten en scores	51
4.1.2	Toelichting	51
4.2	Apparatuur	53
4.2.1	Incidenten en scores	53
4.2.2	Toelichting	53
4.3	Programmatuur	54
4.3.1	Incidenten en scores	54
4.3.2	Toelichting	54
4.4	Gegevens	55
4.4.1	Incidenten en scores	55
4.4.2	Toelichting	55
4.5	Ketenpartners	57
4.5.1	Incidenten en scores	57
4.5.2	Toelichting	58
5.	Beschrijving voorgenomen maatregelen	60
5.1	Mens	60
5.1.1	Maatregelen	60
5.1.2	Restrisico's	60
5.2	Apparatuur	61
5.2.1	Maatregelen	61
5.2.2	Restrisico's	62
5.3	Programmatuur	63
5.3.1	Maatregelen	63
5.3.2	Restrisico's	63
5.4	Gegevens	64
5.4.1	Maatregelen	64
5.4.2	Restrisico's	64
5.5	Ketenpartners	64
5.5.1	Maatregelen	64
5.5.2	Restrisico's	66

6.	Conclusies en aanbevelingen	68
Bijlage A	Geïnterviewde personen	72
Bijlage B	Bestudeerde documentatie	73
Bijlage C	Overzicht Persoonsgegevens	74
Bijlage D	Overzicht beslagleggende partij en derde beslagene	77
Bijlage E	Overzicht betrokken partijen en hun rol vg	78

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Op 1 januari 2021 treedt de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet in werking. De wet heeft als doel om de beslagvrije voet eenduidig vast te stellen via een generieke rekenmodule en om de informatie-uitwisseling rondom de gelegde beslagen te stroomlijnen via een Coördinerend deurwaarder. Dit moet een bijdrage leveren aan de verbetering van de schuldenproblematiek in Nederland. Naast meerdere directies van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zijn de uitvoeringsinstanties Belastingdienst, Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), Sociale Verzekeringsbank (SVB), het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO), het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) en gemeenten, waterschappen en alle gerechtsdeurwaarders betrokken evenals de Stichting Netwerk Gerechtsdeurwaarders (SNG) en het Bureau keteninformatisering Werk en Inkomen (BKWI) samen met het Inlichtingenbureau (IB) als gegevensknooppunten.

Een belangrijk onderdeel van de wet is het realiseren van de informatievoorziening. Daarvoor worden op verschillende momenten persoonsgegevens verwerkt. De uitvoering is daarmee gebonden aan de Algemene verordening gegevensbescherming (AvG). Dit geeft aanleiding om middels een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA, ook wel PIA genoemd) te onderzoeken welke risico's de verwerking oplevert voor de betrokkene en welke maatregelen er genomen moeten worden om de risico's af te dekken.

1.2 Opdrachtformulering

Wij hebben onze opdracht als volgt geformuleerd:

“Voer een Privacy Impact Assessment (PIA) uit op de verwerkingen van (bijzondere) persoonsgegevens die in het kader van de informatievoorziening rondom de implementatie van de Wet Vereenvoudiging Beslagvrije Voet (WvBVV) en bijbehorende regelingen worden verwerkt door de ketenpartners. Doe dit conform het Model Rijksdienst PIA en lever een rapport met de resultaten/bevindingen, en geef aanbevelingen.”

De opdrachtgever voor deze PIA is het programma implementatie vereenvoudiging beslagvrije voet, vertegenwoordigd door de ^{5.1.2.e} van ICTU. Het onderzoek is uitgevoerd door ^{5.1.2.e} (Hooghiemstra en Partners), ^{5.1.2.e} (Hooghiemstra en Partners), ^{5.1.2.e} (PBLQ), ^{5.1.2.e} (PBLQ) en ^{5.1.2.e} (PBLQ).

1.3 Referentiekader

Bij de uitvoering van de opdracht hebben wij gebruik gemaakt van het volgende referentiekader:

- Algemene verordening gegevensbescherming (AvG);
- Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVG);

- Europese richtsnoeren voor (het uitvoeren van) een PIA³;
- Richtlijnen en opinies van de Autoriteit Persoonsgegevens, de European Data Protection Board (de voormalige Artikel 29 Werkgroep), het Europees Comité voor de Gegevensbescherming;
- Model gegevensbeschermingseffectbeoordeling rijksdienst (PIA);
- Telecommunicatiewet;
- Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen;
- Besluit SUWI;
- Wet Basisregistratie personen;
- Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen;
- Algemene wet rijksbelastingen;
- Regeling voorzieningen GDI;
- Algemene wet bestuursrecht;
- Wet vereenvoudiging beslagvrije voet;
- Besluit beslagvrije voet;
- Ontwerpbesluit dat bovengenoemd besluit wijzigt.

1.4 Bestudeerde documentatie

Het overzicht van bestudeerde documenten is opgenomen in bijlage B.

1.5 Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd conform het Model gegevensbeschermingseffectbeoordeling rijksdienst (PIA) en bestaat uit vijf stappen:

1. Een beschrijving van de uitvoeringspraktijk (de gegevensverwerkingen);
2. De beschrijving kenmerken gegevensverwerkingen;
3. Beoordeling rechtmatigheid gegevensverwerkingen;
4. Identificeren en beoordelen van risico's voor de betrokkene;
5. Beschrijving voorgenomen maatregelen.

Het rapport wordt besloten met conclusies en aanbevelingen.

Ter aanvulling op het Model gegevensbeschermingseffectbeoordeling rijksdienst (PIA) hanteren wij een risico-analyse model om risico's voor de betrokkenen te identificeren.

Dit rapport is tot stand gekomen op basis van documentonderzoek dat aan het begin van deze PIA ter beschikking is gesteld⁴ waaronder de Ketenstartarchitectuur van 5 december 2019.⁵ Daarnaast hebben wij gesprekken gevoerd met medewerkers van het programma WvBVV en van BKWI en IB. Een overzicht van gesprekken die hebben plaatsgevonden is opgenomen in bijlage A.

³ Groep Gegevensbescherming Artikel 29, WP 248 rev.01 - Richtsnoeren voor gegevensbeschermingseffect-beoordelingen en bepaling of een verwerking "waarschijnlijk een hoog risico inhoudt" in de zin van Verordening 2016/679

⁴ De reikwijdte en de scope van de documentatie hebben als basis gediend voor deze PIA. Dit betekent ook dat documentatie die later is opgesteld en vastgesteld niet is mee genomen. Een overzicht van de bestudeerde documentatie is te vinden in Bijlage B.

⁵ Ketenstartarchitectuur – Implementatie Wet vereenvoudiging beslagvrije voet, versie 1.1 (Hierna: KSA v.1.1)

Elke ketenpartner zal zelf een PIA uitvoeren op hun interne processen. De interne processen van partijen, inclusief de wijze waarop gegevensverwerkingen plaatsvinden, vallen buiten de scope van deze PIA.

1.6 Relatie met eerdere PIAs

Het uitvoeren van een PIA is een continu proces en moet ten minste worden herhaald als de gegevensverwerking, en het risico dat de verwerkingen inhoudt, verandert.⁶ Daarmee is een PIA-rapportage een levend document. In opdracht van het programma vereenvoudiging beslagvrije voet zijn er op twee eerdere momenten PIA's uitgevoerd op de voorgenomen gegevensverwerkingen:

- In september 2019 is versie 1.0 opgeleverd.
- In maart 2020 is versie 1.1 opgeleverd.

Nu documentatie afgerond en afgestemd is met de ketenpartners, is het tijd om de 1.1 versie te herzien. Concreet betreft dit de rekenvoorziening zoals gebouwd wordt door BKWI en IB⁷, het afsprakenkader rondom het Coördinerend Deurwaarderschap⁸, de voorzieningen rondom het rekenhulpmiddel voor burgers, en het modelformulier. Daarnaast zijn de risico's die in de 1.1-versie van de DPIA zijn geïnterpreteerd opnieuw beoordeeld.

1.7 Indeling rapport

Het rapport heeft, conform het Model gegevensbeschermingseffectbeoordeling rijksdienst, de volgende indeling:

- Beschrijving kenmerken gegevensverwerkingen;
- Beoordeling rechtmatigheid gegevensverwerkingen;
- Beschrijving en beoordeling risico's voor betrokkenen;
- Beschrijving voorgenomen maatregelen;
- Aanbevelingen en conclusies.

---

6 Art. 35 Avg

7 Zoals beschreven in de Traject Start Architectuur BVV, versie 1.1

8 Zoals beschreven in Afsprakenkader CDW, versie 0.7

2. Beschrijving kenmerken gegevensverwerkingen

2.1 Voorstel

De voorgestelde gegevensverwerking betreft de informatieketen voor de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (WvBVV). Op basis van interviews, de Ketenstartarchitectuur (KSA) en aanvullende documentatie onderscheiden we voor deze PIA de volgende drie doelen:

1. Het vaststellen van het Coördinerend Deurwaarderschap (CDW).

Nieuw in de WvBVV is de rol van Coördinerend Deurwaarder (CDW). De CDW krijgt een coördinerende en verdelende rol als er sprake is van samenlopende derdenbeslagen. De WvBVV past processen aan zodat partijen zicht hebben op mogelijke samenloop situaties en weten hoe zij in deze situaties bij de Coördinerend Deurwaarder efficiënt informatie kunnen krijgen.

2. Het berekenen, toepassen en communiceren van de beslagvrije voet.

Het vaststellen van de beslagvrije voet gebeurt middels de generieke rekentool (of de programmeerregels van de rekentool) en het gebruik van de voorgeschreven gegevens (de variabelen). Het toepassen van de beslagvrije voet vindt plaats doordat de deurwaarder aan de hand van eigen informatie of informatie verkregen van de schuldenaar de initiële, of een her-, berekening laat uitvoeren. Het communiceren van het resultaat, de vastgestelde beslagvrije voet, wordt gedaan via het zogenaamde modelformulier. In de Memorie van Toelichting bij de wet staat dan ook dat in het kader van transparantie de uitleg aan de schuldenaar heel belangrijk is. 'Iedere deurwaarder die beslag legt, is gehouden uiterlijk bij de overbetekening van het beslag de schuldenaar te informeren over de door hem vastgestelde beslagvrije voet, alsmede de gegevens op basis waarvan hij tot deze beslagvrije voet is gekomen.'⁹

3. Het burgerportaal.

In de eerdere DPIA werd geconstateerd dat er een risico bestond dat het burgerportaal niet op tijd wordt afgerond omdat er nog geen opdracht voor was gegeven. Inmiddels zijn er diverse stappen gezet waardoor verwacht wordt dat het burgerportaal ook vanaf 1 januari 2021 in de lucht is. Het burgerportaal bestaat uit 2 componenten die terecht komen op <https://www.uwbbslagvrijevoet.nl>:

Toegankelijke informatie over het berekenen van de beslagvrije voet en verwijzingen.

Een rekenhulp die voor een ieder is te gebruiken (dus ook de rechter). Door het invoeren van een aantal gegevens kan berekend wat de beslagvrije voet is.

In de PIA behandelen wij deze drie doelen waar relevant afzonderlijk van elkaar.

Door het programma is een generiek procespatroon voor de vereenvoudiging beslagvrije voet opgesteld. Om eenduidig en herkenbaar gegevensverwerkingen in kaart te brengen, wordt de koppeling gemaakt met het generieke procespatroon. Voor de hierboven genoemde voorgestelde gegevensverwerkingen betekent dat:

- Het vaststellen van het coördinerend deurwaarderschap: *Business Change*
- Het berekenen, toepassen en communiceren van de beslagvrije voet: *IT Change*
- Het burgerportaal, onderdeel van de uniforme communicatie: *IT Change*

Generiek procespatroon vBV

2.2 Persoonsgegevens

De Avg maakt een onderscheid tussen 'gewone' persoonsgegevens en 'bijzondere' persoonsgegevens¹⁰. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens zijn gegevens die gezien hun aard extra gevoelig zijn. Dit betreft gegevens waaruit ras of etnische afkomst blijkt, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, het lidmaatschap van een vakbond, genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, gegevens over gezondheid en gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid. De verwerking van bijzondere persoonsgegevens is verboden, tenzij er een specifieke uitzondering van toepassing is, of de betrokkene uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven voor de verwerking.

Naast bijzondere persoonsgegevens geldt ook een uitzondering voor de verwerking van persoonsgegevens van strafrechtelijke aard.¹¹ Dit is enkel toegestaan als dat gebeurt onder toezicht van de overheid, of als dit specifiek bij wet is geregeld. Ook het gebruik van het nationaal identificatienummer (in Nederland het Burgerservicenummer) is enkel toegestaan voor gebruik voor in de wet voorgeschreven doelen.

Daarnaast zijn er in Nederland gegevens die niet 'bijzonder' zijn conform Avg, maar waar wel aanvullende regelgeving over is, dit geldt bijvoorbeeld voor financiële data of locatiegegevens. Dit kan betekenen dat extra maatregelen noodzakelijk zijn om dit soort persoonsgegevens te beschermen gegeven het risico dat bij verkeerd gebruik of misbruik van deze gegevens kan ontstaan voor de betrokkene. Vaak wordt hier gesproken over gevoelige persoonsgegevens.¹²

In de volgende paragrafen wordt beschreven welke persoonsgegevens worden verwerkt in de keten derdenbeslag en tot welke categorie (gewoon, bijzonder, strafrechtelijk, wettelijk identificatienummer) deze behoren. Daarnaast worden enkele specifieke situaties uitgelicht.

¹⁰ Art. 9 Avg

¹¹ Art. 10 Avg

¹² <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/financien>

2.2.1 Coördinerend Deurwaarder

De coördinerend deurwaarder (CDW) is het communicatiepunt voor alle partijen die beslag hebben gelegd of willen leggen. De CDW is dan ook alleen relevant als er sprake is van meerdere beslagleggende partijen en beslag wordt gelegd onder eenzelfde derde(n) en dezelfde schuldenaar.¹³ In dat geval is er sprake van samenloop.

De CDW verwerkt persoonsgegevens ten behoeve van:

1. Het instellen van de CDW en coördineren van verschillende beslagleggende partijen,
2. Het berekenen van de beslagvrije voet, en
3. Het innen van vorderingen.

Voor het instellen van de CDW en het coördineren van verschillende partijen moet de eerste beslagleggende partij nagaan of en hoeveel andere partijen er zijn. Hoe de partij aan zijn informatie komt verschilt per partij.¹⁴

De informatiepositie van alle partijen is gelijkwaardig.¹⁵ Zij kunnen dus in principe over dezelfde gegevens beschikken, maar de CDW is degene die is belast met het communiceren van de relevante informatie voor alle beslagleggende partijen. Daarbij verwerkt de CDW dan ook meer gegevens dan de andere partijen. De CDW verwerkt informatie ten behoeve van het berekenen van de beslagvrije voet bij de samenloop van verschillende beslagen.

Op hoofdlijnen gaat het om de volgende gegevens¹⁶:

- Status van beslag, actief of doorgehaald
- Type preferentie van gelegde beslagen (concurrerend of preferent)
- Gegevens beslagleggende partijen en hun gelegde beslag
- Gegevens derdebeslagene en inkomen onder beslag
- Schuldverloop (hoogte schuld, aflossingen, etc.)
- Actuele beslagvrije voet
- Gegevens die nodig zijn voor het berekenen van de beslagvrije voet

Dit zijn persoonsgegevens. De gegevens die worden verzameld voor het berekenen van de beslagvrije voet en het innen van vorderingen worden in meer detail behandeld in de volgende paragraaf. Deze overlappen grotendeels met de gegevens die hierboven staan. Dit betekent niet dat deze gegevens dubbel worden verzameld, maar wel dat deze gegevens voor verschillende doeleinden worden gebruikt, zowel voor het invullen van de rol als CDW als voor het berekenen van de beslagvrije voet.

2.2.2 Beslagvrije voet

De CDW moet in het nieuwe systeem de beslagvrije voet berekenen als er sprake is van samenloop. Als dat niet het geval is doet de beslagleggende partij dat.

¹³ KSA V.1.1 p. 27

¹⁴ KSA V.1.1 p. 27, gerechtsdeurwaarders raadplegen het digitaal beslagregister en doen daarnaast een bevraging bij de derdebeslagene, de Belastingdienst legt beslag of doet een vordering en ontvangt van de derdebeslagene een verklaring, en de andere beslagleggende bestuursorganen doen een impliciet informatieverzoek tegelijk met de betekening van een dwangbevel of beschikking bij de derdebeslagene(n).

¹⁵ Programmaplan Wet vBVV, p. 17

¹⁶ KSA V.1.0, p. 32

Hiervoor zijn de volgende persoonsgegevens nodig:

1. Uit de BRP:

- A-nummer van de schuldenaar en eventueel partner en kind¹⁷ (gewoon persoonsgegevens)
- BSN van de schuldenaar en eventueel partner en kind (Wettelijk identificerend persoonsgegevens)
- Geboortedatum van de schuldenaar
- Adresgegevens¹⁸ van de schuldenaar en eventueel partner (gewoon persoonsgegevens)
- Leefsituatie¹⁹ (gewoon persoonsgegevens)

2. Uit de Polisadministratie

- Inkomensgegevens²⁰ van de schuldenaar en eventueel partner (gewone persoonsgegevens)
- Hoogte ingehouden loonheffing i.v.m. privé gebruik door werkgever ter beschikking gesteld vervoermiddel (gewone persoonsgegevens)
- In voorkomend geval zou het type inkomen iets kunnen zeggen over de gezondheidsstatus van een persoon (bijzondere persoonsgegevens)²¹

3. Afkomstig van de Werkgeversregistratie

- Identiteit van de inkomensverstrekkers van de schuldenaar (gewone persoonsgegevens)

In Bijlage C staat een overzicht van welke persoonsgegevens in het proces worden verwerkt. Hierbij staat ook aangegeven of dit gewone persoonsgegevens, bijzondere persoonsgegevens of wettelijke identificerende persoonsgegevens zijn. Niet alle gegevens die van belang kunnen zijn voor de berekening staan in de databases waarmee de eerste berekening wordt gedaan. De wet voorziet in een individuele berekening aan de hand van de informatie die de schuldenaar verstrekt nadat hij de berekening heeft ontvangen via het modelformulier.

Onderstaand zijn een aantal specifieke situaties beschreven.

Het is mogelijk dat de schuldenaar verblijft in een inrichting zoals gedefinieerd in de Participatiewet²². In principe is dat gegeven niet bekend bij de beslagleggende partij; het is de schuldenaar zelf die de beslagleggende partij hierover informeert. Ook is verblijf in een inrichting af te leiden uit de adresgegevens. Daarnaast wordt bij berekening van de beslagvrije voet specifiek rekening gehouden met het feit dat iemand in een inrichting verblijft.²³

17 Het A-nummer is het nummer waaronder een persoon ingeschreven staat bij de gemeentelijke basisadministratie (GBA). Elke persoon heeft een eigen, uniek nummer.

18 Bestaande uit functie adres, straatnaam, huisnummer(toevoeging), huisletter, aanduiding bij huisnummer, postcode en woonplaatsnaam.

19 Afgeleid uit de datum huwelijkssluiting/aangaan geregistreerd partnerschap, en eventueel datum ontbinding huwelijk/geregistreerd partnerschap

20 Code soort inkomstenverhouding/inkomenscode, loon LB/PH, (opgebouwd recht) vakantiebijslag, (opgebouwd recht) extra periode salaris, loonheffingnummer, ingehouden loonbelasting/premie volksverzekeringen/bijdrage ZvW, waarde privégebruik auto, datum aanvang en einde tijdvak.

21 Dit is het geval bij periodieke betalingen uit uitkeringen op grond van socialezekerheidswetten, invaliditeits-, ongevallen- of ziekengeldverzekering

22 Onder inrichting wordt verstaan (Artikel 1 lid f Participatiewet); 1. Een instelling die zich blijkens haar doelstelling en feitelijke werkzaamheden richt op het bieden van verpleging of verzorging aan aldaar verblijvende hulpbehoevenden. ; 2. Een instelling die zich blijkens haar doelstelling en feitelijke werkzaamheden richt op het bieden van slaapgelegenheid, waarbij de mogelijkheid van hulpverlening of begeleiding gedurende meer dan de helft van ieder etmaal aanwezig is.

23 Zie paragraaf 2.3.2.3

In het geval dat bekend is dat een schuldenaar in een inrichting verblijft, worden er gegevens over de gezondheid verwerkt. Gezondheidsgegevens zijn bijzondere persoonsgegevens.

Dat er beslag wordt gelegd kan voor sommige soorten schuldenaars een extra consequentie hebben. Een schuldenaar die werkt bij het CJIB bijvoorbeeld en op wiens loon beslag wordt gelegd door het CJIB vanwege onbetaalde boetes zal ook in de arbeidsrechtelijke sfeer een probleem kunnen krijgen. Ook politiemedewerkers en medewerkers van de belastingdienst lopen dergelijke risico's omdat een loonbeslag kan leiden tot disciplinaire maatregelen (voorwaardelijk) strafontslag of ongeschiktheidsontslag omdat de medewerker vatbaar wordt voor chantage of omkoping.

Hoewel de gegevens in het overzicht in Bijlage C op zichzelf niet altijd te kwalificeren zijn als persoonsgegevens, zijn ze dat wel in combinatie met andere gegevens. In het kader van de verwerking voor het berekenen van de beslagvrije voet zullen de gegevens eigenlijk altijd gecombineerd worden met andere persoonsgegevens en zijn deze dus ook als zodanig aan te merken.

Als er een datum van overlijden bekend is van schuldenaar, partner of kind, is er in voorkomend geval geen sprake meer van persoonsgegevens: het zijn van een natuurlijk persoon eindigt bij overlijden waardoor de Avg niet langer van toepassing is. Desondanks dient ook met persoonsgegevens van overledenen zorgvuldig om te worden gegaan.

Van andere betrokkenen dan de schuldenaar worden de volgende gegevens verwerkt:

- NAW-gegevens van de beslagleggende partij (gewoon persoonsgegevens)
- NAW-gegevens van de derdebeseagene (gewoon persoonsgegevens)

2.2.3 Het burgerportaal

Met het burgerportaal wordt de betrokkene/schuldenaar op twee manieren gefaciliteerd:

- Door het aanbieden van informatie over de berekening van de beslagvrije voet en welke aspecten rond inkomen en woon- en leefsituatie kunnen hierbij van invloed zijn.
- Door het aanbieden van een rekenhulp waarmee betrokkenen aan de hand van eigen informatie een berekening kan laten uitvoeren.

Het burgerportaal wordt geen communicatievoorziening met als doel om berichten te zenden en ontvangen. Het is niet de bedoeling dat via het burgerportaal de burger de digitale mogelijkheid krijgt om te reageren op een vastgestelde beslagvrije voet, of online in contact kan treden met de contactpersoon die genoemd is in het modelformulier. Het is daarom bij de ontwikkeling van dit portaal uitdrukkelijk niet de bedoeling om persoonsgegevens te verwerken.

Dit staat ook expliciet aangegeven op de website waarop de burgertool benaderd kan worden: *'Dit programma is anoniem. In dit programma worden uw gegevens niet bewaard. U hoeft ook geen naam of BurgerServiceNummer (BSN) in te vullen om uw maandbedrag te berekenen. Het programma is dus helemaal anoniem. Dat betekent ook dat u niets in het programma kan bewaren. Als u de website weg klikt, wordt alles gewist.'*

Toch kan het wel zo zijn dat er persoonsgegevens worden verwerkt. Bij een bezoek aan een website worden namelijk gegevens vastgelegd om het internetverkeer te realiseren, denk aan IP-adressen, en kunnen er cookies worden geplaatst. Onder omstandigheden kunnen dit persoonsgegevens zijn.

2.3 Gegevensverwerkingen

2.3.1 Coördinerend Deurwaarder

De gegevensverwerkingen die plaats vinden kunnen worden opgedeeld in zes stappen. De eerste stap is het moment waarop, wanneer nodig, de CDW wordt ingesteld. In praktijk vindt deze stap gelijktijdig plaats met stap twee. Dit komt omdat de deurwaarder vaak pas weet dat hij de CDW is als hij al gegevens ter ondersteuning van zijn eigen beslag heeft verzameld. Tenzij een partij al op basis van de wet wist dat hij CDW was, zal hij pas op basis van de verklaringen van derden kunnen bepalen of hij dat is of dat de rol een andere partij toekomt. De CDW stelt in de nieuwe systematiek de beslagvrije voet vast bij samenlopende derdenbeslagen.²⁴

De deurwaarder die als eerste executoriaal beslag legt op een bepaalde bron van inkomsten, wordt in principe de coördinerend deurwaarder. Hiervan kan worden afgeweken:

- Als het bestuursorgaan dat het eerste beslag legt ten behoeve van een bevoorrechte vordering geen gebruik maakt van een gerechtsdeurwaarder, of
- Als de Belastingdienst door middel van een loonvordering beslag legt ten behoeve van een preferente vordering.

In het geval dat er meerdere bestuursorganen t.b.v. een bevoorrechte vordering beslag leggen, kunnen zij met elkaar afstemmen wie de rol van CDW op zich neemt. Deze rol kan ook in overeenstemming worden overgedragen. In de praktijk zal deze rol vaak liggen bij de Belastingdienst, UWV, SVB, gemeentelijk sociale diensten of de gerechtsdeurwaarder²⁵

De wet laat ruimte voor partijen om verdere afspraken te maken. Ook zal in het programma een inventarisatie plaats vinden van de verschillende processen die rondom de CDW spelen. De afspraken zijn in ontwikkeling, voor deze DPIA is het Afsprakenkader CDW versie 0.7 als bron gehanteerd.

De volgende gegevensverwerkingen vinden plaats:

- Het opvragen van gegevens bij derde(n) beslagenen en beslagleggende partijen, o.a. om erachter te komen of er andere beslagleggende partijen zijn die al beslag hebben gelegd (in welk geval deze de CDW is) en de schulden in kaart dient te brengen;
- Het bepalen van de status van beslag, actief of doorgehaald;
- Het vastleggen van het type preferentie van gelegde beslagen (concurrerend of preferent);
- Het vaststellen van het schuldverloop (hoogte schuld, aflossingen, etc.).

2.3.2 Beslagvrije voet

In de volgende paragrafen worden stap voor stap de gegevensverwerkingen in kaart gebracht.

²⁴ Art. 478 Rv

²⁵ Art. 475g lid 3 sub c Rv

2.3.2.1 Gegevens verzamelen

De gegevensverwerkingen voor het vaststellen van de beslagvrije voet, starten altijd met een initiële berekening van de beslagvrije voet. Hierbij wordt minimaal het BSN van de schuldenaar ingevoerd door de partij die beslag wil gaan leggen. Daarnaast kan de beslagleggende partij ook aanvullende gegevens invoeren over de leefsituatie van de betrokkene. Gegevens die de beslagleggende partij eventueel al van de schuldenaar heeft verkregen en aanvullend kunnen worden meegegeven in de initiële verwerkingsslag zijn:

- Of de schuldenaar in een inrichting²⁶ verblijft;
- Kosten verzorging;
- Woonlasten en;
- Soort woning (eigendom/huur)²⁷.

Het invoeren van het BSN van de schuldenaar is het startpunt om de BRP en Polisadministratie te bevragen en hieruit respectievelijk de persoons- en inkomensgegevens op te halen. Het resultaat is de uitkomst van de berekening. Dit zal door de beslagleggende partij worden opgeslagen en bewaard in een eigen lokaal systeem. Er wordt onderscheid gemaakt te worden tussen het e-dossier – met alle inhoudelijke data van beslaglegger, BRP, UWV en IB – en de logging. Het e-dossier wordt binnen enkele seconden verwijderd. Voor de generieke voorziening wordt gebruik gemaakt van de SUWI-keten. Binnen deze keten is ook voorzien in logging, waarvan ook in de BVV keten gebruik wordt gemaakt. Deze logging bevat onder meer het bevroegde BSN, het bericht dat wordt bevroegd, afnemer en timestamps. Dit is een bestaand standaard proces.

Deze logging wordt noodzakelijk gevonden om:

- Antwoord te kunnen geven op de vraag van een burger wanneer en door wie zijn gegevens zijn ingezien;
- Op verzoek van bepaalde partijen na te gaan of specifieke gegevens zijn ingezien;

Het bewaren, inzien en verwijderen van loggegevens in ingericht conform AVG-richtlijnen.

Structurele rapportages met persoonsgegevens zijn niet voorzien voor de BVV-keten; ad-hoc rapportages worden alleen gemaakt na toestemming van de security officer.

Naast de minimale gegevensset, zijn ook wettelijke normfactoren een belangrijke input voor de generieke ketenservice. Deze dienen als parameters. De wettelijke normfactoren betreffen geen persoonsgegevens.²⁸

De gegevens die voor de berekening moeten worden verzameld zijn wel persoonsgegevens. Deze zijn ook genoemd in paragraaf 2.2. De gegevens worden verzameld door de BRP en Polisadministratie te bevragen. Dit proces wordt in de volgende paragraaf beschreven.

²⁶ Inrichting zoals bedoeld in artikel 1 lid f Participatiewet.

²⁷ Het soort woning (eigendom/huur) is alleen van belang als het gaat om personen met een inkomen onder de huurtoeslaggrens

²⁸ Het gaat hierbij om de volgende parameters; bijstandsnorm voor eenpersoons- en meerpersoonshuishouden; drempelinkomen voor zorgtoeslag; vermeerderingspercentage toetsingsinkomen voor zorgtoeslag; normhuur; factor a en factor b uit formule normhuur voor eenpersoons- en meerpersoonshuishouden; en het percentage verlaging kindgebonden budget.

2.3.2.2 Van losse gegevens tot toegepaste beslagvrije voet

De uitkomst van de rekenregels en daarmee de hoogte van de toegepaste beslagvrije voet wordt bepaald door gegevens over de leefsituatie, de hoogte van het belastbaar inkomen per inkomstenverhouding en de vraag of dit een reële afspiegeling is. Het belastbaar inkomen wordt vervolgens omgerekend naar een jaarinkomen.

In de rekentool worden zo niet alleen gegevens gebruikt uit de BRP of Polisadministratie, maar ook persoonsgegevens gecreëerd die stapsgewijs de componenten vormen van het eindresultaat.

Als voorbeeld wordt genoemd hoe de stapjes worden gezet: van de berekening van de beslagvrije voet (dit wordt de **formule BVV** genoemd), die vervolgens leidt tot de berekening van de **toegepaste BVV** en eventueel wijzigt na het toepassen bijvoorbeeld de woonlandfactor, wat dan weer de **basis BVV** wordt genoemd.

In deze stap vinden op hoofdlijnen drie processen plaats waarin persoonsgegevens worden verwerkt:

1. Leefsituatie bepalen

In stap 1 en stap 2 wordt de leefsituatie bepaald; is er sprake van een partner als bedoeld in de wet en/of verblijft de schuldenaar in een inrichting? Aan de hand van de gegevens in de BRP en de afleidingsregels genoemd in de Participatiewet wordt geautomatiseerd vastgesteld of rekening moet worden gehouden met een partner.

Indien er sprake blijkt te zijn van een partner van de schuldenaar, wordt het BSN van de partner ook gebruikt om inkomensgegevens uit de Polisadministratie op te halen.

2. Berekenen belastbaar inkomen

Na de stappen 1 tot en met 2 gaat de rekentool over tot het berekenen van het belastbaar inkomen. Dit gaat via het volgende stappenplan (stappen 3 tot en met 8):

Stap 3: Bepalen selectie periode en voorkeursselectieperiode

Stap 4: Geschoond loon lb/ph

Stap 5: Bepaling duur aangiftetijdvak

Stap 6: Bepalen Indicatieperiode

Stap 7: Bepalen gemiddeld Loon LB/PH per IKV

Stap 7a: Bepalen gemiddelde van eventuele reservering vakantiebijslag en extra periode salaris (enkel indien sprake is van reservering)

Stap 8: Bepalen gemiddeld belastbaar jaarinkomen per IKV

Nadat het gemiddeld belastbaar jaarinkomen per IKV is berekend komt stap 9: als er sprake is van een huwelijk/geregistreerd partnerschap (zoals vastgesteld in stap 1) wordt aan de hand van de gegevens uit de Polisadministratie op dezelfde manier als hiervoor het gemiddeld belastbaar jaarinkomen per IKV van de partner uitgerekend.

Na stap 9 is Factor C uitgerekend, het **belastbaar inkomen**.

In artikel 475 ab Rv is de definitie bepaald van het belastbaar inkomen. Dat is: *'gezamenlijk bedrag van de belastbare winst uit onderneming, het belastbare loon, het belastbare resultaat uit overige werkzaamheden, de belastbare periodieke uitkeringen en verstrekkingen en de belastbare inkomsten uit eigen woning, bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, onderdelen a tot en met e, van de Wet inkomstenbelasting 2001.'*

Om tot een berekening van het belastbaar inkomen te komen was eerst het plan om te werken met indicatieperiodes. Die gedachte is inmiddels verlaten. In het gewijzigde artikel 3 van het concept Besluit wordt nu gesproken over een 'reële afspiegeling van het inkomen van de schuldenaar'²⁹. Daarvoor is nodig dat het meest recente belastbaar inkomen wordt vergeleken met de vier meest recente maanden. In het besluit wordt eerst gespecificeerd wat onder het inkomen over de vier meest recente maanden wordt verstaan (artikel 3, lid 1, concept gewijzigd Besluit vBvV). Daarbij is er specifiek voor gekozen om alleen de aangiftetijdvakken in de beoordeling te betrekken waarvan de aangiftetermijn op het moment van bevraging is verstreken. Ook is er voor gekozen om het belastbaar inkomen per inkomstenverhouding te berekenen.

Voor de vaststelling van het gemiddeld inkomen wordt het maandinkomen van de in de beoordeling te betrekken periode aanwezige aangiftetijdvakken gemiddeld. Wijkt het meest recente maandinkomen af van het gemiddelde maandinkomen bij de desbetreffende inkomstenverhouding, dan wordt voor deze inkomstenverhouding het gemiddeld maandinkomen betrokken in de berekening. In de berekening van de beslagvrije voet dienen uiteindelijk alle inkomstenverhoudingen van schuldenaar en eventuele partner te worden betrokken. Voor de berekening van de beslagvrije voet moet gebruik worden gemaakt van een belastbaar inkomen dat een reële afspiegeling vormt van het inkomen van de schuldenaar³⁰. Of het meest recente maandinkomen een reële afspiegeling van het belastbaar inkomen vormt, wordt conform artikel 475d, lid 1 Rv, beoordeeld aan de hand van in de polisadministratie opgenomen gegevens over de vier meest recente maanden. In het besluit wordt eerst gespecificeerd wat onder het inkomen over de vier meest recente maanden wordt verstaan (artikel 3, lid 1 gewijzigd concept Besluit vBvV). Daarbij is er specifiek voor gekozen enkel de aangiftetijdvakken in de beoordeling te betrekken waarvan de aangiftetermijn op het moment van bevraging is verstreken. Reden hiervoor is gelegen in het feit dat de inkomensverstrekker na afloop van het aangiftetijdvak 1 maand de tijd heeft om aangifte van het inkomen te doen. Zolang hij dit niet doet staat het inkomen voor het laatste aangiftetijdvak voor de berekening op 0. Is er sprake van een bevraging op bijvoorbeeld 16 mei en is in de polisadministratie nog geen inkomen waarneembaar over het aangiftetijdvak april, dan kan dit zowel betekenen dat betrokkene over deze maand geen inkomen heeft genoten als dat de werkgever nog geen aangifte heeft gedaan. Om deze onzekerheid eruit te filteren, worden enkel aangiftetijdvakken waarvan de aangiftetermijn is verstreken in de beoordeling betrokken. In de rekenregels is ervoor gekozen om het gemiddeld inkomen als uitgangspunt te nemen.

3. Andere factoren

Vervolgens komen de andere wettelijk vastgestelde factoren aan de orde om de rekensom te kunnen voltooien. Als eerste moet worden vastgesteld of er sprake is van ten laste komende kinderen. Dit wordt bepaald aan de hand van de BRP waaruit kan blijken of de schuldenaar een eigen kind onder de 18 jaar heeft. Omdat vanuit de BRP alleen blijkt of er sprake is van een eigen kind, en op grond van de Wet vBvV meerdere kinderen kunnen voldoen aan de definitie, zal in voorkomend geval de CDW handmatig kunnen aangeven of er sprake is van andere dan de eigen kinderen in de centrale rekenvoorziening. Dit is voor meer variabelen het geval.

²⁹ Hierbij moet onder schuldenaar mede worden verstaan degene met wie hij in enige gemeenschap van goederen als bedoeld in de eerste afdeling van de zevende titel van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek is gehuwd dan wel op die voorwaarden een geregistreerd partnerschap is aangegaan.

³⁰ Hierbij moet onder schuldenaar mede worden verstaan degene met wie hij in enige gemeenschap van goederen als bedoeld in de eerste afdeling van de zevende titel van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek is gehuwd dan wel op die voorwaarden een geregistreerd partnerschap is aangegaan.

Stap 10: Is sprake van ten laste komende kinderen?

Nu kan de beslagvrije voet berekend worden volgens de formules die in de Wet vBv zijn opgenomen (artikel 475da Wetboek van Rv)..

Stap 11: Berekening beslagvrije voet

De uitkomst van stappen 1 tot en met 11 wordt de **Formule BVV** genoemd.

Stap 12: Ophogingen in verband met woonsituatie schuldenaar.

De uitkomst van het doorlopen van de stappen tot en met stap 12 is de **Woonlasten BVV**.

Stap 13: Geen woonadres op basis van BRP binnen Nederland.

Stap 14: Woonlandfactor De stappen tot en met 14 vormen de **Basis BVV**

Stap 15: Berekening netto inkomen

Stap 16: Bepalen **beslagobject**

Stap 17: In mindering brengen partnerinkomen (**BVV Partnerinkomen**)

Stap 18: Correctie ivm het voor privé doeleinden gebruiken van een door de werkgever beschikbaar gesteld vervoermiddel (**BVV auto**)

Stap 19: 95%-regel

(Uitkomst van het doorlopen van de stappen tot en met stap 19 vormt de **BVV 95%**)

Stap 19a: Berekening afloscapaciteit

(Uitkomst van het doorlopen van de stappen tot en met stap 19a vormt de **Afloscapaciteit Basis**

Stap 20: In mindering brengen overige inkomsten schuldenaar

(Uitkomst van het doorlopen van de stappen tot en met stap 20 vormt de **BVV neveninkomsten**)

Stap 20a: 95%-regel

(Uitkomst van het doorlopen van de stappen tot en met stap 20a vormt de **Afloscapaciteit**)

Na deze stappen worden er twee beslispaden gemaakt. Een voor de vervolgstappen binnen het "reguliere" beslag op periodiek inkomen (niet bij beslag/verrekening toeslagen of voorlopige teruggave inkomstenbelasting). En een voor de vervolgstappen bij beslag/verrekening toeslagen of voorlopige teruggave inkomstenbelasting. Voor deze laatste situatie is de stap 21a Hardheidsclausule de laatste stap. (Stap 21a: Uitkomst van het doorlopen van de stappen tot en met stap 21a vormt de **toegepaste Afloscapaciteit**)

Voor het 'reguliere' beslag op periode inkomen (niet bij beslag/verrekening toeslagen of voorlopige teruggave inkomstenbelasting) moeten de stappen 21a, 22 en 23 nog gezet worden om de berekening af te ronden.

Stap 21a: Correctie in verband met toepassing bronheffing

(Uitkomst van het doorlopen van de stappen tot en met 21a ³¹wordt de **BVV Bronheffing**)

31 Dit staat precies andersom in het document (22 / 21)

Stap 22: Lopend beslag/verrekening op maandelijks voorschot huur- of zorgtoeslag dan wel kindgebonden budget (dit kan handmatig worden ingevoerd)

(Uitkomst van het doorlopen van de stappen tot en met stap 22 vormt de **Afgestemde BVV/Afloscapaciteit**)

Stap 23: Hardheidsclausule

(Uitkomst van het doorlopen van de stappen tot en met stap 23 vormt de **toegepaste BVV**)

De persoonsgegevens die in de bovengenoemde stappen worden verwerkt zijn financiële gegevens en gewone gegevens.

2.3.2.3 Uitvoering en klantcontact

Met behulp van het modelformulier wordt er gecommuniceerd met de schuldenaar en opeenvolgende beslagleggende partijen. Op dit formulier staat ook hoe de schuldenaar de gegevens kan controleren en reageren.

Het modelformulier wordt in de generieke ketenservice gegenereerd. Het standaard modeldocument kan niet inhoudelijk worden bewerkt. Om inhoudelijke onjuistheden te corrigeren moet het proces 'beslagvrije voet berekenen' opnieuw worden uitgevoerd. Wel kan de beslagleggende partij het standaard document in de eigen omgeving opmaken volgens eigen huisstijl en het document voorzien van aanvullende procesinformatie. De beslagleggende partij bepaalt zelf hoe hij het document verstuurt aan de schuldenaar, bijvoorbeeld per post en/of digitale berichtenbox.

Als de schuldenaar zijn BVV wil controleren, kan hij via het burgerportaal gegevens invoeren en zo de BVV narekenen. Hij kan niet direct zelf de gegevens bevragen uit BRP en de Polisadministratie. De burgertool zal mogelijk worden gemaakt via de website <https://www.uwbeslagvrijevoet.nl/>.

De volgende gegevens worden verwerkt in het modelformulier:

Gegevens over de schuldenaar:

- Naam en BSN schuldenaar
- Leefsituatie
- Naam en BSN eventuele partner
- Woonsituatie³²
- Woonland (indien het een ander land betreft dan Nederland)

Gegevens over de inkomsten van de schuldenaar en eventuele partner:

- Bruto inkomsten per inkomstenperiode
- Het gereserveerde of betaalde vakantiegeld per inkomstenperiode
- Bonus of dertiende maand per inkomstenperiode
- Netto inkomsten per inkomstenperiode
- Inkomstenperiode start- en einddatum

Gegevens overige bedragen die meetellen bij de berekening van de beslagvrije voet:

- Woonlasten (maandelijkse rekenhuur, hypotheekrente, erfpacht en WOZ-waarde)

³² In Nederland, Buiten Nederland, Woonadres onbekend, verblijf in inrichting voor verpleging of verzorging

- Loonheffing per inkomstenperiode voor het privégebruik van een vervoermiddel dat door de werkgever beschikbaar is gesteld
- Bestuursrechtelijke premie die per inkomstenperiode wordt ingehouden voor het CAK (indien daar sprake voor is)
- Kosten voor verzorging of verpleging per maand (indien schuldenaar in een inrichting verblijft).

Het aanspreekpunt voor de schuldenaar is de CDW. Bij de CDW kan de schuldenaar ook alle gegevens opvragen die de CDW verwerkt. De CDW slaat deze gegevens wel zelf op binnen zijn eigen organisatie en administratie. Er worden namelijk geen gegevens opgeslagen in de centrale voorziening. De CDW kan een uitdraai van de gegevens uit de centrale voorziening beschikbaar stellen aan de schuldenaar.

2.3.2.4 Herberekening van de beslagvrije voet

Na een eerste berekening (zie hiervoor), kan er contact worden opgenomen met de schuldenaar, derde(n) beslagene(n) en/of andere informatiehouders. Op basis hiervan kan aanvullende informatie beschikbaar komen die voldoende aanleiding is voor herberekening van de beslagvrije voet. Dit gebeurt in een vervolgverwerkingsslag. Als de CDW een herberekening gaat maken, wordt de hele berekening opnieuw gedaan. Er worden geen gegevens 'vastgehouden' van de vorige sessie.

2.4 Verwerkingsdoeleinden

Het doel van de gegevensverwerking is het voldoen aan en het uitvoeren van de WvBVV. Daarvoor worden persoonsgegevens verwerkt (waaronder verzameld, bewerkt, getransformeerd, berekend, samengevat en verzonden) voor de volgende meer specifieke doelen:

4. Het bepalen van de BVV door een generiek toepasbare voorziening voor uniforme berekening van de BVV. In de huidige situatie wordt de BVV te laag vastgesteld. Dit komt onder andere omdat de vaststelling te complex en weinig transparant is, en bij berekening geen rekening wordt gehouden met andere schulden. Ook is het mogelijk dat verschillende deurwaarders door verschillende informatie op een andere BVV uitkomen. Door de BVV op generieke wijze te berekenen, wordt dat voorkomen.
5. Het communiceren van de berekening van de BVV via het modelformulier met de schuldenaar. Een juiste berekening van de BVV is in hoge mate afhankelijk van informatie die door de schuldenaar moet worden verstrekt. In de huidige uitvoering van de beslagvrije voet blijkt dat in 80% van de gevallen een schuldenaar niet reageert op het verzoek van een gerechtsdeurwaarder om deze informatie aan te leveren. In de nieuwe situatie is het doel van het modelformulier om op eenvoudige en transparante wijze de schuldenaar te informeren over de gegevens waar zijn beslagvrije voet op is gebaseerd. Dit biedt de schuldenaar de mogelijkheid om te controleren of deze gegevens juist zijn, en om de berekening via de rekentool binnen het burgerportaal te controleren. De schuldenaar kan naar aanleiding van de controle van de beslagvrije voet vervolgens contact opnemen met de deurwaarder of de CDW.
6. Het vaststellen van de CDW. Door één duidelijk aanspreekpunt aan te wijzen in het geval van samenloop, worden derde beslagene(n) niet meer geconfronteerd met verschillende en van elkaar afwijkende berekeningen van de BVV.

7. Uitvoering van de taken van de CDW met betrekking tot berekening van en communicatie over de BVV met opvolgende beslagleggende partijen.

Er is sprake van een wettelijke doelbeschrijving die is toegelicht in de [memorie van toelichting](#).

2.5 Betrokken partijen

2.5.1 Beschrijving van rollen in de keten derdenbeslag

De betrokken partijen kunnen natuurlijke personen en rechtspersonen zijn die rechtstreeks zijn betrokken in het primaire proces van de keten derdenbeslag, namelijk het invorderen van schulden door beslaglegging op periodieke inkomsten.³³

Hierbij zijn de volgende rollen te onderscheiden in de keten:

- Schuldenaar: een natuurlijke persoon met een periodiek inkomen in Nederland, die schulden heeft bij een of meerdere schuldeisers en deze niet binnen de afgesproken termijn heeft betaald.
- Schuldeiser: een rechtspersoon of een natuurlijke persoon die een vordering heeft op een schuldenaar.
- Beslagleggende partij: de partij die namens de schuldeiser dan wel indien daartoe bevoegd de schuldeiser zelf die een openstaande vordering op de schuldenaar wil verhalen door het leggen van (vereenvoudigd) beslag op een of meer van zijn inkomensbestanddelen en daarvoor beschikt over een executoriale titel.
- Derde-beslagene: ook inkomensverstrekker genoemd, voorziet de schuldenaar van bepaald periodiek inkomen (loon, uitkering, etc.), waarop rekening houdend met de BVV, beslag kan worden gelegd.

2.5.2 Beschrijving van partijen in de keten derdenbeslag

Primaire partijen

Concrete belanghebbenden zijn natuurlijke personen en rechtspersonen in een rol als schuldenaar of beslagleggende partij. Een aantal van deze organisaties kan zowel beslagleggende partij als derde beslagene zijn. Daarnaast zijn de volgende specifieke organisaties betrokken als partij in de keten:

- Gerechtsdeurwaarders (GDW)
- Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB)
- Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO)
- Sociale Verzekeringsbank (SVB)
- Gemeentelijke sociale dienst (GSD)
- Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)
- Belastingdienst (RBD)
- Lokale belastingen door Nederlandse Gemeenten en waterschappen (LBD)

In bijlage D is een beschrijving van de partijen, hun rollen, hun taken en mogelijke rollen in de keten derdenbeslag opgenomen.

---

³³ KSA V.1.0 p. 22

Alle beslagleggende partijen kunnen Coördinerend Deurwaarder zijn. Deze coördinerende taak komt toe aan de beslagleggende partij aan wie de derde op basis van artikel 478 Rv dan wel artikel 19 lid 7 lw 1990 dient af te dragen.

De CDW:

- Is verantwoordelijk voor inning en verdeling,
- is aanspreekpunt voor derdebeslagene als het gaat om de hoogte van de BVV,
- stelt de BVV vast en berekent deze zo nodig opnieuw bij herberekening,
- is aanspreekpunt voor schuldenaar over de hoogte van de BVV en
- is aanspreekpunt voor andere beslagleggende partijen over de hoogte van de BVV.

Secundaire partijen

Naast de primaire stakeholders en de CDW, zijn er ook ondersteunende partijen betrokken. Zij hebben een ondersteunende rol bij het uitwisselen dan wel doorleveren van de informatie die nodig is voor uitvoering van het primaire proces in de beslagketen. Hier wordt een onderscheid gemaakt tussen houders van relevante informatie en ondersteuning van het digitaal uitwisselen van gegevens ten behoeve van een procedure (vereenvoudigd) derdenbeslag.

Houders van informatie zijn:

- RvIG, als beheerder van de Basisregistratie Personen (BRP), die informatie kan leveren over de leefsituatie van de schuldenaar, voor berekening van de beslagvrije voet;
- UWW, als beheerder van de Polisadministratie, die informatie kan leveren over de inkomstenverhoudingen van de schuldenaar, voor berekening van de beslagvrije voet;
- Belastingdienst, als leverancier van de fiscale componenten van de gegevens die in de Polisadministratie worden vastgelegd en die via UWW-informatie levert voor de berekening van de beslagvrije voet.
- Gerechtsdeurwaarder (GDW), als houder van informatie over door hemzelf gelegde beslagen.
- Schuldenaar, de beslaglegging gaat niet buiten de schuldenaar om. Hij moet desgevraagd informatie verstrekken over zijn bronnen van inkomsten en hij krijgt via het modelformulier te zien hoe de beslagvrije voet is berekend zodat hij kan controleren of dit klopt met de informatie die de schuldenaar zelf heeft. Daarnaast zijn er gegevens die de schuldenaar enkel zelf kan verstrekken (bijvoorbeeld over het eventuele verblijf in een inrichting³⁴) en die niet herleidbaar is uit de Polisadministratie of BRP.
- Partner schuldenaar zal ook desgevraagd informatie moeten verstrekken over zijn bronnen van inkomsten.
- Derde beslagene(n) verstrekken informatie over de inkomsten die de schuldenaar ontvangt.

Organisaties die de digitale gegevensuitwisseling ondersteunen zijn:

- Stichting Netwerk Gerechtsdeurwaarder (SNG) ondersteunt gerechtsdeurwaarders, gemeenten en samenwerkingsverbanden en beheert een eigen digitaal beslagregister waarin beslaginformatie van alle gerechtsdeurwaarders geïntegreerd wordt opgenomen;
- Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen (BKWI), dat het werk en inkomen domein ondersteunt en waar mogelijk ook andere overheidsdomeinen;
- Inlichtingenbureau (IB), dat gemeenten maar ook andere overheidsorganisaties ondersteunt.

De organisatie die verantwoordelijk is voor het 'in de lucht houden' van het burgerportaal:

- Ministerie van Algemene Zaken.

³⁴ Inrichting zoals bedoeld in artikel 1 lid f Participatiewet. Zie ook hoofdstuk 2.2 van deze PIA.

2.5.3 Betrokken partijen en hun rol volgens de Avg

Er zijn verschillende partijen betrokken bij de verwerking van persoonsgegevens rondom de WvBVV. De Avg kent een aantal betekenisvolle rollen in relatie tot het gebruik van persoonsgegevens.

De belangrijkste rollen zijn:

- Verwerkingsverantwoordelijke
  - 'Een natuurlijk persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt'³⁵;
- Verwerker
  - 'Een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat ten behoeve van de verwerkingsverantwoordelijke persoonsgegevens verwerkt'³⁶
- Ontvanger
  - 'Een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan, al dan niet een derde, aan wie/waaraan de persoonsgegevens worden verstrekt'³⁷
- Betrokkene
  - De natuurlijke persoon waarvan persoonsgegevens worden verwerkt³⁸

Alle partijen (SVB, CJIB, RBD, UWV en Gemeentelijk sociale diensten) die (kunnen) optreden als beslagleggende partij en/of derde beslagenen zijn aan te merken als verwerkingsverantwoordelijken. Indien de beslaglegger de CDW is, zal hij de gegevens verwerken die genoemd zijn in paragraaf 2.3.1 en 2.3.2. Deze PIA gaat niet in op welke gegevens wanneer worden verwerkt wanneer het niet gaat om het berekenen beslagvrije voet of de rol van de CDW.

Als beslagleggende partij vervullen de met invordering belaste ambtenaren een soortgelijke rol als de gerechtsdeurwaarders. Zij moeten in staat worden gesteld om gebruik te maken van de rekentool en de dezelfde bronnen. Ook kunnen zij in de eigen administratie kijken om te onderzoeken of er inkomstenbronnen zijn die meegenomen moeten worden. Dit interne proces wordt niet meegenomen in deze PIA. Voor beide gevallen geldt dat het bestuursorgaan de rol heeft van de verwerkingsverantwoordelijke.

Gerechtsdeurwaarders zijn ook aan te merken als verwerkingsverantwoordelijken. Hoewel zij in opdracht van een schuldeiser werken, hebben zij bij wet hun eigen bevoegdheid gekregen (art. 2 Gerechtsdeurwaarderswet). Zij kunnen gezamenlijk verwerkingsverantwoordelijk zijn met een andere partij zoals een beslagleggende partij (art. 4 lid 7 jo. 26 Avg). Dit hoeft niet het geval te zijn en is afhankelijk van afspraken die zijn gemaakt tussen de beslagleggende partij als opdrachtgever en de gerechtsdeurwaarder.

De schuldenaar, de personen uit zijn directe leefsituatie zoals zijn partner en/of kinderen, en gerechtsdeurwaarders zijn aan te merken als betrokkenen. Hierbij zullen de meeste persoonsgegevens

³⁵ Art. 4 lid 7 Avg

³⁶ Art. 4 lid 8 Avg

³⁷ Art. 4 lid 9 Avg

³⁸ Art. 4 lid 1 Avg

gegevens zijn over de schuldenaar. Omdat de gerechtsdeurwaarder ook tuchtrechtelijk aansprakelijk op persoonlijke titel is zal tenminste zijn voor- en achternaam ook worden verwerkt.

SNG, BKWI en IB verwerken alleen persoonsgegevens in opdracht van anderen. Waarbij SNG als verwerker optreedt in opdracht van de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (hierna: KBvG) als verwerkingsverantwoordelijken, en BKWI en IB in opdracht van de minister van SZW.

Alle derde beslagene, de schuldenaar, de (coördinerend) deurwaarder, het UWV en het RvG verstrekken informatie. De derde beslagene, de schuldenaar, het UWV en het RvG verstrekken met name informatie aan de (coördinerend) deurwaarder. De (coördinerend) deurwaarder verstrekt zo nodig informatie aan andere beslagleggende partijen. In bijlage E is een overzicht opgenomen van de verschillende partijen en hun rol volgens de Avg.

Voor het faciliteren van de gegevensuitwisseling is in het ontwerpbesluit opgenomen de minister van SZW als verwerkingsverantwoordelijke opgenomen. Daarnaast zijn BKWI en IB expliciet als verwerkers in het besluit aangewezen, en is een grondslag gecreëerd om bij ministeriële regeling de nadere verdeling van taken te formaliseren.

2.6 Belangen bij de gegevensverwerkingen

De WvBVV heeft als doel om de samenwerking tussen de diverse partijen te verbeteren. Schuldeisers doen momenteel vaak dubbel werk, omdat ze elk afzonderlijk met zowel de schuldenaar als met derde partijen communiceren. Dit is ook nadelig voor de schuldenaar die verschillende partijen steeds dezelfde informatie zou moeten geven. Het gevolg is dat de schuldenaar dit ook vaak niet doet waardoor de beslagvrije voet door partijen verschillend wordt berekend en vaak te laag uitvalt. De keten partijen hebben er dan ook belang bij dat de communicatie wordt gestroomlijnd. Het coördinerend deurwaarderschap voorziet hierin.

In het nieuwe systeem krijgen alle partijen dezelfde informatiepositie. In principe kunnen alle derden-beslagleggende partijen de rol van CDW invullen. Dit betekent voor partijen dat zij hun processen zo moeten inrichten/aanpassen dat zij deze rol succesvol kunnen invullen. Ook wanneer partijen niet zelf de rol van CDW vervullen, zullen zij ervoor moeten zorgen dat ze op goede manier kunnen samenwerken met de CDW, welke partij deze rol ook vervult.

Dankzij de rol van coördinerend deurwaarder zal de schuldenaar minder vaak informatie hoeven te leveren. Zo nodig kan de schuldenaar wel controleren en corrigeren. Daarnaast kan hij rekenen op een correct berekende beslagvrije voet.

In het nieuwe systeem zal de derde beslagene tijdelijk nog niet volledig worden ontlast omdat er (nog) geen centrale voorziening wordt gerealiseerd waarin de beslagleggende partijen snel kunnen terugvinden of er al een beslag loopt, maar met de instelling van de CDW krijgt de derde beslagene één duidelijk aanspreekpunt en hij wordt niet meer geconfronteerd met van elkaar afwijkende berekeningen.

2.7 Verwerkingslocaties

Alle verwerkingslocaties bevinden zich binnen de Europese Economische Ruimte (EER). Alle landen binnen de EER kennen een gelijkwaardig niveau van bescherming van persoonsgegevens.

2.8 Technieken en methoden van de gegevensverwerkingen

BKWI en IB gaan de centrale voorziening voor de uitvoering van de WvBVV ontwikkelen. Dit gaat om:

- De realisatie van de centrale voorzieningen waarmee beslagleggende organisaties de beslagvrije voet kunnen bepalen op basis van gegevens van UWV en de BRP (de 'generieke ketenservice');
- Realisatie van een koppelvlak (inlezen) en een portaaloplossing (raadplegen en gegevens invoeren) voor de beslagleggende organisatie (de 'keteninterface').

De basis voor het burgerportaal is het Platform Rijksoverheid waarmee het cookiebeleid van de Rijksoverheid wordt overgenomen/gebruikt. Rijksoverheid.nl maakt tevens de verwijzing naar websites die onderdeel uitmaken van het Platform Rijksoverheid zonder deze verder te specificeren.³⁹

2.8.1 Beslagvrije voet

De technieken en methoden die worden gebruikt voor de ondersteuning van de berekening van de beslagvrije voet door de beslagleggende partij of CDW, en communicatie daarover met de schuldenaar staan beschreven in het applicatiemodel en de applicatie-architectuur in respectievelijk de ketenstartarchitectuur en het addendum hierop. Deze bestaat uit vijf elementen:

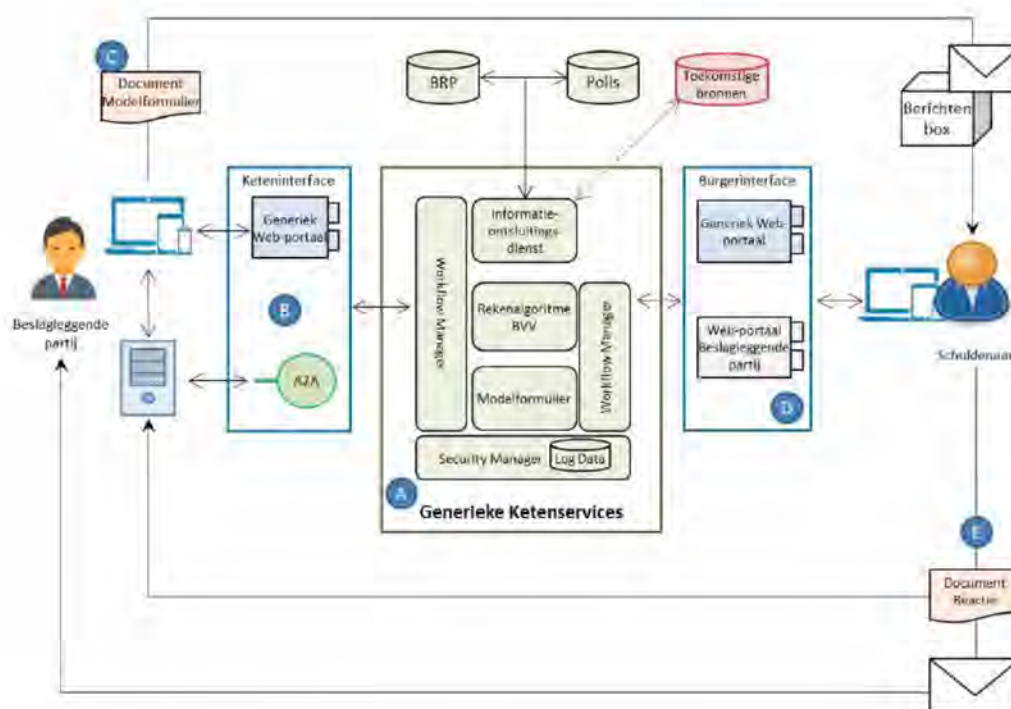
- Generieke ketenservice;
- Keteninterface;
- Interface van beslagleggende partij naar schuldenaar;
- Burgerinterface;
- Interface van schuldenaar naar beslagleggende partij.

Eigen systemen, opslag en databases van ketenpartners worden buiten beschouwing gelaten in deze PIA. In de onderstaande paragrafen wordt op hoofdlijnen per element beschreven van welke functionaliteit gebruikt wordt gemaakt.

Onderstaand figuur geeft het applicatiemodel aan zoals beschreven in de KSA:

³⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/cookies>

2.8.1.1 Generieke ketenservice

De ketenservices bestaan uit de volgende applicatiecomponenten:

- Workflow manager;
- Informatie-ontsluitingsdienst.
- Rekenalgoritme BvV waarin de rekenregels staan en waarin de input gegevens worden verwerkt tot een vastgestelde beslagvrije voet;
- Output ten behoeve van het invullen van het modelformulier;
- Security Manager voor het verifiëren van certificaten voor authenticatie, het controleren van autorisaties, het loggen van activiteiten en alle taken uitvoeren die vertrouwelijkheid en reproduceerbaarheid moeten waarborgen.

De workflow-manager orkestreert op welk moment welke componenten moeten bijdragen aan het leveren van gevraagde informatie om de BVV te berekenen en zorgt dat die componenten daarvoor de juiste gegevensvariabelen ontvangen en de juiste opdracht uitvoeren.

De informatie-ontsluitingsdienst krijgt een vraagbericht van de beslagleggende partij als input. Op basis daarvan gaat de informatie-ontsluitingsdienst interacteren met het rekenalgoritme en de bronnen waaruit gegevens moeten worden verkregen.

Een berekening levert een dataset op die in een eigen lokaal systeem wordt opgeslagen. Dit is het deel van de brief aan de schuldenaar die de BVV en grondslagen voor de berekening bevat. Opslag in lokale systemen is buiten scope van de PIA.

Het bevragen van de BRP en Polisadministratie wordt uitgevoerd door BKWI. BKWI verstrekt de opgevraagde gegevens aan de rekentool, deze informatie wordt door IB verwerkt in de centrale rekentool en de BVV wordt automatisch berekend. Het resultaat, de BVV en de daarbij gebruikte

gegevens worden aangeboden als berichtkoppeling aan beslagleggende partijen. IB ontwikkelt een berichtkoppeling naar gemeenten en waterschappen, BKWI een berichtkoppeling aan CJIB, SVB en LBIO. Andere berichtkoppelingen met de zogeheten 'zelfbouwers', bijvoorbeeld SNG, UWW en de Belastingdienst, vallen buiten scope van deze PIA.

2.8.1.2 Keteninterface

Er zijn twee varianten van de keteninterface mogelijk:

- Een generieke web-interface;
- Een geautomatiseerd systeem van een beslagleggende partij, via een berichtenkoppelvlak (A2A).

Voor beide varianten is de beslagleggende partij verantwoordelijk voor autorisatie. Voor de eerste variant vindt authenticatie en toegang plaats via een nog te bepalen invulling van identity management. Voor de tweede variant is de beslagleggende partij verantwoordelijk voor authenticatie en toegang. De keteninterface dient om een 'request' van een beslagleggende partij via HTML-berichtenverkeer te verwerken.

A2A is het koppelvlak waarop het geautomatiseerde systeem van de beslagleggende partij een serviceverzoek kan doen aan de generieke ketenservice. Aangesloten hierop worden de 'inlezende' applicaties van beslagleggende partijen die op het Diginetwerk of Gemnet leveren. Ook worden de generieke portaaloplossing en de externe voorziening voor schuldenaren aangesloten op dit koppelvlak.

2.8.1.3 Interface van beslagleggende partij naar schuldenaar

Communicatie met de schuldenaar vindt plaats via een eigen interface van de beslagleggende partij. Dit kan via briefpost, de digitale berichtenbox of beide kanalen, waarbij de beslagleggende partij verantwoordelijk is voor correcte en veilige verzending. Is de CDW een gerechtsdeurwaarder, dan kan betrokkene communiceren via de website: <https://schuldenwijzer.nl/>.

2.8.1.4 Burgerportaal

De basis voor het burgerportaal is het Platform Rijksoverheid. Dit betekent dat ook het cookiebeleid van de Rijksoverheid wordt overgenomen/gebruikt. Rijksoverheid.nl maakt tevens de verwijzing naar websites die onderdeel uitmaken van het Platform Rijksoverheid zonder deze verder te specificeren. De minister van Algemene Zaken is de verwerkingsverantwoordelijke en gebruikt Piwik als analysemethode.⁴⁰

Het burgerportaal kent een Generiek web-portaal en een rekenhulp. Hierbij wordt geen gebruik gemaakt van bevraging uit de BRP en Polis maar de schuldenaar kan wel volgens de rekenregels de beslagvrije voet narekenen. Hiervoor is een invoerscherm om gegevens in te voeren die nodig zijn voor het berekenen van de beslagvrije voet, een button om de berekening te starten en een schermpresentatie van het resultaat voorzien in de burgerinterface. Het resultaat kan worden opgeslagen op een eigen device of worden uitgeprint. De gegevens zullen dus enige tijd bewaard worden door de schuldenaar zelf. Opslag door de schuldenaar zelf valt buiten de reikwijdte en invloedssfeer van de keten derdenbeslag en wordt net zoals eigen systemen, opslag en databases van ketenpartners buiten beschouwing gelaten in deze PIA. Wel is de vraag of de binnen de burgerinterface gegenereerde tijdelijke PDF-bestanden wel zo tijdelijk zijn. Het is een weerkerend probleem bij dit type "tijdelijke opslag" dat die door beheerfouten niet tijdelijk blijft.

⁴⁰ <https://www.avgregisterrijksoverheid.nl/verwerkingen/gebruiksstatistieken-diensten-pro>

2.8.1.5 Interface van schuldenaar naar beslagleggende partij

De beslagleggende partij geeft aan hoe de schuldenaar kan reageren. Dit kan per telefoon of via het web-portaal van de beslagleggende partij.

Het generiek web-portaal voorziet alleen in het uitprinten van documenten, die de schuldenaar moet ondertekenen en versturen via briefpost met eventuele bewijsstukken als bijlagen. De beslagleggende partij kan hierin andere keuzes maken. Dat is buiten scope van deze PIA.

2.8.2 Coördinerend Deurwaarder

In dit programma is niet voorzien in geautomatiseerde taakuitvoering voor de coördinerend deurwaarder. Dit zal namelijk in een afzonderlijk project gerealiseerd gaan worden, de verbreding beslagregister. Vooruitlopend op de implementatie van deze voorziening is er nu een afsprakenkader ontwikkeld. Uit dit kader (versie 0.7) blijkt dat er afspraken zijn gemaakt tussen KBvG, Belastingdienst, LBIO, SVB, UWV, VNG en CJIB en dat deze bedoeld zijn als tijdelijke procesafspraken. Deze tijdelijke procesafspraken zijn gemaakt om het proces rond de coördinerende deurwaarder te ondersteunen totdat het verbrede beslagregister gebruikt kan worden.

2.8.3 Gebruik van technieken en methoden

Onder de vraag naar de gebruikte technieken en methoden wordt onder andere (semi-) geautomatiseerde besluitvorming, profilering of big dataverwerkingen verstaan. Deze kunnen aanvullende privacy risico's met zich mee brengen en zijn daarom onderworpen aan strengere regels en aanvullende maatregelen.

De rekentool is een geautomatiseerde verwerking als bedoeld in artikel 22 Avg. De beslagvrije voet wordt automatisch uitgerekend door geprogrammeerde rekenregels (algoritmes) in combinatie met de persoonsgegevens. Het resultaat wordt direct gebruikt en alleen gewijzigd als de betrokkene daarom vraagt en de deurwaarder het verzoek honoreert. Daarom is het een uitsluitend geautomatiseerde verwerking waaraan rechtsgevolgen voor de betrokkene zijn verbonden of een besluit is dat hem anderszins in aanmerkelijk mate raakt. Er is daarmee sprake van automatische besluitvorming.

Er is geen sprake van profilering zoals dit gedefinieerd is in artikel 4 lid 4 Avg. Ook is er geen sprake van big data-analyses zoals bedoeld in het Rijksmodel PIA.

2.9 Beleidsmatig en juridisch kader

2.9.1 Beleid

2.9.1.1 Coördinerend Deurwaarderschap

De eerste belangrijke wijziging die is beoogd door de WvBVV is het coördineren van de derdenbeslagen. Er wordt een Coördinerend deurwaarder (CDW) aangewezen die verantwoordelijk wordt voor het bewaken van het overzicht en het coördineren van beslagleggende activiteiten.⁴¹

De deurwaarder die op grond van de regels de CDW zou moeten zijn, kan deze taken doorschuiven naar een ander.

⁴¹ Programmaplan 0.8

2.9.1.2 Beslagvrije voet

De tweede verandering die de nieuwe WvBVV met zich mee brengt is een nieuwe manier van het bepalen, toepassen en het communiceren van de beslagvrije voet. Voor het bepalen en communiceren van de beslagvrije voet op een efficiënte en eenduidige manier wordt de rekentool ontwikkeld. Het berekenen vindt plaats op basis van gemeenschappelijk vastgestelde en onderhouden rekenregels. Op basis van die rekenregels wordt een gemeenschappelijke rekentool ontwikkeld, naast een rekentool door SNG, het UWV en een rekentool door de RBD.

Voor de berekening van de beslagvrije voet is het ten eerste van belang dat aan de hand van de in artikel 475da Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, de regels worden geprogrammeerd voor de geautomatiseerde berekening. De variabelen in deze formules bestaan uit persoonsgegevens over de schuldenaar. Deze gegevens worden opgevraagd uit de Basisregistratie personen en de Polisadministratie. Op grond van artikel 475ga Rv en artikel in artikel 1.7 jo. 3.2 Wet BRP en het daarbij behorende Autorisatiebesluit zijn het UWV respectievelijk de RvIG (de minister van BZK) verplicht desgevraagd gegevens te verstrekken.

In de memorie van toelichting⁴² bij de WvBVV wordt uitgebreid stilgestaan bij de verhouding tussen de wet en de bescherming van persoonsgegevens. Aan de hand van de vereisten van 8 EVRM wordt beargumenteerd dat de inbreuk op de persoonsgegevens gerechtvaardigd is door het geoorloofde en expliciete doel, dat bij wet is voorzien en noodzakelijk is in een democratische samenleving. Ook wordt aandacht besteed aan de grondslag voor verwerking (destijds artikel 8, onder c en e van de Wbp inmiddels artikel 6 c en e Avg) en de passende waarborgen zoals het geven van een formulier aan de schuldenaar over de gebruikte persoonsgegevens.

Daarnaast wordt er expliciet stilgestaan bij de gegevens die nodig zijn voor de nieuwe berekening. De (coördinerend) deurwaarder vraagt met het BSN van de schuldenaar, gegevens bij derden op om tot de berekening te komen. Het gaat hierbij om de Polisadministratie (resultaat van de Loonaangifteketen die beheerd wordt door het CBS, Belastingdienst en UWV) en de Basisregistratie personen (BRP).

De (coördinerend) deurwaarder vult deze gegevens eventueel aan met gegevens uit de administratie van zijn organisatie om de berekening te verfijnen.

2.9.1.3 Burgerportaal

Tot slot wordt er een burgerportaal ontwikkeld waarbij betrokkenen en hun hulpverleners algemene informatie kunnen vinden en een rekenhulp kunnen gebruiken. Het is niet een functionaliteit waarvoor het nodig is de gegevens te bewaren, maar omdat de persoon die een berekening hier zelf een afdruk van moet kunnen maken zal dit toch ook inhouden dat er tijdelijk informatie wordt vastgehouden.

2.7.2 Juridisch

Er zijn een aantal privaat- en publiekrechtelijke regelingen die de gang van zaken rondom een schuldenaar reguleren. De belangrijkste zijn het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, de Algemene wet bestuursrecht en de Invorderingswet 1990.

⁴² [Memorie van Toelichting](#), Wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, de Invorderingswet 1990 en enkele andere wetten in verband met een vereenvoudiging van de beslagvrije voet (Wet vereenvoudiging beslagvrije voet), Tweede Kamer, vergaderjaar 2016-2017, 34 628, nr. 3

Het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering ziet op civiele vorderingen. De Algemene wet bestuursrecht ziet op bestuursrechtelijke geldschulden. De Invorderingswet 1990 regelt de invordering van (rijks)belastingen. Bij het overgaan tot dwanginvorderingen en loonvorderingen dienen ook bestuursorganen zich te houden aan de voorschriften in het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering. Hierin staan ook de regels rondom het bepalen van de beslagvrije voet.

De WvBVV voert een aantal aanpassingen door in andere wetgeving. De WvBVV wordt aangevuld door het Besluit beslagvrije voet en de Regeling beslagvrije voet.

Bij het berekenen van de beslagvrije voet is het de bedoeling dat actuele inkomensgegevens verkregen worden uit de Polisadministratie en informatie met betrekking tot de leefsituatie vanuit de BRP. Deze kunnen worden opgevraagd door de beslagleggende partij of de CDW. De rol van de CDW is geregeld door aanpassingen in het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering.

De Raad van Bestuur van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWW) is de (verwerkings)verantwoordelijke voor het beheer van de Polisadministratie en de uitwisseling van gegevens uit die Polisadministratie met verschillende instanties. Hiervoor konden gerechtsdeurwaarders ook al gegevens opvragen voor zover die noodzakelijk waren voor het vaststellen van de identiteit van derden die periodieke betalingen aan de schuldenaar verrichten. Dit is met de nieuwe wijzigingen uitgebreid.

Ook het gebruik van het BSN bij het identificeren van de schuldenaar en het verzamelen van gegevens over de schuldenaar, is wettelijk voorgeschreven. De gerechtsdeurwaarder is bevoegd dit te gebruiken voor het identificeren van schuldenaar voor het leggen van beslag onder de personen of instanties die zelf ook gebruik mogen maken van BSN, het verkrijgen van de gegevens en geven van kennisgevingen.

De andere belangrijke bron voor de gegevens die nodig zijn voor de rekentool, zijn de gegevens uit de Basisregistratie personen (BRP). De verantwoordelijke hiervoor is de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Rijksdienst voor Identiteitsgegevens). De relevante wetgeving omtrent de BRP is te vinden in de Wet BRP en het daarbij behorende Autorisatiebesluit op grond waarvan er systematisch gegevens kunnen worden verstrekt uit de BRP.

In de verschillende materiewetten is de grondslag voor het verwerken van persoonsgegevens voor de verschillende verwerkingsverantwoordelijken opgenomen. Elke verwerkingsverantwoordelijke moet in aanvulling daarop een Autorisatiebesluit aanvragen voor het gebruikmaken van het BRP.

2.10 Bewaartermijnen

Het uitgangspunt is dat de centrale rekentool het resultaat (de beslagvrije voet) en de daaraan ten grondslag liggende data niet bewaart. Het resultaat is uitsluitend van belang voor de gebruiker van de tool, de beslagleggende partij. De gebruiker is verantwoordelijk voor het resultaat van de berekening en slaat deze op in een eigen systeem. Wel worden logboeken met daarin informatie over het gebruik bewaard in de generieke ketenservice. De logboeken worden voor een periode van achttien maanden beschikbaar gehouden voor rapportages en daarna verwijderd.

De gegevens die de coördinerend deurwaarder verzamelt voor het uitvoeren van zijn taken, vallen onder diens eigen verwerkingsverantwoordelijkheid. Ook andere beslagleggende partijen zijn zelf verwerkingsverantwoordelijk voor het verwijderen en/of archiveren van beslaginformatie in hun eigen systemen.

In de keten zijn de volgende afspraken⁴³ gemaakt over bewaartermijnen, waarbij het uitgangspunt is dat de persoonsgegevens niet langer bewaard mogen worden dan nodig voor het beoogde doel:

- Beslaggegevens worden nadat een beslag is doorgehaald verwijderd uit de operationele omgeving.
- Zodra een nieuwe beslagvrije voet wordt vastgesteld, of een beslag wordt doorgehaald, worden de oude beslagvrije voet en de daarvoor gebruikte gegevens over de leef- en inkomenssituatie verwijderd uit de operationele omgeving.
- Als van een schuldenaar alle lopende beslagen zijn doorgehaald, worden de gegevens van de schuldenaar uit de operationele omgeving van de gebruiker verwijderd.
- Alle uit de operationele omgeving van de gebruiker verwijderde gegevens, worden gearhiveerd of vernietigd conform de vereisten van de archiefwet en de Avg.
- De regels voor verwijdering en archivering gelden voor de bronregisters en voor alle registers waarin kopieën van de gegevens worden geaggregeerd en/of bewaard.

---

⁴³ Vastgelegd in het Kwaliteitsframework

3. Beoordeling rechtmatigheid gegevensverwerkingen

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt op basis van de beschrijvingen van de gegevensverwerkingen (hoofdstuk 2.3) en de verwerkingsdoeleinden (hoofdstuk 2.4) beschreven welke rechtsgronden er zijn voor de gegevensverwerking in termen van artikel 6 Avg, of er voldaan wordt aan de vereisten van doelbinding, en noodzaak en evenredigheid, en hoe de rechten van de betrokkenen zijn vormgegeven.

3.2 Rechtsgrond(en)

3.2.1 Algemeen

Het recht op bescherming van persoonsgegevens vormt een onderdeel van het meer omvattende recht op eerbiediging van het privéleven beschreven in artikel 8 lid 1 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) en het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van artikel 10 lid 1 Grondwet (Gw).

Daarnaast zijn regels vastgesteld in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (Avg) van de Europese Unie, om dit grondrecht te beschermen. Bij het verwerken van persoonsgegevens is de Avg van toepassing. De Avg stelt dat alle verwerkingen moeten kunnen worden gekoppeld aan een wettelijke verwerkingsgrondslag. Bij verwerkingen van bijzondere categorieën van persoonsgegevens, zoals gegevens over gezondheid of etniciteit van de betrokkene, moet er naast de grondslag uit artikel 6 Avg, ook een uitzondering van toepassing zijn op het verbod van het verwerken van bijzondere categorieën van persoonsgegevens uit art. 9 Avg.

Bij het verwerken van politie, justitiële en strafvorderlijke gegevens is in beginsel niet de Avg, maar de EU-Richtlijn gegevensbescherming opsporing en vervolging van toepassing. Deze is in Nederland geïmplementeerd door de Wet (wijziging) politiegegevens (Wpg), de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg) en Besluit justitiële gegevens (Bjsg).

3.2.2 Situatie inzake Wet vereenvoudiging Beslagvrije Voet

Onder het nieuwe systeem zal de beslagleggende partij eerst persoonsgegevens verzamelen over de schuldenaar. Dan kan bijvoorbeeld blijken dat er al sprake is van samenloop. Er wordt dan een coördinerend deurwaarder aangewezen. Om de beslagvrije voet te berekenen zal de beslagleggende partij volgens de voorgeschreven gegevens en rekenregels de beslagvrije voet berekenen. Dit kan door gebruik te maken van de centrale rekenvoorziening, of door de voorziening die gemaakt is door de ketenpartner.

Voor de verwerkingen die plaatsvinden betekent dit dat er een verwerkingsgrondslag als bedoeld in art. 6 Avg moet zijn. Dit geldt zowel voor de partijen die gegevens verwerken omdat zij de beslagvrije voet moeten berekenen (CDW of beslagleggende partij), als voor de partijen die gegevens aan hen verstrekken. Waar wij in paragraaf 2.9 de algemene juridische context hebben uiteengezet, zullen wij hier de wettelijke grondslag voor alle relevante partijen expliciteren.

3.2.3 Beslagleggende partijen, derdebeslagene

3.2.3.1 Gerechtsdeurwaarder

Beslagleggende partijen kunnen gebruik maken van een gerechtsdeurwaarder. Een bevoegd gerechtsdeurwaarder (art. 475d Rv) verricht nadat hij een executoriale titel overhandigd heeft gekregen ambtshandelingen. De gerechtsdeurwaarder moet de beslagvrije voet berekenen (art. 475d lid 3 Rv) en de gegevens die hij hiervoor nodig heeft verwerken. Een gerechtsdeurwaarder moet beschikken over voldoende en actuele gegevens. Hij kan aan elke derde van wie hij vermoedt dat deze aan de schuldenaar periodieke betaling verricht of schuldig is, vragen of dat zo is. Derden zijn de gerechtsdeurwaarder een schriftelijk antwoord verplicht (art. 475g Rv en art. 6, lid 1 sub c Avg). De gerechtsdeurwaarder heeft bovendien gegevens nodig uit de Polisadministratie en het BRP. De grondslag voor de gerechtsdeurwaarder voor het verwerken van deze persoonsgegevens is art. 6 lid 1 sub e Avg). Voor de verstrekking van de informatie is dat art. 475g en art 475ga Rv en artikel 6 lid 1 sub c Avg).

Ook het gebruik van het BSN hierbij is wettelijk voorgeschreven. De gerechtsdeurwaarder is bevoegd dit te gebruiken voor: het identificeren van schuldenaar voor het leggen van beslag onder de personen of instanties die zelf ook gebruik mogen maken van BSN, het verkrijgen van de gegevens genoemd in art. 475g en 475ga Rv en geven van kennisgevingen (artikel 475gb Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering).

Als de gerechtsdeurwaarder een executoriale titel heeft en overgaat tot executie van vordering, verricht hij of zij ambtshandelingen. Dan treedt de gerechtsdeurwaarder op als bestuursorgaan (Awb artikel 1.1 lid 1 onderdeel b). De wettelijke grondslag voor het verwerken van de benodigde persoonsgegevens is daarmee art. 6 lid 1 sub c (de wettelijke plicht) en sub e van de Avg (taak van algemeen belang, bij of krachtens wet toegekend). De wettelijke plicht is een grondslag nu er geen sprake is van facultatief, maar verplicht gebruik van de rekenregels.

Sommige gerechtsdeurwaarders voeren ook incasso-opdrachten uit naast hun ambtelijke opdrachten. Zij zijn hierbij gebonden aan de [Gedragscode gerechtsdeurwaarders ter bescherming persoonsgegevens](#).

3.2.3.2 Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB)

Het CJIB is een uitvoeringsorganisatie van het ministerie van Justitie en Veiligheid. De publieke taak van het CJIB is het verrichten van de inning en incasso van verkeersboetes⁴⁴ en in toenemende mate van andere geldboetes voor andere overheden^{45 46}. Dit is geregeld in het Organisatiebesluit van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Besluit bijdrage rijksincassovoorziening. Het CJIB kan optreden als beslagleggende partij. Het CJIB is een baten-lastendienst van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. De algemene maatregelen van bestuur waarin taken aan het CJIB waren toebedeeld, worden met dit besluit gewijzigd zodat in de formulering van de desbetreffende bepalingen duidelijk is dat deze taken de verantwoordelijkheid zijn van de minister. De minister belast vervolgens – op grond

44 Art. 63d lid 1 [Organisatiebesluit van het Ministerie van Justitie en Veiligheid](#)

45 KSA versie 1.1, p. 22

46 art. 3 lid 2 [Besluit bijdrage rijksincassovoorziening](#)

van het Organisatiebesluit Ministerie van Justitie en Veiligheid – het CJIB met de feitelijke uitvoering van deze taken.⁴⁷

Het CJIB is geen zelfstandig bestuursorgaan in de zin van art. 1:1 Awb. Het kan ook zo zijn dat het CJIB in opdracht van een bestuursorgaan persoonsgegevens verwerkt bijvoorbeeld bij het innen van een dwangsom in opdracht van een gemeente. In dat geval is het CJIB, en dus de minister van JenV, verwerker namens een dergelijk ander bestuursorgaan.

Of de vg of de Wjsg van toepassing is op de verwerkingen die plaatsvinden bij het CJIB hangt af van of de gegevenswerking samenhangt met strafrechtelijke afdoening, bijvoorbeeld in het geval van een strafrechtelijke beschikking (zogenaamde Strabis-vorderingen). In dat geval is de Wjsg van toepassing. Als het gaat om bijvoorbeeld administratiefrechtelijke afdoening van een overtreding is de vg van toepassing.^{48, 49} In de context van de beslagvrije voet kan beide voorkomen.

3.2.3.3 Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO)

LBIO kan optreden als derde beslagene. De publieke taak van het LBIO is het innen van onderhoudsbijdragen voor mensen tot 21 jaar of een echtgenoot of geregistreerd partner voor hun levensonderhoud. Deze staat omschreven in art. 2 van de Wet Landelijke Bureau Inning Onderhoudsbijdragen. Het LBIO is een bestuursorgaan in de zin van art. 1:1 Awb. Als een onderhoudsplichtige niet betaalt neemt het LBIO de invordering van de onderhoudsgelden op zich op basis van artikel 1:408 lid 2 BW. De gegevensverwerkingen die het LBIO uitvoert als beslagleggende partij zijn gebaseerd op het verwerken van gegevens op grond van de publieke taak in de zin van art. 6 lid e Avg.

3.2.3.4 Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV), Gemeentelijke Sociale Diensten (GSD) en de Sociale Verzekeringsbank (SVB)

De SVB, GSD en UWV kunnen allen zowel als beslagleggende partij als derde beslagene optreden. De Raad van Bestuur van het UWV, het college van burgemeester en wethouders van een gemeente en de Raad van Bestuur van de SVB zijn bestuursorganen in de zin van art. 1:1 Awb. De grondslagen voor de verwerkingen, waaronder het verstrekken van persoonsgegevens, zijn vastgelegd in een groot aantal materiewetten. De verwerking van persoonsgegevens vinden plaats op grond van art. 6 lid 1 sub c of e van de Avg.

3.2.3.5 Belastingdienst

De Belastingdienst kan zowel als beslagleggende partij als derde beslagene optreden. De verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens door de Belastingdienst is de Minister van Financiën. De grondslagen voor het verwerken van gegevens door de Belastingdienst zijn te vinden in de Algemene wet inzake rijksbelastingen 1964, de Invorderingswet 1990 en in de specifieke wetgeving opgenomen verplichtingen tot gegevensverstrekking. Bij verwerkingen van gegevens kan de Belastingdienst zich beroepen op zowel art. 6 lid c als e Avg.

47 Staatsblad 2019, 506. <https://wetten.overheid.nl/BWBR0040293/2020-01-01>

48 Wegwijzer gegevensbescherming opsporing en vervolging Richtlijn 2016 – 680,

49 Memorie van Toelichting, Wijziging van de Wet politiegegevens en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens ter implementatie van Europese regelgeving over de verwerking van persoonsgegevens met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, 34 889 nr 3.

3.2.3.6 Lokale belastingen door Nederlandse gemeenten en waterschappen (LBD)

LBD kan evenals de Belastingdienst op grond van artikel 19 invorderingswet 1990 overgaan op vereenvoudigd derdenbeslag door loonvordering. De met de inning belaste ambtenaar (de 'ontvanger') kan zich bij het verwerken van persoonsgegevens beroepen op art. 6 lid e Avg.

3.2.4 Ondersteunende partijen

3.2.4.1 De Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG)

Om de beslagvrije voet te kunnen berekenen is informatie (BSN, adresgegevens en leefsituatie) uit de BRP nodig. De verwerkingsverantwoordelijke hiervoor is de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Rijksdienst voor Identiteitsgegevens) volgens artikel 1.4 van de BRP. De wettelijke grondslag voor het verstrekken van gegevens is te vinden in artikel 1.7 jo. 3.2 Wet BRP en het daarbij behorende Autorisatiebesluit op grond waarvan er systematisch gegevens kunnen worden verstrekt uit de BRP. Dit vormt een wettelijke verplichting in de zin van art. 6 lid 1 sub c van de Avg.

3.2.4.2 Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)

Op grond van art. 475ga van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is het UWV verplicht om gegevens over de schuldenaar en diens partner ((in de zin van art. 475ab lid 2 Rv) te verstrekken uit de Polisadministratie genoemd in artikel 33 van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen. Hierbij wordt aangesloten bij de definities van de Participatiewet. De Polisadministratie staat gedefinieerd in artikel 33 van de Wet SUWI. Het UWV is verwerkingsverantwoordelijk voor zover het de verwerking van gegevens betreft van:

- De werknemer gegevens voor zijn arbeidsverhouding en uitkeringsverhouding vast te leggen ten behoeve van de werknemersverzekeringen (art. 33 lid 2 a Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen),
- Besluiten over recht op uitkering of verstrekking (art. 33 lid 2 b),
- Gegevens van de persoon die vrijwillig verzekerd is voor de Ziektewet, de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen, Werkloosheidswet en Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekeringen.

Voor de persoonsgegevens die het UWV namens de Belastingdienst levert voor de berekening van de beslagvrije voet (zie hieronder in paragraaf 3.2.4.3) ligt het voor de hand dat het UWV voor deze gegevensverstrekking optreedt als verwerker (art. 4 lid 8 Avg). Dit is geregeld in artikel 33 lid 3 en 4 van de Wet SUWI.

Ten behoeve van het leggen van het beslag dat de deurwaarder gerechtigd is te leggen, zal het UWV aan de deurwaarder voor zover die noodzakelijk zijn voor het vaststellen van de beslagvrije voet, (1) de aard van de periodieke inkomsten van de schuldenaar en (2) de identiteit van degene die periodieke betalingen aan de schuldenaar verricht, verstrekken. Art. 475ga van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering creëert een wettelijke verplichting in de zin van art. 6 lid 1 sub c van de Avg voor het UWV.

3.2.4.3 Belastingdienst

Voor de berekening verstrekt het UWV enkele persoonsgegevens die onder de verantwoordelijkheid van de Belastingdienst vallen. Het gaat hierbij om fiscaal relevante gegevens zoals loonbelasting en premieheffing en de reservering vakantiebijslag. De juridische grondslag voor deze gegevensverstrekking zal tegelijk met de WvBVV in werking treden. Dan komt in Uitvoeringsregeling

AWR onder artikel 43 c van de AWR (doorbreken van fiscale geheimhoudingsplicht) een artikellid waarin staat dat de gegevens die nodig zijn voor de vaststelling van de beslagvrije voet, bedoeld in artikel 475c Rv, worden verstrekt aan:

- de gerechtsdeurwaarder;
- de belastingdeurwaarder;
- het LBIO;
- de Raad voor de Kinderbescherming;
- het UWV;
- de SVB;
- Het college van burgemeester en wethouders voor zover belast met de uitvoering van de Participatiewet, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkzoekende werknemers of de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen; alsmede
- De ontvanger, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel i, van de Invorderingswet 1990, daaronder mede begrepen de ambtenaar, bedoeld in artikel 231, tweede lid, onderdeel c, van de Gemeentewet, en de ambtenaar, bedoeld in artikel 123, derde lid, onderdeel c, van de Waterschapswet.⁵⁰

Deze specifieke verwerking valt daarom onder art. 6 lid 1, sub c, Avg.

3.2.4.4 Stichting Netwerk Gerechtsdeurwaarders (SNG)

SNG is verwerker (art. 4 lid 8 Avg) en werkt in opdracht van de KBvG. SNG ondersteunt de gerechtsdeurwaarders en beheert het 'digitaal beslagregister' waarin beslaginformatie van alle gerechtsdeurwaarders geïntegreerd wordt opgenomen.

BKWI lijkt daarin op te treden als een verwerker omdat het handelt in opdracht van de minister van SZW die doel en middelen bepaalt van deze verwerking (art. 4 lid 8 Avg).

3.2.4.5 Inlichtingen Bureau (IB) en Bureau keteninformatisering Werk en Inkomen (BKWI)

BKWI treedt op als de data-leverancier (de 'broker') waarmee de centrale rekenvoorziening (die gebouwd wordt door IB) gevoed wordt. Het IB is verantwoordelijk voor het maken en onderhouden van de centrale rekenvoorziening in nauwe samenspraak met Bureau keteninformatisering Werk en Inkomen (BKWI). Daarom worden zij onder dit kopje samen behandeld.

De formele verantwoordelijkheid van IB en BKWI is nog niet volledig geregeld, maar hier worden verschillende stappen in gemaakt. Het beheer van de centrale rekentool ligt bij IB en BKWI. In het gewijzigde Besluit is IB als verwerker namens de minister van SZW aangemerkt. Formeel verstrekt het UWV persoonsgegevens uit BRP en Polisadministratie aan de verwerker IB.

In art. XVIII C van de Verzamelwet SZW 2020⁵¹ is een bepaling opgenomen die het mogelijk maakt bij algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld over de verwerkingsverantwoordelijkheid voor de gegevens verwerking van de ondersteuning bij de vaststelling van de beslagvrije voet.

⁵⁰ Staatscourant 2018, 72059.

⁵¹ [Verzamelwet SZW 2020](https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20191217/publicatie_wet_2/document3/f=/v14hfoefb8t9.pdf), voor de volledige tekst zie https://www.eerstekamer.nl/behandeling/20191217/publicatie_wet_2/document3/f=/v14hfoefb8t9.pdf

Op deze manier kan namelijk uitvoering worden gegeven aan artikel 4 lid 7 Avg dat het mogelijk maakt dat wanneer de doelstellingen van en de middelen voor een gegevensverwerking in 'het lidstatelijke recht worden vastgesteld' daarin ook kan worden bepaald wie de verwerkingsverantwoordelijke is.

Het programma heeft een ontwerp AMvB opgesteld die ter consultatie aan de Autoriteit Persoonsgegevens zal worden voorgelegd. In deze AMvB wordt in art. 8 de verwerkingsverantwoordelijkheid gelegd bij de Minister van Sociale Zaken en zowel IB als het UWW benoemd als verwerkers als bedoeld in artikel 4 van de Avg. Het is nog niet duidelijk hoe de taken van de verwerkers precies onderling zijn verdeeld⁵².

3.2.4.6 Minister van Algemene Zaken

De website <https://www.uwbeslagvrijevoet.nl/> waarop de rekenhulp (burgertool) benaderd kan worden wordt beheerd onder het platform van rijksoverheid. Hiervan is de minister van Algemene zaken de verantwoordelijke voor het verwerken van (tijdelijke) persoonsgegevens.

3.2.4.7 Schuldenaar

De schuldenaar is verplicht aan een bevoegd gerechtsdeurwaarder die namens een beslagleggende partij handelt, zijn bronnen van inkomsten op te geven die nodig zijn om de beslagvrije voet te berekenen op basis van art. 475g wetboek van burgerlijke rechtsvordering. Dit is een wettelijke verplichting in de zin van art. 6 lid 1 sub c van de Avg.

3.2.4.8 Derden

De derde beslagene is wettelijk verplicht om informatie te verstrekken over inkomstenverhoudingen (art. 475g Rv). De grondslag voor het verstrekken van persoonsgegevens aan de gerechtsdeurwaarder is daarom gelegen in art. 6 lid 1 sub c Avg.

3.3 Bijzondere categorieën van persoonsgegevens, strafrechtelijke persoonsgegevens en BSN

Bijzondere categorieën van, en/of strafrechtelijke persoonsgegevens mogen enkel worden verwerkt als er sprake is van een wettelijke uitzondering op het verbod van verwerking van bijzondere of strafrechtelijke persoonsgegevens. Ook bij de verwerking van een wettelijk identificatienummer (bijvoorbeeld het BSN) moet worden beoordeeld of dat is toegestaan. Het BSN is geen bijzondere categorie van persoonsgegevens in de zin van art. 9 Avg, maar heeft op grond van art. 46 UAVG een aparte status kregen die zo restrictief is dat het nuttig is om deze als minstens zo gevoelig als een persoonsgegeven uit de bijzondere categorieën van art. 9 AVG te beschouwen.

Bij verwerking van bijzondere gegevens zullen zich partijen kunnen beroepen op de uitzonderingen:

- art. 9 lid 2 sub f: de verwerking is noodzakelijk voor de instelling, uitoefening of onderbouwing van een rechtsvordering. Het zal hier doorgaans gaan om een uitoefening van een rechtsvordering.

⁵² Er is wel een grondslag gecreëerd om bij ministeriële regeling de nadere verdeling van taken te formaliseren.

- En/of art. 9 lid 2 b: de verwerking is noodzakelijk met het oog op de uitvoering van verplichtingen en de uitoefening van specifieke rechten van de verwerkingsverantwoordelijke of de betrokkene.

Bijzondere categorieën van persoonsgegevens die worden verwerkt:

- Gezondheidsgegevens, indien schuldenaar verblijft in een inrichting (herleidbaar uit adresgegevens)
- Gezondheidsgegevens, indien schuldenaar inkomen uit uitkeringen op grond van socialezekerheidswetten, invaliditeits-, ongevallen- of ziekengeldverzekering ontvangt (herleidbaar uit het type inkomen).

Hoewel het op het eerste gezicht mogelijk lijkt dat ook gegevens over het seksuele leven, herleidbaar uit gegevens over het geslacht van de partner van de schuldenaar, worden verwerkt is dit niet het geval. Slechts het BSN van de partner wordt verwerkt, het geslacht wordt niet aangeleverd.

Strafrechtelijke gegevens mogen alleen worden verwerkt onder toezicht van de overheid. Wanneer de beslagleggende partij geen overheidsorganisatie is, lijkt de verwerking van strafrechtelijke gegevens voor het berekenen van de beslagvrije voet niet wettelijk geregeld.

Art. 46 van de UAVg schrijft voor dat een BSN alleen mag worden gebruikt om een persoon te identificeren en alleen ter uitvoering van een wet mag worden gebruikt. Het gebruik van het BSN is wettelijk voorgeschreven. De gerechtsdeurwaarder is bevoegd dit te gebruiken voor: het identificeren van schuldenaar voor het leggen van beslag onder de personen of instanties die zelf ook gebruik mogen maken van BSN, het verkrijgen van de gegevens genoemd in art. 475g en 475ga Rv en geven van kennisgevingen (artikel 475gb Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering). Art. 475ga lid 2 Rv regelt ook in welke situaties de gegevens van de partner mogen worden ingezien.

Wettelijke identificatienummers die worden verwerkt:

- BSN van schuldenaar, partner, kinderen en eventuele andere inwonenden.

3.4 Verwerkingsverantwoordelijke centrale rekenvoorziening

De WvBVV regelt dat er een centrale rekenvoorziening moet komen. Voor de centrale voorziening en het verzamelen van de gegevens is de verwerkingsverantwoordelijkheid geregeld in het Besluit. De minister van SZW wordt hiermee aangewezen als verwerkingsverantwoordelijke, en is daarmee juridisch verantwoordelijk richting de betrokkene of bij onderzoeken door de Autoriteit Persoonsgegevens.

3.5 Doelbinding

De WvBVV regelt op nauwkeurige wijze welke gegevens gebruikt worden en voor welk doel. Gezien de documentatie wordt in dit programma voor wat betreft de centrale voorziening vastgehouden aan de wettelijke bepalingen en is er aandacht voor de context waarbinnen de gegevens zijn verkregen en worden gebruikt. Het gebruik is daarbij ook afhankelijk van de rol van de organisatie die de gegevens verwerkt: die van beslagleggende partij, de derde beslagene of de houder van brongegevens. In het ontwerp zit de doelbinding verankerd zoals dat in de wet is neergelegd.

Doelbinding heeft te maken met een belangrijk uitgangspunt in de bescherming van de persoonsgegevens en houdt kort gezegd in dat het verdere gebruik van de verzamelde gegevens binnen dit doel blijft, dan wel niet onverenigbaar is daarmee. Een van de manieren waarop dit kan worden geborgd is door de voorzieningen hierop in te richten. Bijvoorbeeld door alleen mogelijk te maken dat de gegevens per individueel geval voor het doel van het berekenen van de beslagvrije voet worden opgevraagd en verstrekt. Het risico dat de gegevens voor een ander doel worden gebruikt is dan lager. Privacy by Design toepassingen als ook in dit programma zijn voorzien, zorgen voor de verankering van de afspraken.

Voor het instellen van de CDW en het coördineren van verschillende partijen, moet de eerste beslagleggende partij nagaan of en hoeveel andere partijen er zijn. Hoe de partij aan zijn informatie komt verschilt per partij. Uit de KSA V.1.1 p. 27 blijkt dat gerechtsdeurwaarders het digitaal beslagregister raadplegen en daarnaast een bevraging doen bij de derdebeslagene. De Belastingdienst legt beslag of doet een vordering en ontvangt van de derdebeslagene een verklaring, en de andere beslagleggende bestuursorganen doen een impliciet informatieverzoek tegelijk met de betekening van een dwangbevel of beschikking bij de derdebeslagene(n).

De invulling door de ketenpartners van deze uitvoeringen is bepalend voor een antwoord op de vraag of het programma de regels rond doelbinding respecteert en of er in de invulling risico's zijn te benoemen. Het document met de titel CDW Afspraken, versie 0.7 is door ons onderzocht. In dit document staat dat het om tijdelijke procesafspraken gaat die tot stand zijn gekomen tussen verenigingen die hun leden niet direct kunnen binden en het karakter hebben van een intentieverklaring.

De afspraken die nu gemaakt zijn gaan niet over de verwerking van persoonsgegevens. Als voorbeeld deze afspraak: 'Zodra een partij weet dat er sprake is van samenloop, achterhaalt zij indien haar de afdracht niet toevalt - zo nodig via de derde - de identiteit van de partij waaraan de derde afdraagt.' Maar om te kunnen bepalen of aan het beginsel van doelbinding is voldaan, is juist belangrijk dat te onderzoeken is *hoe* men van plan is te 'weten' dat er sprake is van samenloop. Welke gegevens worden daarbij gebruikt, hoe vindt de communicatie plaats en hoe wordt dit weer vastgelegd bijvoorbeeld.

Los van de risico's die hierna in hoofdstuk 4 aan de orde komen, constateren we hier dan ook aanvullende risico en aanbeveling. Omdat het risico ketenoverstijgend is, verwachten wij dat dit risico ook aan de orde is gekomen bij de afzonderlijke DPIA's die de ketenpartners hebben gemaakt. Voor zover nog relevant adviseren wij om als keten tijdelijk (tot de verbreding beslagregister is gerealiseerd) specifieke afspraken te maken over welke persoonsgegevens worden uitgewisseld en met welk communicatiemiddel.

3.6 Noodzaak en evenredigheid

Proportionaliteit

In de [Memorie van Toelichting](#) (MvT) wordt er uitgebreid ingegaan op de verhouding van de WvBVV en het recht op bescherming van persoonsgegevens dat onder andere is beschreven in art. 8 lid 1 EVRM en art. 10 lid 1 Gw en de toen nog geldende Wet bescherming persoonsgegevens. Voor de zekerheid wordt hier nog maar een keer herhaald dat hier geen analyse wordt gegeven over de WvBVV omdat deze wet al is aangenomen. Wel wordt hier gekeken of de implementatie voldoet aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit.

In lijn met wat er in de MvT staat, is de betrokkene erbij gebaat dat de beslagvrije voet correct wordt vastgesteld. Dit voorkomt dat de betrokkenen niet voldoende inkomen overhoudt om in de basale kosten van zijn levensonderhoud te kunnen voorzien. De te verwerken gegevens zijn noodzakelijk om de beslagvrije voet te berekenen. Het is niet mogelijk om met minder gegevens de beslagvrije voet te berekenen. Daarnaast bleek uit het vorige systeem dat het werken met te weinig gegevens vaak leidt tot een te lage beslagvrije voet. Daarom kan er worden gesteld dat de inperking in de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene(n) niet onevenredig in verhouding is tot het doel dat met de verwerkingen die noodzakelijk zijn voor het berekenen van de beslagvrije voet gediend wordt.

Subsidiariteit

Ook de subsidiariteit wordt uitgebreid besproken in de MvT. Er zijn verschillende manieren waarop er aan de benodigde gegevens kan worden gekomen. In het oude systeem werd er gewerkt met gegevens die grotendeels door de betrokkenen zelf waren aangeleverd. Dit bleek vaak te leiden tot een verkeerde beslagvrije voet en is dan ook een minder goede route. Het zou ook mogelijk zijn om per berekening gegevens op te vragen bij inkomensverstrekkers. Dat betekent dat dan eerst bekend moet zijn welke inkomensverstrekkers er zijn. Er worden dan meer partijen betrokken, de kans op interpretatieverschillen neemt toe en de administratieve lasten zijn hoger dan wanneer de gegevens via de Polisadministratie en BRP zouden verlopen. De route zoals is beschreven in de WvBVV is dan ook de minst belastende manier van gegevens verzamelen en in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel.

3.7 Rechten van betrokkenen

In hoofdstuk 3 van de Avg worden de rechten van de betrokkenen geformuleerd. Het gaat hier onder andere om het recht op inzage, rectificatie, vergetelheid, bezwaar en het recht op duidelijke informatie over wat er wordt gedaan met de persoonsgegevens. Hieraan is in dit programma op verschillende manieren invulling gegeven.

De betrokkene hoeft in principe niet meer zelf alle gegevens aan te leveren. De beslagleggende partij, tevens verwerkingsverantwoordelijke, verzamelt alle gegevens en stelt hiervan de betrokkene op de hoogte. De communicatie naar de betrokkene toe moet altijd beknopt, transparant, begrijpelijk en in duidelijke en eenvoudige taal zijn. Na het berekenen van de beslagvrije voet stuurt de beslagleggende partij een het modelformulier naar de betrokkene waarin uitleg staat over (a) de gegevens die zijn verwerkt en (b) de manier waarop de berekening tot stand is gekomen. In het programma is ervoor gekozen dat de betrokkene communiceert met de beslagleggende partij. Dit neemt niet weg dat hij op grond van de Avg ook terecht moet kunnen bij de organisatie die de aanlevering van de gegevens verzorgt en de verwerkingsverantwoordelijke voor de rekentool.

De betrokkene kan de berekening controleren met een rekentool die beschikbaar wordt gesteld voor burgers. Hij moet dan wel zelf de gegevens invoeren. Als er iets niet klopt kan de betrokkene dat doorgeven op basis van art. 15 en 16 Avg jo. Art. 475i Rv via de contactgegevens op het modelformulier.

In de volgende paragrafen worden een aantal specifieke situaties omtrent de rechten van betrokkenen uiteengezet.

3.7.1 Transparantie

Op grond van artikel 12 Avg moet de verwerkingsverantwoordelijke ervoor zorgen dat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14 bedoelde informatie en de communicatie als bedoeld in artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34, met betrekking tot de verwerking ontvangt. De Avg stelt ook eisen aan de vorm hiervan. Het moet in:

- Beknopte,
- Transparante,
- Begrijpelijke,
- Gemakkelijke toegankelijke vorm en
- In duidelijke en eenvoudige taal.

De WvBVV heeft geen uitzonderingen geregeld op de rechten voor betrokkenen. Dit lijkt ook voor de hand te liggen want het doel van de wet is nou juist om de bescherming die de beslagvrije voet biedt aan mensen met een schuld beter te verankeren en uit te voeren. Een van de uitgangspunten hierin is dat het proces transparanter moet worden voor alle partijen. Om de betrokkene te informeren wordt een modelformulier ontworpen. In deze PIA zal beoordeeld worden of het concept formulier zoals zal worden vastgesteld bij ministeriele regeling⁵³ ook geschikt is om verplichtingen uit de Avg na te leven. Het document dat voor deze beoordeling gebruikt is, is de Modelmededeling specs 6. Het is de bedoeling dat de beslagleggende partij, van welke organisatie dan ook, deze mededeling naar de betrokkene stuurt. Daarna kan de betrokkene contact opnemen met de CDW / beslagleggende partij.

Ook zal de betrokkene worden gewezen op de website <https://www.uwbeslagvrijevoet.nl/> waar hij meer informatie kan vinden over de berekening.

Daar waar in een eerdere versie van het formulier stond dat de leefsituatie gebaseerd wordt op gegevens die in de Basisregistratie personen staan en wij constateerden dat er meer uitleg nodig was over de bron van gegevens die leidden tot het belastbaar inkomen, is er nu niets te vinden over de gebruikte gegevens waarmee de berekening is gemaakt. Maar dit is op grond van artikel 14, tweede lid onder f, van de Avg wel verplicht. Juist bij zo'n gestructureerd en geautomatiseerd proces zal het prima mogelijk zijn om aan te geven hoe de verantwoordelijke aan de gegevens komt. Dan kun je als betrokkene ook zien of het zinvol is dit na te rekenen.

Ten tweede is het nodig dat op verzoek van de betrokkende de logica van de berekening wordt meegedeeld. Dit volgt uit artikel 15, eerste lid, onder h van de Avg. (Het bestaan van geautomatiseerde besluitvorming, met inbegrip van de in [artikel 22](#), leden 1 en 4, bedoelde profilering, en, ten minste in die gevallen, nuttige informatie over de onderliggende logica, alsmede het belang en de verwachte gevolgen van die verwerking voor de betrokkene.). Dit zal niet hetzelfde zijn als het opsturen van de rekenregels.

⁵³ Kamerstukken II 2016/17, 34628, nr. 3, p. 21

Los van de risico's die hierna in hoofdstuk 4 aan de orde komen, constateren we hier dan ook een paar aanvullende risico's en aanbevelingen:

- De Avg vereist dat de logica van de geautomatiseerde berekening op verzoek op toegankelijke wijze ter beschikking worden gesteld. Er is hiervoor nog niets voorhanden. Dit is een risico. Als maatregel wordt geadviseerd om aan de hand van de rekenregels de logica te beschrijven en op verzoek ter beschikking te stellen en voor iedereen op de website te plaatsen.
- De Modelmededeling voldoet niet aan de Avg. We hebben begrepen dat er ook andere, meer toegankelijke informatie zal worden meegestuurd. Hierin kan dan meer uitleg aan de betrokkene aangeboden worden. Het gaat dan o.a. om de volgende informatie; identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke, de verwerkingsdoelen, naam van de Functionaris Gegevensbescherming, wat de bron is van de persoonsgegevens, hoe iemand gebruik kan maken van zijn recht op inzage, hoe iemand gebruik kan maken van zijn recht op rectificatie en dat de berekening geautomatiseerd tot stand is gekomen. Het taalgebruik in het huidige formulier is formeel en juridisch en redeneert vanuit de plicht voor de burger om actie te ondernemen. Dit is vanuit Avg-perspectief niet logisch. Vanuit deze wetgeving heeft de verantwoordelijke namelijk de verplichting om de burger te wijzen op diens rechten. Mocht de hoeveelheid informatie naar verwachting een te zware belasting kunnen vormen (teveel informatie in een keer te verwerken door de betrokkene), dan is het verstandig deze informatie op de website te zetten en/of op verzoek toe te sturen. Ook schrijft de Avg voor dat bepaalde informatie desgewenst mondeling moet worden gegeven.
- Tijdelijke verwerking van persoonsgegevens, later gegevens in de vorm van cookies is een verwerking die wordt uitgevoerd door de minister van Algemene Zaken (<https://www.rijksoverheid.nl/cookies>). Dit betekent dat er cookies worden verwerkt die geen persoonsgegevens zijn (functionele en analytische cookies) en waar geen toestemming van betrokkenen voor nodig is. Voor het plaatsen van deze cookies is wel verplicht dat wordt aangegeven op de website dat dit gebeurt. We hebben geconstateerd dat de website www.uwbeslagvrijevoet.nl geen cookiemelding geeft. Dit moet wel. Worden er wel andersoortige cookies geplaatst (wat we niet kunnen uitsluiten op basis van de beschikbare informatie) dan moet er toestemming worden gevraagd bij de gebruiker. Er wordt in ieder geval ten tijde van deze PIA bij een bezoek aan de website geen melding gemaakt van cookies en/of toestemming gevraagd. Het is daarmee aannemelijk dat er geen persoonsgegevens worden verwerkt, maar niet zeker. De website voldoet op dit moment door het ontbreken van de mededeling niet aan de regels uit de Telecommunicatiewet. We adviseren om dit nader uit te zoeken en benodigde maatregelen te treffen,

3.7.2 Het recht van inzage

Een van de belangrijke pijlers van het beginsel van transparantie, is dat de betrokkene zijn persoonsgegevens kan inzien. Het programma voldoet daaraan voor wat betreft de gegevens die de deurwaarder gebruikt. In de modelmededeling staat namelijk in de berekening welke leefsituatie is aangenomen en wat het belastbaar inkomen is. De rekenhulp is voor een ieder te gebruiken (dus ook de rechter) waarbij door een aantal gegevens in te voeren, berekend kan worden wat de beslagvrije voet is. Als de uitkomst hiervan een andere is dan de toegepaste beslagvrije voet kan het zijn dat er andere gegevens zijn ingevoerd (andere inkomens) of dat de rekenregels niet overeenkomen met de rekenregels van de centrale rekenvoorziening.

Los van de risico's die hierna in hoofdstuk 4 aan de orde komen, constateren we hier dan ook een paar aanvullende risico's en aanbevelingen:

- Doordat gegevens uit bepaalde bronnen gebruikt worden is het nodig om te kijken naar het gebruik en de bron van de gegevens. De gebruikte gegevens worden inzichtelijk door het modelformulier. Om te voorkomen dat er bij twijfel over de juistheid van de gebruikte gegevens een soort 'kluitje in het riet situatie' ontstaan, raden wij aan om op de website ook direct al te verwijzen naar de twee al bestaande burgerportalen die essentiële gegevens leveren. Dit betreft de volgende bronnen en hun burgerportalen:
  - Gegevens in de BRP (mijn.overheid.nl)
  - Gegevens in polis via het digitaal verzekeringsbericht UWV
(<https://www.uwv.nl/particulieren/formulieren/digitaal-verzekeringsbericht.aspx>)

3.7.3 Het recht van rectificatie

Er zijn meerdere scenario's mogelijk voor de situatie waarin de betrokkene een verschil ziet tussen het bedrag dat hij kent als het belastbaar inkomen en het bedrag in het formulier. Het is belangrijk deze te onderscheiden om te bepalen hoe het recht op rectificatie uitgeoefend kan worden binnen de bestaande afspraken en of er nog restrisico's bestaan. Daarom werken we met scenario's.

3.7.3.1 Scenario 1: De brongegevens zijn onjuist

In dit scenario heeft de beslagleggende partij alles goed gedaan. Hij heeft actuele informatie opgevraagd en gebruikt om de beslagvrije voet vast te stellen. De betrokkene controleert de gegevens en ziet een fout. Hij neemt contact op met de beslagleggende partij.

De beslagleggende partij zal in deze situatie in de bronnen moeten (laten) kijken. Alleen dan kan vastgesteld worden wat er in de bronnen staat en of sprake is van onjuiste gegevens in de bronnen.

BRP is onjuist

Als het gaat om een fout in de BRP mag de gerechtsdeurwaarder een afwijkend gegeven gebruiken als dat noodzakelijk is voor de vervulling van zijn taak. De algemene plicht dat hij gebruik moet maken van het BRP is dan opzijgezet. Dit volgt uit art. 1.7 lid 2 Wet BRP. De terugmeldplicht is vastgelegd in art. 2.34 lid 1 Wet BRP. Het is belangrijk dat dit gebeurt en de melding onderzocht wordt, omdat de betrokkene en andere ketenpartners anders op andere momenten ook last gaan krijgen van deze fout (olievlekwerking). Ook voor eventuele volgende beslagen is dit belangrijk.

Polisadministratie is onjuist

Als het gaat om een fout in de polis mag de gerechtsdeurwaarder een afwijkend gegeven gebruiken. Hij is immers niet verplicht de gegevens uit de polis over te nemen. Daarmee heeft de betrokkene gebruik kunnen maken van zijn recht op rectificatie. Maar omdat dit om een gegeven gaat dat nog vaker gebruikt kan worden, juist ook voor opvolgende beslagen, is het belangrijk dat het UWV als beheerder van de polis bekend is met de onjuistheid en overgaat tot een vorm van herstel. Dit ook omdat de betrokkene er na zijn eerste reactie vanuit mag gaan dat de fout hersteld is.

Wij zijn bekend met het standpunt van het UWV dat de Polisadministratie niet gewijzigd wordt, tenzij de werkgever actie onderneemt (zoals het intrekken van een IKV bij een onjuist BSN en indienen van een nieuwe). Uit het oogpunt van de Avg kan dit problematisch worden om twee redenen: doordat de

juistheid van de polis als verantwoordelijkheid wordt neergelegd bij de werkgever kan het ten eerste lang duren voor de werkgever de gevraagde actie onderneemt (1) en kan het voorkomen dat de werkgever geen actie onderneemt (2). In beide gevallen staat de toepassing van art. 16 Avg onder druk. Daarin staat namelijk dat betrokkene recht heeft om *onverwijld* rectificatie van hem betreffende onjuiste persoonsgegevens te verkrijgen.

3.7.3.2 Scenario 2: Overnamefouten.

In de transmissie is iets fout gegaan of het juiste gegeven was nog niet verwerkt (frictie). In dit scenario zijn er meerdere mogelijkheden, er hapert ergens iets in de techniek of het heeft tijd gekost voordat de juiste gegevens verwerkt werden in de bronnen. In de berekening staat informatie die niet klopt. Een verkeerd huisnummer of een paar nullen te veel in het inkomen of een inmiddels gewijzigd adres of salaris. In de bron staat het goed. De betrokkene controleert de gegevens en ziet de fout. Hij neemt contact op met de beslagleggende partij.

De beslagleggende partij zal in deze situatie in de bronnen moeten (laten) kijken. Alleen dan kan vastgesteld worden wat er in de bronnen staat en of er sprake is van onjuiste gegevens. In dit scenario zal de beslagleggende partij andere gegevens zien in de bronnen. Hij kan een nieuwe berekening maken aan de hand van deze gegevens en hoeft geen melding te doen aan de bronhouders. Op deze manier is het recht op rectificatie ook geborgd.

2.7.3.3. Scenario 3: rectificatie door betrokkene

Het gegeven is niet fout vastgelegd in de bron, maar de beslagleggende partij gaat mee in het verhaal van de betrokkene dat er andere gegevens moeten worden gebruikt voor de berekening.

Dit is het scenario waarin de wet voorziet. Het recht op rectificatie kan door de beslagleggende partij in zijn eigen werkproces verder vorm krijgen, zie art. 475d lid 4 Rv.

3.7.4 De centrale rekenvoorziening

De centrale rekenvoorziening, ook wel rekentool, is een geautomatiseerde verwerking als bedoeld in artikel 22 Avg en leidt volgens die bepaling tot geautomatiseerde besluitvorming. In artikel 40 UAvG is bepaald dat het recht van de betrokkene om niet te worden onderworpen aan een geautomatiseerd besluit, niet geldt als de geautomatiseerde gegevensverwerking en besluitvorming is toegestaan bij een Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke bepaling die op de verwerkingsverantwoordelijke van toepassing is en die ook voorziet in passende maatregelen ter bescherming van de rechten en vrijheden en gerechtvaardigde belangen van de betrokkene. In dit geval is de rekentool bij wet voorgeschreven als middel om tot de vereenvoudiging van de beslagvrije voet te komen. Daarnaast is voorzien in passende maatregelen ter bescherming van de rechten en vrijheden en gerechtvaardigde belangen van betrokkene. Dit omdat de betrokkene binnen vier weken zijn visie op de berekening kan geven waarbij de deurwaarder door het invullen van andere variabelen/ gegevens, de uitkomst kan wijzigen daar waar de administratieve weergave botst met de feitelijke situatie van de betrokkene. Bovendien kan de betrokkene zich tot de kantonrechter wenden met een verzoek om de hardheidsclausule toe te passen. Daarmee voldoet de inzet van de rekentool aan de eisen als bedoeld in art. 40 UAvG.

Hiervoor is het onderwerp 'inzicht geven in de logica' al aan de orde gekomen. De rekenregels die ter beschikking gesteld voldoen aan het vereiste dat de besluitvorming (hier de berekening van beslagvrije voet) transparant moet zijn.⁵⁴ Voor zover relevant, vallen de rekenregels onder de WOB.

---

⁵⁴ Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State van 17 mei 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1259 en Hoge Raad HR 17 augustus 2018, ECLI:NL:HR:2018:1316

4. Beschrijving en beoordeling risico's voor betrokkenen

De onderstaande risicoanalyse is in eerste instantie uitgevoerd op basis van een eerdere versie van de KSA, en toen er nog geen wijzigings Besluit BVV beschikbaar was. Inmiddels zijn een aantal zaken gewijzigd en heeft het programma maatregelen genomen om genoemde risico's te mitigeren.

Dit hoofdstuk bevat een risicoanalyse van de gegevensverwerkingen in het kader van de WvBVV. Specifiek ziet de risicoanalyse toe op twee gegevensverwerkingen:

- Gegevensverwerkingen het kader van het bereken van de beslagvrije voet;
- Gegevensverwerkingen in het kader van het coördinerend deurwaarder zijn.

De risicoanalyse dient op grond van de Avg en de interpretatie daarvan door de toezichthouders plaats te vinden vanuit het perspectief van de betrokkenen. In deze risicoanalyse is de betrokkene gedefinieerd als de schuldenaar, en eventuele partner en kinderen. De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd in de risicoanalyse:

- De risicoanalyse is niet organisatie specifiek maar ziet toe op risico's in de keten;
- Een risico dat bij een ketenpartner optreedt werkt door in de keten, en is dus een risico voor de gehele keten.

Een risico is een gebeurtenis met een voorzienbaar negatief effect (impact) op de betrokkene waarvan op voorhand een, al dan niet gekwantificeerde, waarschijnlijkheid (kans) aan kan worden toegekend. Op grond van de Avg dient hierbij rekening gehouden te worden met de aard van de gegevensverwerking (bijvoorbeeld of er sprake is van de verwerking van bijzondere persoonsgegevens) en de categorieën van betrokkenen (bijvoorbeeld kwetsbare groepen). Ook dient er rekening gehouden te worden met de aantallen betrokkenen. Dit zijn afwegingen die met name van invloed zijn op de inschatting van de impact. Een gebeurtenis met een relatief kleine impact die desondanks een groot deel van de Nederlandse bevolking raakt, moet toch een grote impact toegekend worden.

In de risicoanalyse wordt op basis van een initiatie workshop met de Belastingdienst, het UWV, de VNG, de SVB, de KBvG, en de SNG een inschatting gegeven van de basisrisico's, uitgaande van maatregelen die al zijn genomen of concreet zijn voorgenomen om de impact of kans te mitigeren.

Daarnaast zijn er een aantal maatregelen in de TSA opgenomen die bedoeld zijn om risico's te mitigeren die blijkbaar in een later stadium onderkend zijn. Deze zijn toegevoegd aan de inventarisatie uit bovenstaande workshop.

Het risico is gedefinieerd als:

$$\text{Impact} \times \text{Kans} = \text{Risico}$$

De mogelijke scores voor zowel Impact als Kans zijn Laag (L), Midden (M) en Hoog (H). Voor het Risico (het product van de scores) zijn dan de scores LL, L, M, H en HH mogelijk.

De score voor het Risico wordt als volgt bepaald:

Impact x Kans

L x L

L x M of M x L

M x M of H x L of L x H

M x H of H x M

H x H

Risico

LL

L

M

H

HH

Voor de risicoanalyse is gebruik gemaakt van de MAPGOOD-methode. MAPGOOD staat voor **M**ensen **A**pparatuur **P**rogrammatuur **G**egevens **O**rganisatie **O**mgeving **D**ienstverleners. De methode is gebaseerd op ISO 27001 en 27002 en is een middel om voor een breed scala aan gebeurtenissen potentieel negatieve gevolgen voor de betrokkene te benoemen. Voor de gegevensverwerkingen in de keten derdenbeslag is ervoor gekozen om alleen de domeinen te beschouwen die relevant zijn voor alle ketenpartners (dus niet organisatie specifiek) en uit te breiden met het domein 'ketenpartners'. Dat leidt tot de volgende componenten die zijn beoordeeld:

- Mens;
- Apparatuur;
- Programmatuur;
- Gegevens;
- Ketenpartners.

4.1 Mens

4.1.1 Incidenten en scores

Component	Incident	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Mens: - disfunctioneert - absent - ondercapaciteit	Bij grote organisaties en initiële BVV Wegvallen: - voorzienbaar - onvoorzienbaar	L	L	LL
	Bij kleine organisaties, zijn van CDW en herberekenen BVV Wegvallen: - voorzienbaar - onvoorzienbaar	M	M	M
	Onopzettelijk foutief handelen: - onkunde, slordigheid - foutieve procedures - onvoldoende training	H	L	M
	Opzettelijk foutief handelen: - niet volgens procedure werken - fraude/diefstal/sabotage - delen van inloggegevens	H	M	H

4.1.2 Toelichting

- Wegvallen van medewerker - bij grote organisaties en berekenen initiële BVV
  - Bij grote organisaties kan het wegvallen van een individuele medewerker waarschijnlijk snel worden opgevangen en is het proces niet afhankelijk van een of enkele personen. De kans dat 'wegvallen' leidt tot een risico is derhalve laag. Als een individuele medewerker wegvalt, is de impact op de betrokkene beperkt omdat een andere medewerker het contact danwel berekenen over kan nemen zonder gevolgen voor de vastgestelde of vast te stellen beslagvrije voet.
  - Als de initiële beslagvrije voet later dan voorzien wordt vastgesteld door het wegvallen van een medewerker, heeft dit weinig impact op de betrokkene. De beslagvrije voet moet worden vastgesteld voor tot inning kan worden over gegaan en dat er met vertraging tot inning wordt overgegaan heeft in eerste instantie een beperkte of geen impact op de betrokken. Daarnaast is op dit punt in het proces een individuele medewerker makkelijk te vervangen omdat er sprake is van een hoge mate van automatisering omdat de initiële beslagvrije voet wordt vastgesteld middels een

rekentool. De kans dat het wegvallen van een medewerker bij het berekenen van de initiële voet tot een risico leidt is laag.

- Wegvallen van medewerker – bij kleine organisaties, zijn van CDW en herberekenen BVV
  - Bij kleine organisaties, gemeentes en deurwaarderkantoren kan het mogelijk lastiger zijn medewerkers snel te vervangen.
  - De impact van een incident op het moment dat de BVV moet worden herberekend is groter: als dit (te) lang duurt kan de BVV gebaseerd zijn op niet-correcte gegevens. De impact wordt geschat op 'M' omdat in principe de schuldenaar zelf de gegevens moet controleren middels het modelformulier.
- Onopzettelijk foutief handelen
  - Organisaties geven aan te voorzien in instructies, handleidingen en controles op processen. Dit maakt de kans dat er onopzettelijk foutief wordt gehandeld laag.
  - De BVV is echter complex en kan mogelijk leiden tot fouten. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat een medewerker per ongeluk een foutief BSN invoert. Dit heeft een hoge impact op de betrokkene: er wordt gehandeld op basis van foutieve gegevens, of gegevens die niet van de schuldenaar zijn maar van een andere betrokkene.
  - Daarnaast kan onopzettelijk foutief handelen leiden tot een datalek.
- Opzettelijk foutief handelen
  - Bij veel organisaties zijn er al diverse maatregelen genomen ter voorkoming van fraude, diefstal, of het delen van inloggegevens. Bijvoorbeeld in de vorm van anomaliedetectie, geheimhoudingsverklaring, controles en functiescheiding. Dit verlaagt de kans op opzettelijk foutief handelen naar M.
  - Om de impact te verlagen is in ieder geval al voorzien dat er niet batchgewijs informatie kan worden opgevraagd op basis van het BSN. Dit verkleint de groep van betrokkene op wie fraude op grote schaal van toepassing zou kunnen zijn. Gezien de hoeveelheid gevoelige persoonsgegevens is de impact op de betrokkene hoog op het moment dat gegevens frauduleus of anderszins opzettelijk foutief worden verwerkt.

4.2 Apparatuur

4.2.1 Incidenten en scores

Component	Incident	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Apparatuur: -Functioneert onjuist - Storing - Anderszins wegvallen	Door technisch falen worden niet-actuele gegevens gebruikt Spontaan technisch falen - veroudering/slijtage - storing - ontwerpfout - fabricagefout - beheersfout Technisch falen door andere factoren: - stroomstoring - uitval klimaatbeheersing - natuurgeweld (blikseminslag, overstroming) - diefstal/schade Beheersfouten: - installatiefout - configuratiefouten - bedieningsfouten - opzettelijke aanpassingen/sabotage - beschadiging/vernieling - onderhoudsfouten	M	M	M
	Door technisch falen worden gegevens niet aan de juiste ketenpartner geleverd Spontaan technisch falen - veroudering/slijtage - storing - ontwerpfout - fabricagefout - beheersfout Technisch falen door andere factoren: - stroomstoring - uitval klimaatbeheersing - natuurgeweld (blikseminslag, overstroming) - diefstal/schade Beheersfouten: - installatiefout - configuratiefouten - bedieningsfouten - opzettelijke aanpassingen/sabotage - beschadiging/vernieling - onderhoudsfouten	H	M	H

4.2.2 Toelichting

- Door technisch falen worden niet-actuele gegevens gebruikt
  - Als er niet-actuele gegevens worden gebruikt voor de berekening van de beslagvrije voet, bijvoorbeeld omdat er te laat een berekening kon worden gemaakt of gegevens

onjuist zijn, is de impact voor de betrokkene hoog. Deze impact wordt theoretisch verkleind omdat in principe de betrokkene in staat wordt gesteld om zelf de gebruikte gegevens te controleren middels het modelformulier.

- De kans dat apparatuur wegvalt door (spontaan) technisch falen of menselijke fouten is altijd aanwezig indien hier geen passende maatregelen voor worden genomen. Deze kans wordt onder andere beperkt door gebruik te maken van back-ups. Het is onvoldoende in te schatten welke specifieke technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen er zijn genomen om de kans verder te verkleinen.
- Door technisch falen worden gegevens niet aan de juiste ketenpartner geleverd
  - Indien de gegevens door technisch falen bij de verkeerde ketenpartner of buiten de keten terecht komen is de impact op de betrokkene hoog. Er is in dat geval sprake van een datalek.
  - De kans dat apparatuur wegvalt door (spontaan) technisch falen of menselijke fouten is altijd aanwezig indien hier geen passende maatregelen voor worden genomen. Het is onvoldoende in te schatten welke specifieke technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen er zijn genomen om de kans verder te verkleinen.

4.3 Programmatuur

4.3.1 Incidenten en scores

Component	Incident	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Programmatuur: - functioneert onjuist - vertraagde uitvoering of vastlopers - raakt verloren of onherstelbaar beschadigd	Beheersfouten: - installatiefout - configuratiefouten - bedieningsfouten - opzettelijke aanpassingen/sabotage - beschadiging/vernieling - onderhoudsfouten	H	M	H
	Technisch falen door andere factoren: - fouten in code programmatuur die de werking verstoren - achterdeuren in programmatuur voor (onbevoegde) toegang - bugs/fouten in code die tot onbevoegde toegang of uitval kunnen leiden	H	M	H
	Rekenregels komen tot te hoog gemiddeld inkomen	H	L	M
	Rekenregels blijken lastig te implementeren	H	L	M
	Rekenregels in implementatie komen niet overeen met die in centrale rekenvoorziening	L	M	L
	Tijdelijke kopieën van aan schuldenaar verstrekte gegevens blijken niet zo tijdelijk	L	M	L
	Problemen bij leverancier: - discontinuïtering product - discontinuïteit leverancier	M	M	M

4.3.2 Toelichting

- Beheersfouten en technisch falen door andere factoren

- De kans dat programmatuur niet juist functioneert door technisch falen of beheerfouten is altijd aanwezig indien hier geen passende maatregelen voor worden genomen. De BVV is complex en kan daardoor leiden tot fouten, ondanks de specificaties van de rekenregels die voor alle partijen hetzelfde zijn. Er komt in ieder geval een test set met usecases die voor elke ketenpartner hetzelfde is, zodat getest kan worden of uitkomsten onder gelijke omstandigheden daadwerkelijk hetzelfde zijn.
- Als specificaties die zijn afgesproken wijzigen, moeten deze ook in de verschillende rekentools worden gewijzigd. Hier is al wel in voorzien en het proces wordt op dit moment ingericht.
- Rekenregels
  - Deze risico's zijn al benoemd in paragraaf 2.3.2
- Tijdelijke kopieën van aan schuldenaar verstrekte gegevens
  - Dit risico is al benoemd in paragraaf 2.8.1.4
- Problemen bij de leverancier
  - Voor zelfbouwers kan er afhankelijkheid van de leverancier ontstaan. Dit risico geldt voor elke zelf bouwende organisatie, maar het risico is hoger bij organisaties die gebruik maken van private leveranciers.

4.4 Gegevens

4.4.1 Incidenten en scores

Aspect	Incident	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Uitwisseling	Onnauwkeurige gegevens door conversieproblemen	M	M	M
Beveiliging	Ontbrekende of ontoereikende versleuteling in transport	H	L	M
AVG	Rechten van betrokkenen onvoldoende gewaarborgd (met name transparantie, maar ook inzage)	H	L	M

4.4.2 Toelichting

- Onnauwkeurige gegevens door conversieproblemen
  - Het is te voorzien dat informatie tussen ketenpartijen met wisselende nauwkeurigheid en/of gegevensdefinities uitgewisseld worden. Als gegevens niet in voldoende kwaliteit beschikbaar zijn heeft dit een hoge impact op de betrokkene. Een adres uit de BRP kan bijvoorbeeld afwijken van de realiteit.
  - De kans dat conversieproblemen optreden wordt verkleind doordat de specificaties voor uitwisseling en gegevensdefinities zijn vastgelegd. De schuldenaar moet zelf de gebruikte gegevens controleren middels het modelformulier, wat de impact verlaagt.
- Ontbrekende of ontoereikende versleuteling in transport
  - De terugkoppeling naar de schuldenaar vindt vrijwel altijd plaats via briefpost. Papieren en brieven kunnen onderweg kwijtraken, worden niet geopend, verkeerd bezorgd, etc. Het verleden leert dat de kans dat dit gebeurt hoog is. Als informatie op die wijze bij

een persoon anders dan de betrokkene terecht komt, zou er volgens de AP sprake zijn van een datalek. Los hiervan geldt dat het hier gaat om veel gevoelige persoonsgegevens, die ook nog eens geschikt zijn voor het plegen van identiteitsfraude zodat de impact op de betrokkene hoog is.

- Onvoldoende waarborging rechten van betrokkenen (met name transparantie, maar ook inzage), hier is al uitvoeriger op ingegaan in paragraaf 3.7.

4.5 Ketenpartners

4.5.1 Incidenten en scores

Component	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Coördinerend Deurwaarder Informatie wordt niet volgens afspraak uitgewisseld	M	M	M
Alle ketenpartners Modelformulier wordt per post verzonden	H	H	HH
Onduidelijkheden over (verwerkings)verantwoordelijkheden	L	M	L
Te lange bewaartermijnen	M	L	M
Incidentele uitval ketenpartner	M	M	M
M.b.t. Polis / BRP Structurele uitval ketenpartner	H	L	M
Fouten in polisadministratie	M	M	M
Terugmeldplicht bij BRP-fouten wordt niet vervuld	M	L	L
M.b.t. BKWI / IB Structurele uitval ketenpartner	H	L	M
M.b.t. andere ketenpartners Structurele uitval ketenpartner	H	L	M
Berekening niet conform afsprakenkader	M	L	M
Burgerportaal	H	H	HH
Door interpretatieverschillen Berekening obv andere gegevens.	M	H	H
Door verschil in beschikbaarheid gegevens Berekening obv andere gegevens.	M	H	H

4.5.2 Toelichting

- Informatie wordt niet volgens afspraak uitgewisseld – met/door de CDW
  - Afspraken over welke informatie wordt uitgewisseld staan deels in de wet en komen deels in een afsprakenkader. Er zijn nog geen concrete afspraken over 'hoe' er wordt uitgewisseld. Op dit moment is dat fysiek (per post, mail). Er gaan geen systeemaanpassingen komen tot het verbreed beslagregister beschikbaar is. Zo lang er geen vaststaand kader is dat bepaald hoe er moet worden uitgewisseld, is de kans dat informatie niet volgens afspraak wordt uitgewisseld aanwezig.
  - Er is een duidelijke verantwoordelijke voor de informatie-uitwisseling, namelijk de CDW. Het is ook te voorzien dat de cliënt meer informatie aanlevert, gezien deze een grotere rol krijgt in het controleren van de beslagvrije voet. Dit verlaagt de impact en kans dat informatie niet wordt uitgewisseld naar 'M'.
- Alle ketenpartners
  - Modelformulier wordt per post verstuurd. Het modelformulier bevat een goudmijn voor identiteitsdieven en het is daarom wenselijk dat dit niet via reguliere post verstuurd wordt.
  - Onduidelijkheid over (verwerkings)verantwoordelijken. Onder andere de rol van BKWI en het IB rechtvaardigen passende verwerkersovereenkomsten. Verder moet duidelijk zijn voor iedereen in de keten wie zelfstandig verwerkingsverantwoordelijke is of wie verwerker namens een andere partij is.
  - Te lange bewaartermijnen. Het bestaan van deze gegevens is een risico op zich en dient waar mogelijk voorkomen te worden.
- Incidentele uitval ketenpartner
  - Ketenpartners zijn afhankelijk van elkaar waar het de informatieverstrekking aan/door de CDW betreft. Incidentele uitval heeft dus impact op de betrokkene.
  - Ketenpartners moeten zich houden aan de WvBVV. Dit zou moeten worden gehandhaafd door het ministerie, maar handhaving is nog niet ingericht.
- Structurele uitval ketenpartner – Polisadministratie/ BRP
  - De Polisadministratie en BRP zijn belangrijke bronnen, zonder deze kan de beslagvrije voet niet zoals voorzien worden berekend. Als deze uitvallen is dat dus een groot probleem met hoge impact op de betrokkene. Door de technische voorzorgsmaatregelen die voorgenomen zijn door de bronhouders, is deze kans beperkt.
  - Fouten in de polisadministratie, zie paragraaf 3.7.3
  - Terugmeldplicht bij fouten in BRP wordt niet vervuld, zie paragraaf 3.7.3.
- Structurele uitval ketenpartner – BKWI/ IB
  - Als BKWI/ IB uitvalt heeft dit impact op de organisaties die gebruik maken van de generieke ketenservice. Deze organisaties kunnen dan niet de beslagvrije voet berekenen. Zeker als het om een herberekening gaat heeft dat een hoge impact op de betrokkene.
  - Door de technische voorzorgsmaatregelen die voorgenomen zijn, is deze kans beperkt.

- Structurele ketenpartner – Andere ketenpartners
  - Het incident beperkt zich tot cliënten (schuldenaren) van de ketenpartner die uitvalt, en tot schuldenaren voor wie de betreffende ketenpartner CDW is.
  - Ketenpartners moeten zich houden aan de WvBVV, dit verlaagt de kans op uitval. Dit zou moeten worden gehandhaafd door het ministerie, maar handhaving is nog niet ingericht.
- Berekening niet conform afsprakenkader
  - Het risico dat berekening niet plaats vindt conform het afsprakenkader en de wet is heel laag. Er zou mogelijk een vorm van ketentoezicht moeten plaatsvinden en bijvoorbeeld steekproefsgewijze controle van het afsprakenkader.
- Burgerportaal
  - Er komt een burgerportaal waar de burger een rekentool en uitleg kan vinden.
- Berekening o.b.v. andere gegevens – door interpretatieverschillen
  - De specificaties voor de berekening zijn vastgelegd. In principe zou er bij invoer van dezelfde brongegevens eenzelfde resultaat uit de berekening moeten komen. Het is echter mogelijk dat door interpretatieverschillen niet dezelfde gegevens worden gebruikt en er een andere BVV uit de berekening komt. De regelgeving en rekenregels, met name rondom het vaststellen van de IKVs en ATVs, zijn dermate complex dat theoretisch deze interpretatieverschillen zouden kunnen ontstaan.
- Berekening o.b.v. andere gegevens – door verschil in beschikbaarheid gegevens
  - Het is niet volledig te voorkomen dat wanneer gegevens zijn aangepast, dit doorwerkt in de keten en niet te begrijpen is voor de schuldenaar. Op basis van de actuele informatie kan de BVV afwijken van een BVV die de schuldenaar eerder heeft gezien.
  - De kans dat je op basis van afwijkende gegevens de BVV berekent is hoog. Middels het modelformulier is er wel voorzien in transparantie over de gebruikte gegevens richting de schuldenaar.

5. Beschrijving voorgenomen maatregelen

In dit hoofdstuk beschrijven wij voorgenomen maatregelen die nog verder geconcretiseerd moeten worden, en maatregelen die wij op basis van de voorgaande risicoanalyse aanbevelen. De restrisico's zijn de risico's die nog resteren als alle voorgestelde/voorgenomen maatregelen getroffen zijn.

5.1 Mens

5.1.1 Maatregelen

- Wegvallen – bij kleine organisaties, zijn van CDW en herberekenen BVV
  - Het zorgen voor een waarnemer in geval van uitval van een medewerker, bij kleine organisaties, gemeentes en deurwaarderkantoren is een organisatie specifieke maatregel. Dit verlaagt de kans op optreden van het risico.
  - Een organisatie moet eigenlijk het proces zo op orde hebben dat het CDW zijn niet persoonsafhankelijk is en overgenomen kan worden. Dit is een maatregel waarbinnen de keten geen concrete afspraken over zijn gemaakt, maar iets dat ook binnen organisaties zelf geregeld moet worden. Als deze afspraken op orde zijn, is de kans dat een risico optreedt op het moment dat de CDW wegvalt laag.
- Onopzettelijk foutief handelen
  - Een maatregel waar op organisatieniveau in kan worden voorzien is het instructie geven om handmatig de input en output te controleren om te verifiëren dat daadwerkelijk de bedoelde gegevens zijn opgehaald, of invoering van het vier-ogen principe. Dit verlaagt de kans van onopzettelijk foutief handelen.
- Opzettelijk foutief handelen
  - Het is aan te bevelen dat toegang dat specifieke actoren vooraf worden geautoriseerd voor het hebben van toegang tot persoonsgegevens. Dit zorgt ervoor dat er maar een beperkt aantal actoren toegang heeft tot de gegevens.
  - Afsprakenkader hoe je kan/gaat controleren dat opvraging rechtmatig is en welke randvoorwaarden er zijn.
  - De impact van opzettelijk foutief handelen blijft hoog.

Het is nog de vraag of een schuldenaar het modelformulier daadwerkelijk zal begrijpen en controleren. Zie ook paragraaf 2.3.2.1 aangaande het modelformulier. Indien hier passende maatregelen voor worden genomen en wordt verzekerd en bevestigd dat een schuldenaar de gegevens heeft gecontroleerd, verlaagt het incident niet-correcte gegevens bij herberekening de impact op de betrokkene naar laag.

5.1.2 Restrisico's

Restrisico's na het nemen van deze maatregelen zijn:

- Onopzettelijk foutief handelen: M
- Opzettelijk foutief handelen: M

Component	Incident	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Mens: - disfunctioneert - absent - ondercapaciteit	Bij grote organisaties en initiële BVV Wegvallen: - voorzienbaar - onvoorzienbaar	L	L	LL
	Bij kleine organisaties, zijn van CDW en herberekenen BVV Wegvallen: - voorzienbaar - onvoorzienbaar	L	L	LL
	Onopzettelijk foutief handelen: - onkunde, slordigheid - foutieve procedures - onvoldoende training	M	L	M
	Opzettelijk foutief handelen: - niet volgens procedure werken - fraude/diefstal/sabotage - delen van inloggegevens	H	L	M

5.2 Apparatuur

5.2.1 Maatregelen

- Door technisch falen worden niet-actuele gegevens gebruikt, of worden gegevens niet aan de juiste ketenpartner geleverd.
  - Minimale eisen aan technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen. Technisch falen is goed te voorkomen of maatregelen tegen te treffen. Met de juiste maatregelen verkleint de kans naar 'L'.
  - Bijvoorbeeld m.b.t. continuïteitsborging, minimale eisen aan apparatuur, etc.
  - Daarnaast is het voorkomen van optreden van het risico met name iets dat bij de ketenpartners belegd moet worden.
  - Ketenpartners kunnen zorgen voor de juiste beveiliging, zodat alleen gegevens door de juiste ketenpartner kunnen worden ontsleuteld. Op deze wijze verkleint de impact op de betrokkene.

Het is nog de vraag of een schuldenaar daadwerkelijk in staat is om, of het modelformulier daadwerkelijk zal begrijpen en controleren. Zie ook paragraaf 3.7 aangaande het modelformulier. Indien hier passende maatregelen voor worden genomen en wordt verzekerd en bevestigd dat een schuldenaar de gegevens

heeft gecontroleerd, verlaagt het incident niet-correcte gegevens bij herberekening de impact op de betrokkene naar laag.

5.2.2 Restrisico's

Restrisico's na het nemen van deze maatregelen zijn:

- Door technisch falen worden niet-actuele gegevens gebruikt M
- Door technisch falen worden gegevens niet aan de juiste ketenpartner geleverd M

Component	Incident	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Apparatuur: -Functioneert onjuist - Storing - Anderszins wegvallen Daardoor treedt een incident op: Spontaan technisch falen - veroudering/slijtage - storing - ontwerpfout - fabricagefout - beheersfout Technisch falen door andere factoren: - stroomstoring - uitval klimaatbeheersing - natuurgeweld (blikseminslag, overstroming) - diefstal/schade Beheersfouten: - installatiefout - configuratiefouten - bedieningsfouten - opzettelijke aanpassingen/sabotage - beschadiging/vernieling - onderhoudsfouten	Door technisch falen worden niet-actuele gegevens gebruikt Spontaan technisch falen - veroudering/slijtage - storing - ontwerpfout - fabricagefout - beheersfout Technisch falen door andere factoren: - stroomstoring - uitval klimaatbeheersing - natuurgeweld (blikseminslag, overstroming) - diefstal/schade Beheersfouten: - installatiefout - configuratiefouten - bedieningsfouten - opzettelijke aanpassingen/sabotage - beschadiging/vernieling - onderhoudsfouten	M	L	M
- installatiefout - configuratiefouten - bedieningsfouten - opzettelijke aanpassingen/sabotage - beschadiging/vernieling - onderhoudsfouten	Door technisch falen worden gegevens niet aan de juiste ketenpartner geleverd Spontaan technisch falen - veroudering/slijtage - storing - ontwerpfout - fabricagefout - beheersfout Technisch falen door andere factoren: - stroomstoring - uitval klimaatbeheersing - natuurgeweld (blikseminslag, overstroming) - diefstal/schade Beheersfouten: - installatiefout - configuratiefouten - bedieningsfouten - opzettelijke aanpassingen/sabotage - beschadiging/vernieling - onderhoudsfouten	M	L	M

5.3 Programmatuur

5.3.1 Maatregelen

- Minimale eisen stellen aan technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen binnen keten. Bijvoorbeeld m.b.t. continuïteitsborging, peer review op programmatuur, minimale eisen aan apparatuur, etc.
- Controleren of de input en output van ingevoerde gegevens (BSN) van een betrokkene bij de invoer in de rekentool gelijk zijn aan de gegevens die teruggegeven worden door de Polisadministratie en de BRP.
- De rekenregels zijn erg overzichtelijk weergegeven, dit zou de kans van foutieve implementaties moeten minimaliseren.
- Communicatie over de omgang met discrepanties in uitkomsten van rekentools met de centrale rekentool wordt aanbevolen.
- Wij bevelen aan om periodiek te toetsen of tijdelijke kopieën van PDFs voor verstrekkingen aan schuldenaren werkelijk gewist zijn.

5.3.2 Restricties

Na het nemen van de juiste maatregelen zijn er geen restricties.

Component	Incident	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Programmatuur: - functioneert onjuist - vertraagde uitvoering of vastlopers - raakt verloren of onherstelbaar beschadigd	Beheersfouten: - installatiefout - configuratiefouten - bedieningsfouten - opzettelijke aanpassingen/sabotage - beschadiging/vernietiging - onderhoudsfouten	M	L	L
	Technisch falen door andere factoren: - fouten in code programmatuur die de werking verstoren - achterdeuren in programmatuur voor (onbevoegde) toegang - bugs/fouten in code die tot onbevoegde toegang of uitval kunnen leiden	M	L	L
	Rekenregels komen tot te hoog gemiddeld inkomen	H	L	M
	Rekenregels blijken lastig te implementeren	H	L	M
	Rekenregels in implementatie komen niet overeen met die in centrale rekenvoorziening	L	M	L
	Tijdelijke kopieën van aan schuldenaar verstrekte gegevens blijken niet zo tijdelijk	L	L	LL
	Problemen bij leverancier: - discontinuïtering product - discontinuïteit leverancier	M	L	L

5.4 Gegevens

5.4.1 Maatregelen

- Onnauwkeurige gegevens door conversieproblemen
  - Maatregel: check of het adres klopt met informatie uit het voorliggende traject.
- Ontbrekende of ontoereikende versleuteling in transport
  - Maatregelen die genomen kunnen worden zijn beperkt: er wordt aangegeven dat briefpost vervangen door een digitale inbox niet altijd een optie is bij deze specifieke doelgroep. Omdat maatregelen zeer beperkt zijn, verandert het risico niet.
- Aandacht voor de rechten van betrokkenen, zie ook paragraaf 3.7.

5.4.2 Restrisico's

Restrisico's na het nemen van deze maatregelen zijn:

- Onnauwkeurige gegevens door conversieproblemen M
- Ontbrekende of ontoereikende versleuteling in transport HH

Aspect	Incident	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Uitwisseling	Onnauwkeurige gegevens door conversieproblemen	M	M	M
Beveiliging	Ontbrekende of ontoereikende versleuteling in transport	H	L	M
AVG	Rechten van betrokkenen onvoldoende gewaarborgd (met name transparantie, maar ook inzage)	H	L	M

Opgemerkt moet worden dat in de TSA er wel gesproken wordt over certificaatbeheer ten behoeve van versleuteling, maar in de paragraaf "maatregelen" uitgegaan wordt van gegevenstransport zonder versleuteling of ondertekening. In aanvullende documenten wordt echter vermeld dat er gekozen wordt voor TS4, met verplicht TLS-versleuteling.

Verder valt in de TSA op dat in de paragraaf "gegevenscategorieën" uitgegaan wordt dat er uitsluitend normale persoonsgegevens verwerkt zullen worden. Wij vinden dat niet gepast, zeker niet nu er pseudoniemen van het BSN gebruikt worden én er onder omstandigheden sprake kan zijn van strafrechtelijk gegevens in deze keten.

5.5 Ketenpartners

5.5.1 Maatregelen

- Informatie wordt niet volgens afspraak uitgewisseld – met/door de CDW

- Op de langere termijn: er komt een verbreed beslagregister dat door alle beslagleggende partijen gebruikt kan worden om de taak van CDW uit te voeren. Dit verlaagt de kans dat informatie niet volgens afspraak wordt uitgewisseld omdat de uitwisseling geautomatiseerd plaatsvindt, en verlaagt tevens de impact van een incident omdat alle beslagleggende partijen een gelijkwaardige informatiepositie hebben.
- Op de korte termijn zouden afspraken over informatie-uitwisseling vastgelegd moeten worden in een afsprakenkader.
- Alle ketenpartners
  - Afspraken dat modelformulieren nooit per reguliere post verstuurd worden.
  - Communicatie over verwerkingsverantwoordelijkheden en passende verwerkersovereenkomsten.
  - Kom tot uniforme bewaartermijnen per categorie van ketenpartijen, dit draagt bij aan de duidelijkheid van de afspraken en minimaliseren van het risico voor de betrokkenen.
- Incidentele of structurele uitval ketenpartner
  - Om het risico te verkleinen, kan de kans op incidentele of structurele uitval van een ketenpartner worden verkleind door het inrichten van toezicht op de keten derdenbeslag en handhaving. Bijvoorbeeld door steekproefsgewijs het afsprakenkader te controleren.
- Structurele uitval ketenpartner – Polisadministratie/ BRP, BKWI/ IB
  - Door de juiste technische en organisatorische voorzorgsmaatregelen te nemen, wordt de kans verlaagd op structurele uitval van ketenpartners die informatie verstrekken.
  - Daarnaast kan de impact op de betrokkene verlaagd worden als het ook mogelijk is/blijft om de beslagvrije voet handmatig te berekenen of gegevens handmatig aan te vullen.
- Fouten in Polisadministratie/BRP
  - Aandacht voor rectificatierecht betrokkenen, zie ook paragraaf 3.7.3, alsmede de bestaande terugmeldverplichtingen BRP. Ook is een terugmeldregeling voor de polisadministratie wenselijk.
- Berekening niet conform afsprakenkader, of op basis van andere gegevens door interpretatieverschillen.
  - Het risico dat berekening niet plaats vindt conform het afsprakenkader en de wet is heel laag. Er zou mogelijk een vorm van toezicht, die door partijen zelf moet worden aangewezen, op de toepassing van de specificaties moeten plaatsvinden en bijvoorbeeld steekproefsgewijs controle van het afsprakenkader.
- Berekening o.b.v. andere gegevens – door verschil in beschikbaarheid gegevens
  - Als voorzorgsmaatregel is al aangedragen dat de schuldenaar dit zelf kan controleren met behulp van het modelformulier. Het is nog de vraag of een schuldenaar daadwerkelijk in staat is om, of het modelformulier daadwerkelijk zal begrijpen en controleren. Zie ook paragraaf 3.6.1. aangaande het modelformulier. Indien hier passende maatregelen voor worden genomen en wordt verzekerd en bevestigd dat een

schuldenaar de gegevens heeft gecontroleerd, verlaag het incident niet-correcte gegevens bij herberekening de impact op de betrokkene naar laag.

5.5.2 Restrisco's

Restrisco's na het nemen van deze maatregelen zijn:

• Berekening o.b.v. andere gegevens – door interpretatieverschillen	M
• Berekening ov andere gegevens – door beschikbaarheid gegevens	M

Component	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Coördinerend Deurwaarder Informatie wordt niet volgens afspraak uitgewisseld	L	L	LL
Alle ketenpartners Modelformulier wordt per post verzonden	H	L	M
Onduidelijkheden over (verwerkings)verantwoordelijkheden	L	M	L
Te lange bewaartermijnen	M	L	M
Incidentele uitval ketenpartner	M	L	L
M.b.t. Polis / BRP Structurele uitval ketenpartner	M	L	L
Fouten in polisadministratie	M	M	M
Terugmeldplicht bij BRP-fouten wordt niet vervuld	M	L	L
M.b.t. BKWI / IB Structurele uitval ketenpartner	M	L	L
M.b.t. andere ketenpartners Structurele uitval ketenpartner	M	L	L
Berekening niet conform afsprakenkader	M	L	L
Burgerportaal	L	L	LL
Door interpretatieverschillen Berekening obv andere gegevens.	M	M	M
Door verschil in beschikbaarheid gegevens Berekening obv andere gegevens.	M	M	M

6. Conclusies en aanbevelingen

Aan het eind van dit omvangrijke document is het tijd om de conclusie op te maken. De documentatie van het programma en de gerealiseerde aanpassingen door het programma op basis van de voorgaande PIA's laten zien dat het programma de nieuwe manier van berekenen heeft vormgegeven volgens de Privacy by Design principes. Dit is al gestart bij de vormgeving van het wetsontwerp. Als beeld blijft hangen dat dit een complex programma is waarbij het woord 'vereenvoudiging' gemakkelijk een verkeerd idee kan geven. Eenvoudig is het in ieder geval niet. Er zijn veel ketenpartners en deze ketenpartners vervullen soms meerdere rollen tegelijk. Het is knap hoe in dit programma de juridische en technologische vormgeving in de ontwerp- en uitvoeringsfasen zijn samengebracht.

Een mooi voorbeeld van deze synergie is het document waarin de zogenaamde rekenregels zijn vastgelegd. Dit is een beschrijving in natuurlijke taal van de beslisregels waarmee de centrale rekenvoorziening wordt gebouwd dan wel waarmee de zelfbouwers de rekentool moeten bouwen. Stap voor stap is beschreven hoe de berekeningen moeten worden uitgevoerd. Het is een beschrijving die het mogelijk maakt transparant te zijn over de geautomatiseerde processen, eenheid in de programmatuur en actualisering en onderhoud faciliteert en geschikt is voor het afleggen van verantwoording over de transformatie van wet naar tool. Daarmee voldoet het programma aan de eis die bestuursrechters stellen aan bestuursorganen, namelijk dat hun besluiten niet mogen zijn gebaseerd zijn op 'black box' geautomatiseerde systemen. Dat maakt dit onderdeel (transformatie van wet naar tool) toekomstbestendig.⁵⁵

Extra complicerend in dit programma is de hoeveelheid ketenpartners die met elkaar samen moeten werken en daarbij van elkaar afhankelijk zijn. In zo'n setting kan gemakkelijk vergeten worden om wie het allemaal te doen is. De burger, gebruiker, schuldenaar of in de woorden van de Avg: de betrokkene. Het is de verdienste van het programma dat al in een vroeg stadium gevraagd is om de plannen te analyseren en te toetsen op de naleving van de Avg om zo bij het ontwerpen van regelgeving en de uitvoering in vroeg stadium rekening te houden.

Hieronder staat een overzicht van de risico's die nog gemitigeerd moeten worden. Het is aan de verwerkingsverantwoordelijke(n), het programma respectievelijk de ketenpartners om te beslissen of en hoe de risico's verminderd worden en binnen welk tijdsbestek. Op verzoek van de opdrachtgever hebben wij een onderscheid aangebracht dat is gebaseerd op de risico-analyse uit hoofdstuk 4 en 5. Hierdoor wordt het voor het programma mogelijk een prioritering aan te brengen.

De risico's worden onderverdeeld in vier extra categorieën:

1. Risico's die vanwege hun mogelijke impact zo hoog zijn dat zij gemitigeerd moeten zijn als de wet in werking treedt.
2. Risico's die vragen om het nemen van maatregelen zo spoedig mogelijk nadat de wet in werking is getreden.
3. Risico's die weliswaar ontstaan in de uitvoering van WvBVV maar die niet door het programma kunnen worden gemitigeerd (de ketenoverstijgende risico's).
4. Risico die zich voordoen maar niet volgen uit de standaard risico-analyse methodiek (MAPGOOD).

⁵⁵ Zie hiervoor <https://www.slimmermetregelgeving.nl/> en <https://research.vu.nl/en/publications/wendbaar-wetgeven>

Welk risico?	Moet voor 1-1-2021 zijn verholpen?	Moet z.s.m. na 1-1-2021 zijn verholpen?	Is ketenoverstijgend?	Wel risico, niet in risico-analyse methodiek?
1..Onvoldoende informatie aan betrokkenen.	X			
2..Geen afspraken over verwerken persoonsgegevens tussen CDW en andere ketenpartners.		X	X	X
3..Ontbreken cookiemelding.		X		X
4..Verzendwijze modelformulier.		X	X	
5.Bewaartermijnen		X	X	
6. Nog geen verwerkersovereenkomst IB-BKWI	X			X
7 Risico 'kluitje in het riet' voor betrokkene.		X		X

Tabel met overzicht risico's, tijdspad om deze te mitigeren en tot wiens verantwoordelijkheid het risico behoort.

Hieronder worden de risico's die in de tabel genoemd zijn nader toegelicht.

1. Onvoldoende informatie aan betrokkenen.

De Avg vereist dat de logica van de geautomatiseerde berekening op verzoek op toegankelijke wijze ter beschikking wordt gesteld aan de betrokkene. Er is hiervoor nog niets voorhanden. Dit is een risico. Als maatregel wordt geadviseerd om aan de hand van de rekenregels de logica te beschrijven en op verzoek ter beschikking te stellen en voor iedereen op de website te plaatsen.

Ook voldoet de Modelmededeling niet aan de Avg. We hebben begrepen dat er ook andere, meer toegankelijke informatie zal worden meegestuurd. Hierin kan dan meer uitleg aan de betrokkene aangeboden worden. Het gaat dan o.a. om de volgende informatie; identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke, de verwerkingsdoelen, naam van de Functionaris Gegevensbescherming, wat de bron is van de gebruikte persoonsgegevens, hoe iemand gebruik kan maken van zijn recht op inzage, hoe iemand gebruik kan maken van zijn recht op rectificatie en dat de berekening geautomatiseerd tot stand is gekomen. Het taalgebruik in het formulier is formeel en juridisch en redeneert vanuit de plicht voor de burger om actie te ondernemen. Dit is vanuit Avg-perspectief niet logisch. Vanuit deze wetgeving heeft de verantwoordelijke namelijk de verplichting om de burger te wijzen op diens rechten. Mocht de hoeveelheid informatie naar verwachting een te zware belasting kunnen vormen (teveel informatie in een keer te verwerken door de betrokkene), dan is het verstandig deze informatie op de website te zetten en/of op verzoek toe te sturen. Ook schrijft de Avg voor dat bepaalde informatie desgewenst mondeling moet worden gegeven.

2. Geen afspraken over verwerken persoonsgegevens tussen CDW en andere ketenpartners.

De focus op het goed inbedden en organiseren van de geautomatiseerde gegevensverwerking heeft geleid tot het verminderen van de risico's in het kader van gegevensbescherming wat de rekentool betreft. Maar er zijn nog geen onderlinge werkafspraken vastgelegd over de gegevensuitwisseling

tussen de ketenpartners en de CDW in de fase na de vaststelling van de BVV. Dit betekent dat in deze DPIA niet kan worden vastgesteld of deze gegevensuitwisseling voldoet aan de eisen van de Avg. Het programma voorziet voornamelijk niet hierin omdat dit wordt gezien als individuele verantwoordelijkheid van de deelnemende ketenpartners die zich elk voor zich moeten houden aan de wettelijke regels voor gegevensbescherming. Omdat het risico is geclassificeerd als medium-laag én ketenoverstijgend, verwachten wij dat dit risico ook aan de orde is gekomen bij de afzonderlijke DPIA's die de ketenpartners hebben uitgevoerd. Voor zover nog relevant adviseren wij om als keten tijdelijk (tot de verbreding beslagregister is gerealiseerd) specifieke afspraken te maken over welke persoonsgegevens worden uitgewisseld en met welk communicatiemiddel.

3 Ontbreken van cookiemelding.

De website www.uwbeslagvrijevoet.nl verwerkt cookies maar meldt dit niet. Tijdelijke verwerking van persoonsgegevens, later gegevens in de vorm van cookies worden verwerkt door de minister van Algemene Zaken (<https://www.rijksoverheid.nl/cookies>). Dit betekent dat er cookies worden verwerkt die geen persoonsgegevens zijn (functionele en analytische cookies) en waar geen toestemming van betrokkenen voor nodig is. Voor het plaatsen van deze cookies is het wel verplicht dat dit wordt aangegeven op de website. We hebben geconstateerd dat de website www.uwbeslagvrijevoet.nl geen cookiemelding geeft. Dit moet wel. Worden er andersoortige cookies geplaatst (wat we op basis van de beschikbare documentatie niet kunnen uitsluiten) dan moet er toestemming worden gevraagd bij de gebruiker. Er wordt in ieder geval ten tijde van deze analyse bij een bezoek aan de website geen melding gemaakt van cookies en/of toestemming voor het plaatsen hiervan gevraagd. Het is aannemelijk dat er geen persoonsgegevens worden verwerkt, maar niet zeker. De website voldoet op dit moment door het ontbreken van de mededeling niet aan de regels uit de Telecommunicatiewet. We adviseren om dit nader uit te zoeken en de benodigde maatregelen te treffen

4. Verzendwijze modelformulier.

Het wordt aan de beslagleggende partij overgelaten hoe en via welke verzendmethode het modelformulier bekend wordt gemaakt aan de schuldenaar. Dit kan in ieder geval de (fysieke) post of de (digitale) berichtenbox zijn. Omdat het risico is geclassificeerd als hoog-medium én ketenoverstijgend is, verwachten wij dat dit risico onderkend zal worden in de DPIA's die de ketenpartners zelf uitvoeren. Voor zover relevant adviseren wij als maatregel om als keten overeenstemming te krijgen over de minimale ondergrens van beveiliging van de verzending die door elke individuele ketenpartner gehanteerd moet worden.

5 Bewaartermijnen.

Het wordt aan de beslagleggende partij overgelaten om de gegevens te bewaren volgens de wettelijk verplichte bewaartermijnen. Het is mogelijk dat deze onderling verschillen. Omdat het risico is geclassificeerd als hoog-medium én ketenoverstijgend is, verwachten wij dat dit risico onderkend zal zijn in de DPIA's die de ketenpartners zelf uitvoeren. Voor zover relevant adviseren wij als maatregel om voor de gehele keten de bewaartermijnen inzichtelijk te maken.

6. Nog geen verwerkersovereenkomsten.

Er is nog geen verwerkersovereenkomst die ziet op de samenwerking tussen BKWI en IB. We adviseren heldere afspraken te maken gemaakt die dienen te worden opgenomen in verwerkingsovereenkomsten.

7. Risico 'kluitje in het riet' voor de betrokkenen

Doordat gegevens uit bepaalde bronnen gebruikt worden is het nodig om te kijken naar het gebruik en de bron van de gegevens.

De gebruikte gegevens worden inzichtelijk gemaakt voor de betrokkende middels het modelformulier. Om te voorkomen dat er bij twijfel over de juistheid van de gebruikte gegevens een soort 'kluitje in het riet situatie' ontstaat, raden wij aan om op de website ook direct al te verwijzen naar de twee al bestaande burgerportalen die essentiële gegevens leveren.

Deze inhoudelijke analyse is afgesloten op 9 september 2020.

Bijlage A   Geïnterviewde personen

#	Datum	Naam	Organisatie
1.	16/07/2019	5.1.2.e 5.1.2.e	ICTU
2.	23/07/2019	5.1.2.e	ICTU
3.	25/07/2019	5.1.2.e	SZW
4.		5.1.2.e	IB
		5.1.2.e	BKWI
		5.1.2.e	IB
5.	02/09/2019	De organisaties in kolom twee hebben een afvaardiging gestuurd voor de workshop m.b.t. de risicoanalyse	Belastingdienst UWV VNG SVB KBvG SNG

Bijlage B Bestudeerde documentatie

#	Documentnaam	Versie	Datum
1.	Ketenstartarchitectuur – Implementatie Wet vereenvoudiging beslagvrije voet	1.0	7 januari 2019
2.	Projectstartdocument realisatie BVV-applicatie	0.2	31 januari 2019
3.	Projectstartdocument Coördinerend deurwaarderschap	0.2	31 januari 2019
4.	Memorie van toelichting	Nr.3	14 december 2016
5.	Addendum op KSA: Centrale variant generieke ketenservice	003	9 augustus 2019
6.	Bijlagen programmaplan	ZIP-bestand	Ontvangen op 31 juli 2019
7.	Wijziging besluit BVV		18 februari 2020
8.	Traject start Architecture BVV	1.1	16 januari 2020
9.	PIA Wet vereenvoudiging beslagvrije voet	1.0	8 oktober 2019
10.	Besluit BVV	9-6	6 februari 2019
11.	Modelmededeling	1.1	Juni 2020
12.	Verwerkersafspraken SZW	0.6-1.0	?
13.	Rekenregels	1.1.2.1	
14.	Wetsvoorstel beslagvrije voet		8 maart 2017
15.	Kwaliteitsframework	Ppt- bestand	Ontvangen 18 augustus 2019

Bijlage C   Overzicht Persoonsgegevens

Bron	Persoonsgegevens	Gewoon	Bijzonder	Wettelijk identificerend	Strafrechtelijk
BRP	BSN van de schuldenaar en eventuele partner/kind(eren)			X	
BRP	Geslachtsaanduiding en geslachtsnaam van de schuldenaar en eventuele partner/kind(eren)	X	X		
BRP	Adresgegevens van de schuldenaar en eventuele partner/kind(eren)	X*	X		X
BRP	Geboortedatum van de schuldenaar en eventuele kind(eren)	X			
BRP	Datum overlijden schuldenaar en kind i.v.t.	X			
BRP	Datum ontbinding huwelijk/geregistreerd partnerschap	X			
Polisadministratie	Begin- en einddatum IKV	X*			
Polisadministratie	Type IKV	X*	X		X
Polisadministratie	Periodieke beschouwing	X*			
Polisadministratie	Opgebouwd recht vakantiebijslag	X*			
Polisadministratie	Extra periode salaris	X*			
Polisadministratie	Vakantiebijslag	X*			
Polisadministratie	Extra periode salaris	X*			
Polisadministratie	Loon LB/PH	X*			
Polisadministratie	Ingehouden loonbelasting	X*			
Polisadministratie	Premie volksverzekeringen	X*			
Polisadministratie	Ingehouden bijdrage Zvw	X*			
Polisadministratie	Code soort inkomstenverhouding	X*			
Derde-beslagene	Waarde privégebruik auto	X*			
Polisadministratie	Aangiftetijdvak	X*			
Polisadministratie	Inkomsten	X*			
Polisadministratie	Inhoudingen	X*			
Polisadministratie	Netto maandinkomen	X*			

Administratie beslagleggende partij	Begindatum toepassing	
Administratie beslagleggende partij	Einddatum toepassing	
Wet vereenvoudiging Beslagvrije Voet	Wettelijke normfactoren	
Polisadministratie & Administratie beslagleggende partij	Neveninkomsten	
Polisadministratie & Administratie beslagleggende partij	Partnerinkomsten	X
Polisadministratie & Administratie beslagleggende partij	5%-regeling	X*
Derde-beslagene	Privégebruik zakelijke auto	X
Derde-beslagene	Bronheffing	X*
BRP & wet vereenvoudiging Beslagvrije Voet	Woonlandfactor	X
Administratie beslagleggende partij	Type invordering	X*
Administratie beslagleggende partij	Startdatum	X*
Administratie beslagleggende partij	Nog te vorderen	X*
Administratie beslagleggende partij	Termijnbedrag	X*
Administratie beslagleggende partij & Polisadministratie & BRP	Toegepast deel BVV	X*
Administratie beslagleggende partij	Betaalruimte	X*
Administratie beslagleggende partij	Samenloop	X*
Administratie beslagleggende partij	Rol CDW	

Administratie beslagleggende partij	NAW-gegevens beslagleggende partij	X			
Administratie beslagleggende partij	Financiële gegevens	X*			
Polisadministratie	Loonheffingnummer	X*			
Derde-beslagene	NAW-gegevens van de derdebeslagene	X	X		X
	Schuldenaar/ partner	X	X		X
	Verblijf voor verzorging in inrichting				X
	Woonkosten	X*			
	Ten laste komend kind	X			
	Belastbaar inkomen	X*			
	Leefsituatie	X			
	Hardheidsclausule				

X* Er is sprake van financiële gegevens. Hoewel dit geen bijzondere gegevens zijn zoals de Avg bedoelt, worden deze wel als 'gevoelig' aangemerkt door de Autoriteit Persoonsgegevens

Bijlage D Overzicht beslagleggende partij en derde beslagene

Primaire Partij	Taak	Rol – beslagleggende partij	Rol – Derde beslagene
GDW		Voert beslagprocedure uit namens en in opdracht van een schuldeiser	n.v.t.
LBIO	Bemiddelt bij niet betaalde alimentatieverplichtingen	Bemiddelt tussen alimentatiegerechtigde en alimentatieplichtige als laatstgenoemde niet tijdig of volledig betaalt. Als bemiddeling niet slaagt, legt LBIO beslag of laat een GDW beslag leggen.	n.v.t.
SVB	Verstreker van uitkeringen volksverzekeringen	Terugvorderen van onterecht of te veel betaalde uitkering. In beginsel zal de organisatie de vordering op schuldenaar proberen te verrekenen met te betalen uitkeringen aan schuldenaar. Als verrekening niet mogelijk is, kan de partij over gaan tot vereenvoudigd derdenbeslag op grond van onderhavige materiewetten. Eventueel schakelt men hiervoor een GDW in.	Als verstreker van een uitkering aan schuldenaar.
GSD	Verstreker van uitkeringen op basis van de PW, de IOAZ en de IOAW ^{BVA}		
UWV	Verstreker van uitkeringen werknemersverzekeringen		
RBD	Inning van rijksbelastingen en premies volks- en werknemersverzekering en verstreker van toeslagen	Invordering van niet betaalde belastingen of terug te vorderen toeslagen. In beginsel zal de Belastingdienst openstaande vorderingen op de schuldenaar verrekenen met te betalen toeslagen en voorlopige teruggaven aan schuldenaar. Als verrekening niet mogelijk is kan de elastingdienst gebruik maken van vereenvoudigd derdenbeslag op grond van artikel 19 lw1990.	Als verstreker van toeslagen en voorlopige teruggaven aan schuldenaar.
LBD	Inning van lokale belastingen	Invordering van niet betaalde belastingen. LBD kan evenals RBD op grond van artikel 19 lw1990 overgaan op vereenvoudigd derdenbeslag door loonvordering	n.v.t.
CJIB	errichten van de inning en incasso van (verkeers)boetes	Innen van (verkeers)boetes op basis van het Organisatiebesluit van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Besluit bijdrage rijksincassovoorziening.	n.v.t.

BVA BVA PW = participatiewet, IOAZ = inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen, IOAW= inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers

Bijlage E Overzicht betrokken partijen en hun rol vg

Partij	Verwerkings verantwoordelijke	Verwerker	Verstrekker	Ontvanger	Betrokkene
Gerechtsdeurwaarder ⁵⁶	X		X	X	X
Coördinerend deurwaarder			X	X	
GDW	X		X	X	
LBIO	X			X	
CJIB	X				
SVB	X		X	X	
GSD			X	X	
UWV		X	X	X	
SZW	X				
RBD	X		X	X	
LBD	X			X	
Schuldenaar, personen uit directe leefsituatie schuldenaar			X		X
Schuldeiser	X				
SNG		X			
BKWI		X			
IB	(X)	X			
RvIG			X		

⁵⁶ Art. 2 Gerechtsdeurwaarderswet

HOOGHIEMSTRA
&
PARTNERS
strategisch en juridisch advies

PBLQ

verbinders in de
informatiesamenleving

PIA Wet Vereenvoudiging Beslagvrije Voet

3. Beschrijving en beoordeling risico's voor betrokkenen

De onderstaande risicoanalyse is in eerste instantie uitgevoerd op basis van een eerdere versie van de KSA, en toen er nog geen wijzigings Besluit BVV beschikbaar was. Inmiddels zijn een aantal zaken gewijzigd en heeft het programma maatregelen genomen om genoemde risico's te mitigeren.

Dit hoofdstuk bevat een risicoanalyse van de gegevensverwerkingen in het kader van de WvBV. Specifiek ziet de risicoanalyse toe op twee gegevensverwerkingen:

- Gegevensverwerkingen het kader van het bereken van de beslagvrije voet;
- Gegevensverwerkingen in het kader van het coördinerend deurwaarder zijn.

De risicoanalyse dient op grond van de Avg en de interpretatie daarvan door de toezichthouders plaats te vinden vanuit het perspectief van de betrokkenen. In deze risicoanalyse is de betrokkene gedefinieerd als de schuldenaar, en eventuele partner en kinderen. De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd in de risicoanalyse:

- De risicoanalyse is niet organisatie specifiek maar ziet toe op risico's in de keten;
- Een risico dat bij een ketenpartner optreedt werkt door in de keten, en is dus een risico voor de gehele keten.

Een risico is een gebeurtenis met een voorzienbaar negatief effect (impact) op de betrokkene waarvan op voorhand een, al dan niet gekwantificeerde, waarschijnlijkheid (kans) aan kan worden toegekend. Op grond van de Avg dient hierbij rekening gehouden te worden met de aard van de gegevensverwerking (bijvoorbeeld of er sprake is van de verwerking van bijzondere persoonsgegevens) en de categorieën van betrokkenen (bijvoorbeeld kwetsbare groepen). Ook dient er rekening gehouden te worden met de aantallen betrokkenen. Dit zijn afwegingen die met name van invloed zijn op de inschatting van de impact. Een gebeurtenis met een relatief kleine impact die desondanks een groot deel van de Nederlandse bevolking raakt, moet toch een grote impact toegekend worden.

In de risicoanalyse wordt op basis van een initiatie workshop met de Belastingdienst, het UWV, de VNG, de SVB, de KBvG, en de SNG een inschatting gegeven van de basisrisico's, uitgaande van maatregelen die al zijn genomen of concreet zijn voorgenomen om de impact of kans te mitigeren.

Daarnaast zijn er een aantal maatregelen in de TSA opgenomen die bedoeld zijn om risico's te mitigeren die blijkbaar in een later stadium onderkend zijn. Deze zijn toegevoegd aan de inventarisatie uit bovenstaande workshop.

Het risico is gedefinieerd als:

$$\text{Impact} \times \text{Kans} = \text{Risico}$$

De mogelijke scores voor zowel Impact als Kans zijn Laag (L), Midden (M) en Hoog (H). Voor het Risico (het product van de scores) zijn dan de scores LL, L, M, H en HH mogelijk.

De score voor het Risico wordt als volgt bepaald:

Impact x Kans

L x L
L x M of M x L
M x M of H x L of L x H
M x H of H x M
H x H

Risico

LL
L
M
H
HH

Voor de risicoanalyse is gebruik gemaakt van de MAPGOOD-methodiek. MAPGOOD staat voor **M**ensen **A**pparatuur **P**rogrammatuur **G**egevens **O**rganisatie **O**mgeving **D**ienstverleners. De methodiek is gebaseerd op ISO 27001 en 27002 en is een middel om voor een breed scala aan gebeurtenissen potentieel negatieve gevolgen voor de betrokkene te benoemen. Voor de gegevensverwerkingen in de keten derdenbeslag is ervoor gekozen om alleen de domeinen te beschouwen die relevant zijn voor alle ketenpartners (dus niet organisatie specifiek) en uit te breiden met het domein 'ketenpartners'. Dat leidt tot de volgende componenten die zijn beoordeeld:

- Mens;
- Apparatuur;
- Programmatuur;
- Gegevens;
- Ketenpartners.

3.1 Mens

3.1.1 Incidenten en scores

Component	Incident	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Mens: - disfunctioneert - absent - ondercapaciteit	Bij grote organisaties en initiële BVV Wegvallen: - voorzienbaar - onvoorzienbaar	L	L	LL
	Bij kleine organisaties, zijn van CDW en herberekenen BVV Wegvallen: - voorzienbaar - onvoorzienbaar	M	M	M
	Onopzettelijk foutief handelen: - onkunde, slordigheid - foutieve procedures - onvoldoende training	H	L	M
	Opzettelijk foutief handelen: - niet volgens procedure werken - fraude/diefstal/sabotage - delen van inloggegevens	H	M	H

3.1.2 Toelichting

- Wegvallen van medewerker - bij grote organisaties en berekenen initiële BVV
  - Bij grote organisaties kan het wegvallen van een individuele medewerker waarschijnlijk snel worden opgevangen en is het proces niet afhankelijk van een of enkele personen. De kans dat 'wegvallen' leidt tot een risico is derhalve laag. Als een individuele medewerker wegvalt, is de impact op de betrokkene beperkt omdat een andere medewerker het contact danwel berekenen over kan nemen zonder gevolgen voor de vastgestelde of vast te stellen beslagvrije voet.
  - Als de initiële beslagvrije voet later dan voorzien wordt vastgesteld door het wegvallen van een medewerker, heeft dit weinig impact op de betrokkene. De beslagvrije voet moet worden vastgesteld voor tot inning kan worden over gegaan en dat er met verfraging tot inning wordt overgegaan heeft in eerste instantie een beperkte of geen impact op de betrokken. Daarnaast is op dit punt in het proces een individuele medewerker makkelijk te vervangen omdat er sprake is van een hoge mate van automatisering omdat de initiële beslagvrije voet wordt vastgesteld middels een

rekentool. De kans dat het wegvallen van een medewerker bij het berekenen van de initiële voet tot een risico leidt is laag.

- Wegvallen van medewerker – bij kleine organisaties, zijn van CDW en herberekenen BVV
  - Bij kleine organisaties, gemeentes en deurwaarderkantoren kan het mogelijk lastiger zijn medewerkers snel te vervangen.
  - De impact van een incident op het moment dat de BVV moet worden herberekend is groter: als dit (te) lang duurt kan de BVV gebaseerd zijn op niet-correcte gegevens. De impact wordt geschat op 'M' omdat in principe de schuldenaar zelf de gegevens moet controleren middels het modelformulier.
- **Risico's en negatieve gevolgen voor de rechten en vrijheden van betrokkenen i..h.k.v. wegeval van een medewerker:**
  - Door het wegvallen van een medewerker, kan het risico ontstaan op het niet tijdig beschikbaar zijn van informatie, waardoor de beslagvrije voet later dan voorzien wordt vastgesteld en later beslag kan worden gelegd (de betrokkene kan vertraagd te maken krijgen met beslaglegging). Het negatieve gevolg hiervan kan zijn dat de betrokkene pas later kan beginnen aan het aflossen van schulden en dus 2% vertragsrente wordt gerekend wat uiteindelijk leidt tot economisch verlies.
- Onopzettelijk foutief handelen
  - Organisaties geven aan te voorzien in instructies, handleidingen en controles op processen. Dit maakt de kans dat er onopzettelijk foutief wordt gehandeld laag.
  - De BVV is echter complex en kan mogelijk leiden tot fouten. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat een medewerker per ongeluk een foutief BSN invoert. Dit heeft een hoge impact op de betrokkene: er wordt gehandeld op basis van foutieve gegevens, of gegevens die niet van de schuldenaar zijn maar van een andere betrokkene.
  - Daarnaast kan onopzettelijk foutief handelen leiden tot een datalek.
- Opzettelijk foutief handelen
  - Bij veel organisaties zijn er al diverse maatregelen genomen ter voorkoming van fraude, diefstal, of het delen van inloggegevens. Bijvoorbeeld in de vorm van anomaliedetectie, geheimhoudingsverklaring, controles en functiescheiding. Dit verlaagt de kans op opzettelijk foutief handelen naar M.
  - Om de impact te verlagen is in ieder geval al voorzien dat er niet batchgewijs informatie kan worden opgevraagd op basis van het BSN. Dit verkleint de groep van betrokkene op wie fraude op grote schaal van toepassing zou kunnen zijn. Gezien de hoeveelheid gevoelige persoonsgegevens is de impact op de betrokkene hoog op het moment dat gegevens frauduleus of anderszins opzettelijk foutief worden verwerkt.
- **Risico's en negatieve gevolgen voor de rechten en vrijheden van betrokkenen i.h.k.v. opzettelijk/onopzettelijk handelen:**
  - Door het (on)opzettelijk foutief handelen van een medewerker kan het risico ontstaan op een onjuiste verwerking van persoonsgegevens, waardoor de beslagvrije voet foutief wordt vastgesteld (en de beslagvrije voet lager uitvalt) en de betrokkene moeilijker in zijn levensonderhoud kan voorzien en het denkbaar is dat de betrokkene als gevolg daarvan weer meer schulden gaat krijgen. Dit leidt uiteindelijk tot economisch verlies.

3.2 Apparaatuur

3.2.1 Incidenten en scores

Component	Incident	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Apparaatuur: -Functioneert onjuist - Storing - Anderszins wegvallen	Door technisch falen worden niet-actuele gegevens gebruikt Spontaan technisch falen - veroudering/slijtage - storing - ontwerpfout - fabricagefout - beheersfout Technisch falen door andere factoren: - stroomstoring - uitval klimaatbeheersing - natuurgeweld (blikseminslag, overstroming) - diefstal/schade Beheersfouten: - installatiefout - configuratiefouten - bedieningsfouten - opzettelijke aanpassingen/sabotage - beschadiging/vernieling - onderhoudsfouten	M	M	M
	Door technisch falen worden gegevens niet aan de juiste ketenpartner geleverd Spontaan technisch falen - veroudering/slijtage - storing - ontwerpfout - fabricagefout - beheersfout Technisch falen door andere factoren: - stroomstoring - uitval klimaatbeheersing - natuurgeweld (blikseminslag, overstroming) - diefstal/schade Beheersfouten: - installatiefout - configuratiefouten - bedieningsfouten - opzettelijke aanpassingen/sabotage - beschadiging/vernieling - onderhoudsfouten	H	M	H

3.2.2 Toelichting

- Door technisch falen worden niet-actuele gegevens gebruikt
  - Als er niet-actuele gegevens worden gebruikt voor de berekening van de beslagvrije voet, bijvoorbeeld omdat er te laat een berekening kon worden gemaakt of gegevens onjuist zijn, is de impact voor de betrokkene hoog. Deze impact wordt theoretisch

verkleind omdat in principe de betrokkene in staat wordt gesteld om zelf de gebruikte gegevens te controleren middels het modelformulier.

- De kans dat apparatuur wegvalt door (spontaan) technisch falen of menselijke fouten is altijd aanwezig indien hier geen passende maatregelen voor worden genomen. Deze kans wordt onder andere beperkt door gebruik te maken van back-ups. Het is onvoldoende in te schatten welke specifieke technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen er zijn genomen om de kans verder te verkleinen.
- **Risico's en negatieve gevolgen voor de rechten en vrijheden van betrokkenen**
Door technisch falen bestaat het risico op het verwerken van niet juiste en niet actuele gegevens en op het onrechtmatig verwerken van persoonsgegevens. Hierdoor kan de beslagvrije voet foutief (te laag of te hoog) worden vastgesteld. Het negatieve gevolg hiervan is dat de betrokkene moeilijker in zijn levensonderhoud kan voorzien en het denkbaar is dat de betrokkene als gevolg daarvan weer meer schulden gaat krijgen. Dit leidt uiteindelijk dus tot economisch verlies.
- Door technisch falen worden gegevens niet aan de juiste ketenpartner geleverd
  - Indien de gegevens door technisch falen bij de verkeerde ketenpartner of buiten de keten terecht komen is de impact op de betrokkene hoog. Er is in dat geval sprake van een datalek.
  - De kans dat apparatuur wegvalt door (spontaan) technisch falen of menselijke fouten is altijd aanwezig indien hier geen passende maatregelen voor worden genomen. Het is onvoldoende in te schatten welke specifieke technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen er zijn genomen om de kans verder te verkleinen.
  - **Risico's en negatieve gevolgen voor de rechten en vrijheden van betrokkenen**
Door technisch falen bestaat het risico op het onrechtmatig verwerken van persoonsgegevens wanneer gegevens niet aan de juiste ketenpartners worden geleverd. Hierdoor kan de beslagvrije voet te laag worden berekend (omdat die partij zoveel verzoeken in 1 keer moet verwerken en die fout niet opvalt). Het negatieve gevolg hiervan kan zijn dat de betrokkene pas later kan beginnen aan het aflossen van schulden en dus 2% vertragingsrente wordt gerekend wat uiteindelijk leidt tot economisch verlies.

3.3 Programmatuur

3.3.1 Incidenten en scores

Component	Incident	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Programmatuur: - functioneert onjuist - vertraagde uitvoering of vastlopers - raakt verloren of onherstelbaar beschadigd	Beheersfouten: - installatiefout - configuratiefouten - bedieningsfouten - opzettelijke aanpassingen/sabotage - beschadiging/vernieling - onderhoudsfouten	H	M	R
	Technisch falen door andere factoren: - fouten in code programmatuur die de werking verstoren - achterdeuren in programmatuur voor (onbevoegde) toegang - bugs/fouten in code die tot onbevoegde toegang of uitval kunnen leiden	H	M	R
	Rekenregels komen tot te hoog gemiddeld inkomen	H	L	M
	Rekenregels blijken lastig te implementeren	H	L	M
	Rekenregels in implementatie komen niet overeen met die in centrale rekenvoorziening	L	M	L
	Tijdelijke kopieën van aan schuldenaar verstrekte gegevens blijken niet zo tijdelijk	L	M	L

3.3.2 Toelichting

- Beheersfouten en technisch falen door andere factoren
  - De kans dat programmatuur niet juist functioneert door technisch falen of beheerfouten is altijd aanwezig indien hier geen passende maatregelen voor worden genomen. De BVV is complex en kan daardoor leiden tot fouten, ondanks de specificaties van de rekenregels die voor alle partijen hetzelfde zijn. Er komt in ieder geval een test set met usecases die voor elke ketenpartner hetzelfde is, zodat getest kan worden of uitkomsten onder gelijke omstandigheden daadwerkelijk hetzelfde zijn.
  - Als specificaties die zijn afgesproken wijzigen, moeten deze ook in de verschillende rekentools worden gewijzigd. Hier is al wel in voorzien en het proces wordt op dit moment ingericht.
  - **Risico's en negatieve gevolgen voor de rechten en vrijheden van betrokkenen:**
Door beheersfouten en het niet juist functioneren van programmatuur kan het risico ontstaan op ongeautoriseerde toegang tot persoonsgegevens waardoor medewerkers gaan kijken in data die ze niet mogen zien. Betrokkenen kunnen daarvan emotionele schade ervaren en er is kans op stigmatisering. Met name in het webportaal (gemeenteambtenaren) waar je een inijk functie hebt is de kans hoger in vergelijking met de webapplicatie. Bij de webapplicatie gaat het om een system-to-system koppeling waardoor enkel BSN die een dossier binnen de organisatie hebben kunnen worden bevraagd. Dit maakt de kans op "data-spieken" beperkter.
- Rekenregels
  - Zie paragraaf 2.3.2.

- **Risico's en negatieve gevolgen voor de rechten en vrijheden van betrokkenen:**
Fouten in programmatuur (bijv. in de BRP) kunnen uiteindelijk leiden tot een foutieve berekening met eventueel een te lage beslagvrije voet tot gevolg. Daarnaast kan een foutieve herleiding van BRP data ertoe leiden dat de verkeerde inwonende als partner wordt aangemerkt, waardoor data beschikbaar komt waartoe noch de beslagleggende partij, noch de betrokkene gerechtigd is. Het risico op beide situaties wordt zoveel mogelijk geminimaliseerd door het succesvol doorlopen van een ketentest als voorwaarde te stellen voor in productie name van de tool. De logische testgevallen zijn zo opgebouwd dat zij alle mogelijke berekenstappen afdekken. Negatieve gevolgen in het geval het risico zich manifesteert zou zijn dat dit emotionele schade en een stigmatiseringsrisico met zich meebrengt. Hiernaast bestaat ook het negatieve gevolg dat mogelijk een te lage beslagvrije voet wordt vastgesteld waardoor de betrokkene moeilijker in zijn levensonderhoud kan voorzien en het denkbaar is dat de betrokkene als gevolg daarvan weer meer schulden gaat krijgen. Dit leidt uiteindelijk dus tot economisch verlies.
- Tijdelijke kopieën van aan schuldenaar verstrekte gegevens
  - Zie paragraaf 2.8.1.4.
  - **Risico's en negatieve gevolgen voor de rechten en vrijheden van betrokkenen:**
Tijdelijke kopieën met de gegevens worden door ketenpartners aan een schuldenaar verstrekt (uitdraai). Indien deze langer dan noodzakelijk worden bewaard kan dit leiden tot een risico op het te lang bewaren van persoonsgegevens. De kans dat dit risico intreedt is midden omdat de ketenpartners bewaartermijnen in acht nemen. De impact voor de betrokkenen wanneer dit risico intreedt is laag omdat ketenpartners de kopieën kunnen verwijderen. Indien de gegevens bij schuldeiser te lang worden bewaard en de schuldeiser kan inzien wanneer de schuldenaar eerder beslag heeft gehad, kan dit leiden tot stigmatisering. Er wordt nu nog gekeken naar de bewaartermijnen bij SNG. De bewaartermijn van 21 jaar is nu namelijk gekoppeld aan de BRP. Dit hangt samen met het feit dat SNG binnen het huidige stelsel een gedeelte van de wettelijke registratieplicht (tot 20 jaar terug inzage kunnen bieden in wie de gegevens heeft geraadpleegd) van RvG voor zijn rekening neemt. Het door het Besluit BVV geïntroduceerde systeem waarbij KBvG als verwerkingsverantwoordelijke namens SNG optreedt ontslaat SNG van deze registratieplicht. Met SNG wordt bezien welke bewaartermijn reëel is gezien de gewijzigde functie.

3.4 Gegevens

3.4.1 Incidenten en scores

Aspect	Incident	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Uitwisseling	Onnauwkeurige gegevens door conversieproblemen	H	M	H
Beveiliging	Ontbrekende of ontoereikende versleuteling in transport	H	L	M
AVG	Rechten van betrokkenen onvoldoende gewaarborgd (met name transparantie, maar ook inzage)	H	L	M

3.4.2 Toelichting

- Onnauwkeurige gegevens door conversieproblemen
  - Het is te voorzien dat informatie tussen ketenpartijen met wisselende nauwkeurigheid en/of gegevensdefinities uitgewisseld worden. Als gegevens niet in voldoende kwaliteit beschikbaar zijn heeft dit een hoge impact op de betrokkene. Een adres uit de BRP kan bijvoorbeeld afwijken van de realiteit.
  - De kans dat conversieproblemen optreden wordt verkleind doordat de specificaties voor uitwisseling en gegevensdefinities zijn vastgelegd. De schuldenaar moet zelf de gebruikte gegevens controleren middels het modelformulier, wat de impact verlaagt.
  - **Risico's en negatieve gevolgen voor de rechten en vrijheden van betrokkenen:**
Door onnauwkeurige gegevens door conversieproblemen (denk bijvoorbeeld aan een gerechtsdeurwaarder die beslag legt gebaseerd op een alleenstaande. Als de gemeente vervolgens in het systeem ziet dat die klant een gezamenlijke huishouding voert dan kan die gegevensset niet zomaar omgezet worden naar) kan het risico ontstaan op het bovenmatig verwerken van gegevens (deze gegevens worden door ketenpartijen uitgewisseld terwijl daarvoor geen grondslag is). Het negatieve gevolg hiervan is een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene (iemand komt iets te weten waar hij/zij geen recht op heeft). Op dit moment wordt dit risico in beperkte mate ondervangen in art. 475 d Rv. De WSKD lost dit op want deze wet geeft daar een expliciete grondslag voor.
- Ontbrekende of ontoereikende versleuteling in transport
  - De terugkoppeling naar de schuldenaar vindt vrijwel altijd plaats via briefpost. Papieren en brieven kunnen onderweg kwijtraken, worden niet geopend, verkeerd bezorgd, etc. Het verleden leert dat de kans dat dit gebeurt hoog is. Als informatie op die wijze bij een persoon anders dan de betrokkene terecht komt, zou er volgens de AP sprake zijn van een datalek. Los hiervan geldt dat het hier gaat om veel gevoelige persoonsgegevens, die ook nog eens geschikt zijn voor het plegen van identiteitsfraude zodat de impact op de betrokkene hoog is.
  - **Risico's en negatieve gevolgen voor de rechten en vrijheden van betrokkenen:**
Door ontbrekende of ontoereikende versleuteling in transport van het webformulier kan het risico ontstaan op verlies van informatie, wat kan leiden tot emotionele schade bij de betrokkene doordat persoonsgegevens zijn ingezien door een onbevoegde.
- Onvoldoende waarborging rechten van betrokkenen (met name transparantie, maar ook inzage), hier is al uitvoering op ingegaan in paragraaf 3.7.
  - **Risico's en negatieve gevolgen voor de rechten en vrijheden van betrokkenen:**
Door onvoldoende waarborgen van de rechten van betrokkenen bestaat de kans dat betrokkenen niet in staat zijn om hun rechten uit te oefenen, waardoor betrokkenen geen controle kunnen uitoefenen over hun persoonsgegevens. De kans dat dit gevolg intreedt is laag omdat er een burgerportaal is die voorziet in alle informatie voor de uitoefening van de rechten van betrokkenen. De impact voor betrokkenen wanneer dit gevolg intreedt is hoog omdat er een hoge mate van inspanning vereist is om alsnog de burger te bereiken. Er komt een burgerportaal waar de burger alle uitleg ten aanzien van de rekentool kan vinden. Er bestaat altijd een risico dat de burger niet in staat is zijn rechten uit te oefenen doordat de burger het portaal niet weet te vinden.

3.5 Ketenpartners

3.5.1 Incidenten en scores

Component	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Coördinerend Deurwaarder Informatie wordt niet volgens afspraak uitgewisseld	M	M	M
Alle ketenpartners Modelformulier wordt per post verzonden	H	H	HH
Onduidelijkheden over (verwerkings)verantwoordelijkheden	L	M	L
Te lange bewaartermijnen	M	L	M
Incidentele uitval ketenpartner	M	M	M
M.b.t. Polis / BRP Structurele uitval ketenpartner	H	L	M
Fouten in polisadministratie	M	M	M
Terugmeldplicht bij BRP-fouten wordt niet vervuld	M	L	L
M.b.t. BKWI / IB Structurele uitval ketenpartner	H	L	M
M.b.t. andere ketenpartners Structurele uitval ketenpartner	H	L	M
Berekening niet conform afsprakenkader	M	L	M
Burgerportaal	H	H	HH
Door interpretatieverschillen Berekening obv andere gegevens.	M	H	H
Door verschil in beschikbaarheid gegevens Berekening obv andere gegevens.	M	H	H

3.5.2 Toelichting

- Informatie wordt niet volgens afspraak uitgewisseld – met/door de CDW
  - Afspraken over welke informatie wordt uitgewisseld staan deels in de wet en komen deels in een afsprakenkader. Er zijn nog geen concrete afspraken over 'hoe' er wordt uitgewisseld. Op dit moment is dat fysiek (per post, mail). Er gaan geen systeemaanpassingen komen tot het verbreed beslagregister beschikbaar is. Zo lang er geen vaststaand kader is dat bepaald hoe er moet worden uitgewisseld, is de kans dat informatie niet volgens afspraak wordt uitgewisseld aanwezig.
  - Er is een duidelijke verantwoordelijke voor de informatie-uitwisseling, namelijk de CDW. Het is ook te voorzien dat de cliënt meer informatie aanlevert, gezien deze een grotere rol krijgt in het controleren van de beslagvrije voet. Dit verlaagt de impact en kans dat informatie niet wordt uitgewisseld naar 'M'.
- Alle ketenpartners
  - Modelformulier wordt per post verstuurd. Het modelformulier bevat een goudmijn voor identiteitsdieven en het is daarom wenselijk dat dit niet via reguliere post verstuurd wordt.
  - Onduidelijkheid over (verwerkings)verantwoordelijken. Onder andere de rol van BKWI en het IB rechtvaardigen passende verwerkersovereenkomsten. Verder moet duidelijk zijn voor iedereen in de keten wie zelfstandig verwerkingsverantwoordelijke is of wie verwerker namens een andere partij is.
  - Te lange bewaartermijnen. Het bestaan van deze gegevens is een risico op zich en dient waar mogelijk voorkomen te worden.
- Incidentele uitval ketenpartner
  - Ketenpartners zijn afhankelijk van elkaar waar het de informatieverstrekking aan/door de CDW betreft. Incidentele uitval heeft dus impact op de betrokkene.
  - Ketenpartners moeten zich houden aan de WvBVV. Dit zou moeten worden gehandhaafd door het ministerie, maar handhaving is nog niet ingericht.
- Structurele uitval ketenpartner – Polisadministratie/ BRP
  - De Polisadministratie en BRP zijn belangrijke bronnen, zonder deze kan de beslagvrije voet niet zoals voorzien worden berekend. Als deze uitvallen is dat dus een groot probleem met hoge impact op de betrokkene. Door de technische voorzorgsmaatregelen die voorgenomen zijn door de bronhouders, is deze kans beperkt.
  - Fouten in de polisadministratie, zie paragraaf 3.7.3
  - Terugmeldplicht bij fouten in BRP wordt niet vervuld, zie paragraaf 3.7.3.
- Structurele uitval ketenpartner – BKWI/ IB
  - Als BKWI/ IB uitvalt heeft dit impact op de organisaties die gebruik maken van de generieke ketenservice. Deze organisaties kunnen dan niet de beslagvrije voet berekenen. Zeker als het om een herberekening gaat heeft dat een hoge impact op de betrokkene.
  - Door de technische voorzorgsmaatregelen die voorgenomen zijn, is deze kans beperkt.

- **Structurele ketenpartner – Andere ketenpartners**
  - Het incident beperkt zich tot cliënten (schuldenaren) van de ketenpartner die uitvalt, en tot schuldenaren voor wie de betreffende ketenpartner CDW is.
  - Ketenpartners moeten zich houden aan de WvBVV, dit verlaagt de kans op uitval. Dit zou moeten worden gehandhaafd door het ministerie, maar handhaving is nog niet ingericht.
- **Berekening niet conform afsprakenkader**
  - Het risico dat berekening niet plaats vindt conform het afsprakenkader en de wet is heel laag. Er zou mogelijk een vorm van ketentoezicht moeten plaatsvinden en bijvoorbeeld steekproefsgewijze controle van het afsprakenkader.
- **Burgerportaal**

Er komt een burgerportaal waar de burger een rekentool en uitleg kan vinden. Zie 3.4.2 voor de uitleg omtrent de risico's en negatieve gevolgen voor de betrokkenen.
- **Berekening o.b.v. andere gegevens – door interpretatieverschillen**
  - De specificaties voor de berekening zijn vastgelegd. In principe zou er bij invoer van dezelfde brongegevens eenzelfde resultaat uit de berekening moeten komen. Het is echter mogelijk dat door interpretatieverschillen niet dezelfde gegevens worden gebruikt en er een andere BVV uit de berekening komt. De regelgeving en rekenregels, met name rondom het vaststellen van de IKVs en ATVs, zijn dermate complex dat theoretisch deze interpretatieverschillen zouden kunnen ontstaan.
- **Berekening o.b.v. andere gegevens – door verschil in beschikbaarheid gegevens**
  - Het is niet volledig te voorkomen dat wanneer gegevens zijn aangepast, dit doorwerkt in de keten en niet te begrijpen is voor de schuldenaar. Op basis van de actuele informatie kan de BVV afwijken van een BVV die de schuldenaar eerder heeft gezien.
  - De kans dat je op basis van afwijkende gegevens de BVV berekent is hoog. Middels het modelformulier is er wel voorzien in transparantie over de gebruikte gegevens richting de schuldenaar.
- **Risico's en negatieve gevolgen voor de rechten en vrijheden van betrokkenen**

Indien ketenpartijen zich niet houden aan de gemaakte afspraken dan wel weigeren gevolg te geven aan verzoeken tot herberekening met nieuwe informatie heeft dit tot gevolg dat uiteindelijk alsnog betrokkene zelf in rechte zal moeten optreden jegens de partij die geen gevolg wil geven aan de binnen afspraken geformuleerde regelingen. Een en ander doorbreekt het principe van eenmalige gegevensuitvraag en komt daarmee niet tegemoet aan het binnen de keten gehanteerde principe van dataminimalisatie (risico op bovenmatige verwerking van persoonsgegevens). Daarbij is bekend dat de doelgroep zich niet kenmerkt door mondigheid, waardoor het uiteindelijke risico van een vaststelling van een te lage beslagvrije voet alsnog reëel wordt. Bovenstaande leidt dus enerzijds ertoe dat een burger genoodzaakt kan worden om aan meerdere partijen dezelfde data te leveren waar dit niet beoogd is en anderzijds tot een verhoogd risico op een te laag vastgestelde beslagvrije voet en dus economische schade als gevolg heeft. De impact voor betrokkenen wanneer dit gevolg intreedt is laag omdat er een gemiddelde mate van inspanning vereist is om dit op te lossen.

4. Beschrijving voorgenomen maatregelen

In dit hoofdstuk beschrijven wij voorgenomen maatregelen die nog verder geconcretiseerd moeten worden, en maatregelen die wij op basis van de voorgaande risicoanalyse aanbevelen. De restrisico's zijn de risico's die nog resteren als alle voorgestelde/voorgenomen maatregelen getroffen zijn.

4.1 Mens

4.1.1 Maatregelen

- Wegvallen – bij kleine organisaties, zijn van CDW en herberekenen BVV
  - Het zorgen voor een waarnemer in geval van uitval van een medewerker, bij kleine organisaties, gemeentes en deurwaarderkantoren is een organisatie specifieke maatregel. Dit verlaagt de impact op het optreden van het risico.
  - Een organisatie moet eigenlijk het proces zo op orde hebben dat het CDW zijn niet persoonsafhankelijk is en overgenomen kan worden. Dit is een maatregel waarbinnen de keten geen concrete afspraken over zijn gemaakt, maar iets dat ook binnen organisaties zelf geregeld moet worden. Als keten worden hier dus geen maatregelen getroffen.
- Onopzettelijk foutief handelen
  - Een maatregel waar op organisatieniveau in kan worden voorzien is het instructie geven om handmatig de input en output te controleren om te verifiëren dat daadwerkelijk de bedoelde gegevens zijn opgehaald, of invoering van het vier-ogen principe. Dit verlaagt de kans van onopzettelijk foutief handelen.
- Opzettelijk foutief handelen
  - Anomaliedetectie, geheimhoudingsverklaring, controles en functiescheiding.
  - Er kan enkel batchgewijs informatie worden opgevraagd op basis van het BSN.
  - Enkel medewerkers belast met invordering zijn binnen de organisaties geautoriseerd voor het hebben van toegang tot persoonsgegevens. Dit zorgt ervoor dat er maar een beperkt aantal actoren toegang heeft tot de gegevens.
  - Op basis van steekproeven wordt gemonitord of partijen zich aan de afspraken houden.

4.1.2 Netto risico's

Wij zien de bovenstaande risico's als bruto risico's waartegen deze maatregelen getroffen zijn. Netto risico' zijn risico's na het nemen van maatregelen. Daarna zijn er nog risico's over omdat niet altijd alle risico's kunnen worden weggenomen.

Nettorisico's na het nemen van deze maatregelen zijn:

• Wegvallen – bij kleine organisaties	LL
• Onopzettelijk foutief handelen:	M
• Opzettelijk foutief handelen:	M

Component	Incident	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Mens: - disfunctioneert - absent - ondercapaciteit	Bij grote organisaties en initiële BVV Wegvallen: - voorzienbaar - onvoorzienbaar	L	L	LL
	Bij kleine organisaties, zijn van CDW en herberekenen BVV Wegvallen: - voorzienbaar - onvoorzienbaar	L	L	LL
	Onopzettelijk foutief handelen: - onkunde, slordigheid - foutieve procedures - onvoldoende training	M	L	M
	Opzettelijk foutief handelen: - niet volgens procedure werken - fraude/diefstal/sabotage - delen van inloggegevens	H	L	M

4.2 Apparaatuur

4.2.1 Maatregelen

- Door technisch falen worden niet-actuele gegevens gebruikt, of worden gegevens niet aan de juiste ketenpartner geleverd.
  - Minimale eisen aan technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen, zoals de BIO. Tegen technisch falen zijn tot een bepaalde hoogte maatregelen tegen te treffen, zoals het maken van back ups. Met onderstaande maatregelen verkleint de kans naar 'L'.
  - Daarnaast is het voorkomen van optreden van het risico met name iets dat bij de ketenpartners belegd moet worden.
  - Ketenpartners kunnen zorgen voor de juiste beveiliging (BIO), zodat alleen gegevens door de juiste ketenpartner kunnen worden ontsleuteld. Op deze wijze verkleint de impact en de kans op de betrokkene.

4.2.2 Netto risico's

Netto risico's na het nemen van deze maatregelen zijn:

- Door technisch falen worden niet-actuele gegevens gebruikt M
- Door technisch falen worden gegevens niet aan de juiste ketenpartner geleverd M

Component	Incident	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Apparatuur: -Functioneert onjuist - Storing - Anderszins wegvallen Daardoor treedt een incident op: Spontaan technisch falen - veroudering/slijtage - storing - ontwerpfout - fabricagefout - beheersfout Technisch falen door andere factoren: - stroomstoring - uitval klimaatbeheersing - natuurgeweld (blikseminslag, overstroming) - diefstal/schade Beheersfouten: - installatiefout - configuratiefouten - bedieningsfouten - opzettelijke aanpassingen/sabotage - beschadiging/vernieling - onderhoudsfouten	Door technisch falen worden niet-actuele gegevens gebruikt Spontaan technisch falen - veroudering/slijtage - storing - ontwerpfout - fabricagefout - beheersfout Technisch falen door andere factoren: - stroomstoring - uitval klimaatbeheersing - natuurgeweld (blikseminslag, overstroming) - diefstal/schade Beheersfouten: - installatiefout - configuratiefouten - bedieningsfouten - opzettelijke aanpassingen/sabotage - beschadiging/vernieling - onderhoudsfouten	M	L	M
- installatiefout - configuratiefouten - bedieningsfouten - opzettelijke aanpassingen/sabotage - beschadiging/vernieling - onderhoudsfouten	Door technisch falen worden gegevens niet aan de juiste ketenpartner geleverd Spontaan technisch falen - veroudering/slijtage - storing - ontwerpfout - fabricagefout - beheersfout Technisch falen door andere factoren: - stroomstoring - uitval klimaatbeheersing - natuurgeweld (blikseminslag, overstroming) - diefstal/schade Beheersfouten: - installatiefout - configuratiefouten - bedieningsfouten - opzettelijke aanpassingen/sabotage - beschadiging/vernieling - onderhoudsfouten	M	L	M

4.3 Programmatuur

4.3.1 Maatregelen

- Minimale eisen stellen aan technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen binnen keten. Bijvoorbeeld m.b.t. continuïteitsborging, peer review op programmatuur, minimale eisen aan apparatuur, etc (zie BIO, hoofdstuk Acquisitie, ontwikkeling en onderhoud van informatiesystemen).
- Controleren of de input en output van ingevoerde gegevens (BSN) van een betrokkene bij de invoer in de rekentool gelijk zijn aan de gegevens die teruggegeven worden door de Polisadministratie en de BRP.
- De rekenregels zijn erg overzichtelijk weergegeven, dit zou de kans van foutieve implementaties moeten minimaliseren.
- Communicatie over de omgang met discrepanties in uitkomsten van rekentools met de centrale rekentool wordt aanbevolen.
- Een nog te treffen maatregel is het periodiek te toetsen of tijdelijke kopieën van PDFs voor verstrekkingen aan schuldenaren werkelijk gewist zijn.
- Bij de webapplicatie gaat het om een system-to-system koppeling waardoor enkel BSN die een dossier binnen de organisatie hebben kunnen worden bevraagd.
- Het risico op beide situaties wordt zoveel mogelijk geminimaliseerd door het succesvol doorlopen van een ketentest als voorwaarde te stellen voor in productie name van de tool. De logische testgevallen zijn zo opgebouwd dat zij alle mogelijke berekenstappen afdekken.
- Er wordt nu nog gekeken naar de bewaartermijnen bij SNG. De bewaartermijn van 21 jaar is nu namelijk gekoppeld aan de BRP. Dit hangt samen met het feit dat SNG binnen het huidige stelsel een gedeelte van de wettelijke registratieplicht (tot 20 jaar terug inzage kunnen bieden in wie de gegevens heeft geraadpleegd) van RvG voor zijn rekening neemt. Het door het Besluit BVV geïntroduceerde systeem waarbij KBvG als verwerkingsverantwoordelijke namens SNG optreedt ontslaat SNG van deze registratieplicht. Met SNG wordt bezien welke bewaartermijn reëel is gezien de gewijzigde functie.

4.3.2 Netto risico's

Netto risico's na het nemen van deze maatregelen zijn:

- Beheersfouten: L
- Technisch falen door andere factoren: L

Component	Incident	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Programmatuur: - functioneert onjuist - vertraagde uitvoering of vastlopers - raakt verloren of	Beheersfouten: - installatiefout - configuratiefouten - bedieningsfouten - opzettelijke aanpassingen/sabotage - beschadiging/vernietiging - onderhoudsfouten	M	L	L

onherstelbaar beschadigd	Technisch falen door andere factoren: - fouten in code programmatuur die de werking verstoren - achterdeuren in programmatuur voor (onbevoegde) toegang - bugs/fouten in code die tot onbevoegde toegang of uitval kunnen leiden	M	L	L
	Rekenregels komen tot te hoog gemiddeld inkomen	H	L	M
	Rekenregels blijken lastig te implementeren	H	L	M
	Rekenregels in implementatie komen niet overeen met die in centrale rekenvoorziening	L	M	L
	Tijdelijke kopieën van aan schuldenaar verstrekte gegevens blijken niet zo tijdelijk	L	L	LL
	Problemen bij leverancier: - discontinuïtering product - discontinuïteit leverancier	M	L	L

4.4 Gegevens

4.4.1 Maatregelen

- Onnauwkeurige gegevens door conversieproblemen
  - Er wordt gecontroleerd of het adres klopt met informatie uit het voorliggende traject. Oftewel, er wordt gecontroleerd of de input en output van ingevoerde gegevens (BSN) van een betrokkene bij de invoer in de rekentool gelijk zijn aan de gegevens die teruggegeven worden door de Polisadministratie en de BRP.
  - De specificaties voor uitwisseling en gegevensdefinities zijn vastgelegd. De schuldenaar moet zelf de gebruikte gegevens controleren middels het modelformulier.
- Ontbrekende of ontoereikende versleuteling in transport
  - Maatregelen die genomen kunnen worden zijn beperkt. Standaard wordt briefpost vervangen door beveiligde mail. De mate waarin hieraan gevolg is gegeven is afhankelijk van het ontwikkelniveau van de organisatie en de mate waarin de wet voorschrijft dat het schriftelijk medegedeeld dient te worden (dit is bijv. het geval bij de gerechtsdeurwaarder die het vonnis zelf bij de schuldenaar langs brengt). Omdat maatregelen zeer beperkt zijn, verandert het risico niet.
- Rechten van betrokkenen, zie ook paragraaf 3.7.
  - Er is een burgerportaal ingericht die voorziet in alle informatie voor de uitoefening van de rechten van betrokkenen.
  - Het is mogelijk om de beslagvrije voet handmatig te berekenen of gegevens handmatig aan te vullen

4.4.2 Netto risico's

Netto risico's na het nemen van deze maatregelen zijn:

• Onnauwkeurige gegevens door conversieproblemen	M
• Ontbrekende of ontoereikende versleuteling in transport	M
• Rechten van betrokkenen	M

Aspect	Incident	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Uitwisseling	Onnauwkeurige gegevens door conversieproblemen	M	M	M
Beveiliging	Ontbrekende of ontoereikende versleuteling in transport	H	L	M
AVG	Rechten van betrokkenen onvoldoende gewaarborgd (met name transparantie, maar ook inzage)	H	L	M

4.5 Ketenpartners

4.5.1 Maatregelen

- Informatie wordt niet volgens afspraak uitgewisseld – met/door de CDW
  - Op de langere termijn: er komt een verbreed beslagregister dat door alle beslagleggende partijen gebruikt kan worden om de taak van CDW uit te voeren. Dit verlaagt de kans dat informatie niet volgens afspraak wordt uitgewisseld omdat de uitwisseling geautomatiseerd plaatsvindt, en verlaagt tevens de impact van een incident omdat alle beslagleggende partijen een gelijkwaardige informatiepositie hebben.
  - Op de korte termijn: standaard wordt briefpost vervangen door beveiligde mail. Enkele organisaties geven aan toch te werken met briefpost.
  - Dat de schuldenaar kan zelf zijn gegevens controleren met behulp van het modelformulier.
- Alle ketenpartners
  - Afspraken dat modelformulieren nooit per reguliere post verstuurd worden.
  - Communicatie over verwerkingsverantwoordelijkheden en passende verwerkersovereenkomsten.
  - Uniforme bewaartermijnen per categorie van ketenpartijen. Dit draagt bij aan de duidelijkheid van de afspraken en minimaliseren van het risico voor de betrokkenen.
- Incidentele of structurele uitval ketenpartner
  - Om het risico te verkleinen, wordt de kans op incidentele of structurele uitval van een ketenpartner verkleind door het inrichten van toezicht op de keten derdenbeslag en handhaving.
  - Steekproefsgewijs het afsprakenkader te controleren.
- Structurele uitval ketenpartner – Polisadministratie/ BRP, BKWI/ IB
  - Door de juiste technische en organisatorische voorzorgsmaatregelen te nemen, wordt de kans verlaagd op structurele uitval van ketenpartners die informatie verstrekken.
  - Daarnaast wordt de impact op de betrokkene verlaagd nu het ook mogelijk is om de beslagvrije voet handmatig te berekenen of gegevens handmatig aan te vullen.
- Fouten in Polisadministratie/BRP
  - Het bestaande recht op rectificatie van de betrokkenen, zie ook paragraaf 3.7.3, alsmede de bestaande terugmeldverplichtingen BRP en de terugmeldregeling voor de polisadministratie.
- Berekening niet conform afsprakenkader, of op basis van andere gegevens door interpretatieverschillen.
  - Een vorm van toezicht op de toepassing van de specificaties en een steekproefsgewijze controle van het afsprakenkader.
- Berekening o.b.v. andere gegevens – door verschil in beschikbaarheid gegevens
  - Als voorzorgsmaatregel is al aangedragen dat de schuldenaar dit zelf kan controleren met behulp van het modelformulier. Het is nog de vraag of een schuldenaar daadwerkelijk in staat is om, of het modelformulier daadwerkelijk zal begrijpen en controleren. Zie ook paragraaf 3.6.1. aangaande het modelformulier. In Q4 worden hier passende maatregelen voor worden bedacht om te verzekeren dat de schuldenaar de gegevens controleert.

4.5.2 Netto risico's

Netto risico's na het nemen van deze maatregelen zijn:

- Coördinerend Deurwaarder
- Alle Ketenpartners
- M.b.t. Polis / BRP
- M.b.t. BKWI / IB
- M.b.t. andere ketenpartners
- Berekening o.b.v. andere gegevens – door interpretatieverschillen
- Berekening ov andere gegevens – door beschikbaarheid gegevens

LL
M
L
L
L
M
M

Component	Impact (L,M,H)	Kans (L,M,H)	Totaal
Coördinerend Deurwaarder Informatie wordt niet volgens afspraak uitgewisseld	L	L	LL
Alle ketenpartners Modelformulier wordt per post verzonden	H	L	M
Onduidelijkheden over (verwerkings)verantwoordelijkheden	L	M	L
Te lange bewaartermijnen	M	L	L
Incidentele uitval ketenpartner	M	L	L
M.b.t. Polis / BRP Structurele uitval ketenpartner	M	L	L
Fouten in polisadministratie	M	L	L
Terugmeldplicht bij BRP-fouten wordt niet vervuld	M	L	L
M.b.t. BKWI / IB Structurele uitval ketenpartner	M	L	L
M.b.t. andere ketenpartners Structurele uitval ketenpartner	M	L	L

Berekening niet conform afsprakenkader	M	L	L
Burgerportaal	L	L	LL
Door interpretatieverschillen	M	M	M
Berekening obv andere gegevens.			
Door verschil in beschikbaarheid gegevens	M	M	M
Berekening obv andere gegevens.			

Restrisico's

Uit bovenstaande tabellen valt af te lezen dat de netto risico's vallen binnen het aanvaardbare risico niveau (dat is onder een hoge (H/HH) risico waardering). Geconcludeerd kan worden dat eventuele restrisico's worden geaccepteerd.

Beoordeling en advies PIA

PIA onderwerp	Wijziging Wet gemeentelijke schuldsanering Wgs
Welk veld en directie	SZI
Datum	22 juni 2020
Advies/opmerkingen	<ul style="list-style-type: none"> • Beoordeling is in fases gebeurt 5.1.1.d 5.1.1.d • 5.1.2.e • Eerdere versie is al door de AP beoordeelt; dit advies is in de onderliggende versie verwerkt. • Om te voorkomen dat betrokkenen niet op de hoogte zijn van de verwerking van hun gegevens en dus hun rechten niet goed kunnen uitoefenen adviseer ik in het besluit expliciet op te nemen dat gemeenten in de vroegsignalering betrokkenen duidelijk (=op hun taalniveau) moeten informeren. • Ik adviseer ook scherper te formuleren hoe lang gegevens in de drie fases van schuldsanering worden bewaard (en waarvoor dat bewaren dient). • De beoordeling in dit document en de opmerkingen in het PIA-document 'PIA Wgs en besluit – DEF_20200506 Input 5.1.2.e 5.1.2.e' vormen één geheel. • Tenslotte adviseer ik het risico te adresseren dat er niet van teveel mensen gegevens in de vroegsignaleringsfase worden verwerkt ('te snel signaal'), met risico op stigmatisering als gevolg.

Proces

P1. Door wie is het PIA-proces begeleid?	5.1.2.e
P2. Door wie is de PIA ter formeel advies ingediend?	5.1.2.e
P3. Wat is de datum waarop de PIA ter formeel advies is ingediend?	6 mei 2020
P4. Is het rijksbrede PIA-model toegepast?	Ja ☒ Nee ☐
P5. Is de PIA ook aan het CIO-office ter advies aangeboden?	Ja ☐ Nee ☒
P6. Is de PIA in een vroeg stadium uitgevoerd - als Privacy by Design instrument?	Ja ☐ Nee ☒
P7. Is er voldoende expertise betrokken bij de totstandkoming van de PIA?	Ja ☐ Nee ☒
P8. Zijn er verdere bijzonderheden omtrent het PIA-proces?	Wetsvoorstel al aangenomen voor eindbeoordeling door 5.1.2.e Door waarneming is de PIA door meerdere personen beoordeeld.

Inhoud (I) – leesbaarheid en begrijpbaarheid

I1. Is de scope-bepaling van de verwerking(en) voldoende helder en onderbouwd en dezelfde scope gehanteerd door de PIA heen?	Ja ☒ Nee ☐
I2. Is de PIA geschreven vanuit het perspectief van de betrokkene (vooral van toepassing bij risico's)?	Ja ☒ Nee ☐

13. Is de PIA een op zichzelf leesbaar document waarbij de inhoud kristalhelder is?	Ja ☒ Nee ☐
14. Vormt de PIA één geheel met eenduidige antwoorden?	Ja ☒ Nee ☐
15. Is het duidelijk of de PIA is opgesteld omdat het een hoog risico betreft, of vanuit wet- en regelgeving?	Ja ☒ Nee ☐ Hoog risico ☐ Wet- en regelgeving ☒

Inhoud (II) – inhoudelijke vragen

A. Beschrijving kenmerken gegevensverwerkingen

A1. Voorstel	Is het helder op welk onderwerp de PIA betrekking heeft en is de scope duidelijk?	Ja ☒ Nee ☐
A2. Persoonsgegevens	Is er een opsomming gegeven van de te verwerken persoonsgegevens?	Ja ☒ Nee ☐ Goede splitsing tussen de fases van de schuldhelpverlening
	Is per categorie persoonsgegeven duidelijk of het gewone (incl. gevoelig), bijzondere, strafrechtelijke persoonsgegevens of wettelijke identificatienummers betreft?	Ja ☒ Nee ☐
	Is aangegeven van wie de persoonsgegevens zijn die worden verwerkt – zitten hier kwetsbare groepen tussen?	Ja ☒ Nee ☒ Ja, van schuldenaars, maar de verdere uitwerking is niet helder. Zo is niet te beoordelen of er kwetsbare groepen tussen zitten.
A3. Gegevensverwerkingen	Is de voorgenomen gegevensverwerking (incl. gegevensstromen) helder uiteengezet – in beeld en/of woorden?	Ja ☒ Nee ☐
A4. Verwerkingsdoeleinden	Zijn de verwerkingsdoeleinden van de voorgenomen gegevensverwerking helder?	Ja ☒ Nee ☐
	Zijn de verwerkingsdoeleinden zoveel mogelijk toegespitst op de concrete verwerking van de categorieën persoonsgegevens, met een algemeen overkoepelend doel?	Ja ☒ Nee ☐
A5. Betrokken partijen	Is duidelijk uiteengezet welke organisaties betrokken zijn bij de voorgenomen gegevensverwerking?	Ja ☒ Nee ☐
	Zijn alle genoemde organisaties ingedeeld in een rol van verwerkingsverantwoordelijke,	Ja ☒ Nee ☐

	verwerker, verstrekker en/of ontvanger?	
	Is per organisatie benoemd welke functionarissen toegang krijgen tot welke persoonsgegevens?	Ja ☒ Nee ☐
A6. Belangen bij de gegevensverwerking	Zijn alle belangen van alle partijen duidelijk uiteengezet?	Ja ☒ Nee ☐
A7. Verwerkingslocaties	Is duidelijk uiteengezet in welke landen de voorgenomen gegevensverwerking plaatsvinden?	Ja ☒ Nee ☐ Er is geen aandacht besteed aan eventuele toepassing in Caribisch Nederland.
	Indien de (gedeeltelijke) gegevensverwerking buiten de Europese Unie plaatsvindt: Is duidelijk uiteengezet of het betreffende land een passend beschermingsniveau naar oordeel van de Europese Commissie heeft, of dat er gebruik wordt gemaakt van passende waarborgen?	Ja ☐ Nee ☐ Niet van toepassing.
A8. Techniek en methode van gegevensverwerking	Is duidelijk uiteengezet op welke wijze en met gebruikmaking van welke (technische) middelen en methoden de persoonsgegevens worden verwerkt?	Ja ☒ Nee ☐ Niet diepgaand aangezien het een wetgevingspila is.
	Is duidelijk uiteengezet of er sprake is van (semi-) geautomatiseerd besluitvorming, profilering of big data-verwerkingen, en zo ja, wat deze inhouden?	Ja ☒ Nee ☐
	Indien er geautomatiseerde verwerking plaatsvindt die voor de betrokkenen rechtsgevolgen hebben of hen anderszins in aanmerkelijke mate treffen: is duidelijk uiteengezet welke uitzondering op het verbod van verwerking van toepassing is?	Ja ☐ Nee ☐ Niet van toepassing
A9. Juridisch en beleidsmatig kader	Is duidelijk uiteengezet welke wet- en regelgeving (buiten de AVG en UAVG) en welk beleid mogelijke gevolgen heeft voor de gegevensverwerking?	Ja ☒ Nee ☒ Beperkt tot de Wgs, er wordt geen verdergaand kader geschetst (zoals b.v. Wmo en Jeugdwet).
	Is per wet- en regelgeving en beleid toelichting gegeven waarom dit van belang is?	Ja ☐ Nee ☐

A10. Bewaartermijnen	Zijn de bewaartermijnen van de verschillende persoonsgegevens bepaald?	Ja ☒ Nee ☒ Er worden wel termijnen beschreven echter niet bepaald. Advies is om deze termijnen zo spoedig mogelijk wél te bepalen en in het besluit op te nemen.
	Is de motivering voor bepaling van bewaartermijnen duidelijk uiteengezet?	Ja ☒ Nee ☐

B. Beoordeling rechtmatigheid gegevensverwerkingen

B11. Rechtsgrond	Is duidelijk uiteengezet onder welke rechtsgrond(en) de verwerking zal plaatsvinden?	Ja ☒ Nee ☐
	Is de motivering voor per rechtsgrond duidelijk uiteengezet?	Ja ☐ Nee ☒ De wettelijke verplichting/rechtsgrond wordt met dit wetsvoorstel gecreëerd, niet verder uiteengezet.
B12. Bijzondere persoonsgegevens <i>Alleen van toepassing indien vraag 2 is aangegeven dat er bijzondere of strafrechtelijke persoonsgegevens worden verwerkt.</i>	Is duidelijk uiteengezet onder welke uitzondering(en) van toepassing zijn op het verwerkingsverbod?	Ja ☐ Nee ☒
	Is de motivering voor per uitzondering duidelijk uiteengezet?	Ja ☐ Nee ☒ De tekst is niet leesbaar genoeg om eenduidig vast te stellen in welke situaties bijzondere persoonsgegevens verwerkt moeten (sic!) worden.
B13. Doelbinding <i>Alleen van toepassing indien de persoonsgegevens voor een ander doel worden verwerkt dan oorspronkelijk verzameld.</i>	Is de verdere verwerking verenigbaar met het oorspronkelijke doel waarvoor de persoonsgegevens zijn verzameld?	Ja ☐ Nee ☐
	Is de motivering voor de verenigbare verdere verwerking duidelijk uiteengezet?	Ja ☐ Nee ☐
B14. Noodzaak en evenredigheid	Is duidelijk uiteengezet of de verwerking proportioneel is?	Ja ☒ Nee ☐
	Is duidelijk uiteengezet welke mogelijkheden zijn overwogen om de verwerking uit te voeren die voor de betrokkenen minder nadelig zijn?	Ja ☐ Nee ☒ Wel is aangegeven op welke wijze de verwerking is ingericht om nadelige gevolgen voor de betrokkene te beperken.
B15. Rechten van de betrokkene	Is duidelijk uiteengezet op welke wijze er invulling wordt gegeven aan de rechten van betrokkenen?	Ja ☒ Nee ☒ De tekst is duidelijk opgeschreven. Om te voorkomen dat betrokkenen niet op de hoogte

		zijn van de verwerking van hun gegevens en dus hun rechten niet goed kunnen uitoefenen adviseer ik wel om in het besluit expliciet op te nemen dat gemeenten in de vroegsignalering betrokkenen duidelijk (=op hun taalniveau) moeten informeren.
	Indien de rechten van betrokkenen worden beperkt: Is duidelijk uiteengezet welke wettelijke uitzonderingen hierbij van toepassing zijn?	Ja ☐ Nee ☐

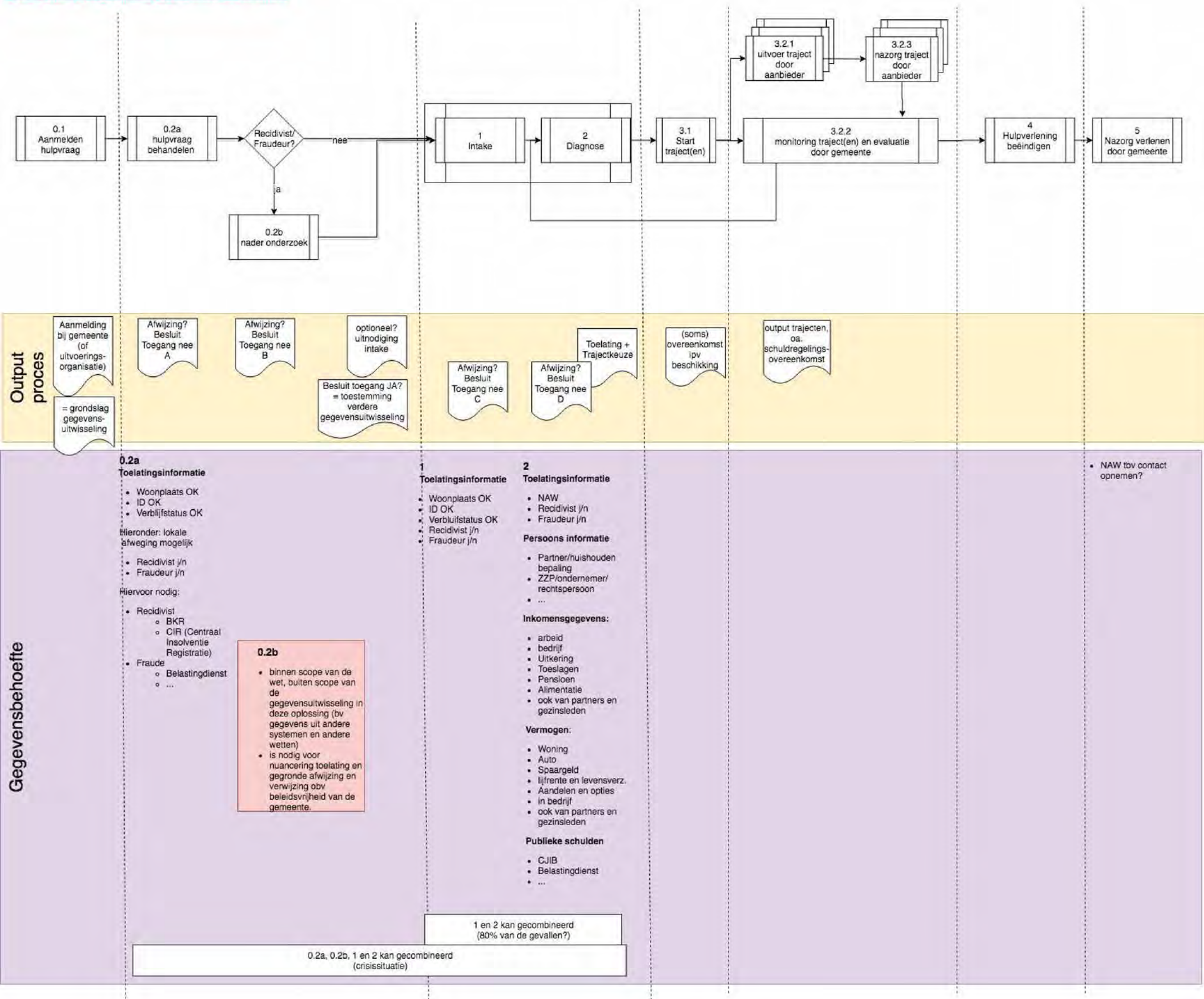
C. Beschrijving en beoordeling risico's voor betrokkenen

C16. Risico's	Identificeren: is duidelijk uiteengezet welke risico's aanwezig zijn?	Ja ☒ Nee ☐ Er is een duidelijke risicobeschrijving aanwezig. Zie voor advies de opmerkingen in het document zelf.
	Inschatten: is duidelijk uiteengezet wat de gevolgen zijn, bijv. voor de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van de persoonsgegevens.	Ja ☒ Nee ☐
	Beoordeling: zijn er aanvaardbare risicowaarden gedefinieerd en is beoordeeld of de risico's aanvaardbaar zijn?	Ja ☒ Nee ☐
	Is per risico duidelijk uiteengezet welke mogelijke <u>negatieve gevolgen</u> van de gegevensverwerking aanwezig zijn voor de rechten en vrijheden van betrokkenen?	Ja ☒ Nee ☐
	Is per risico duidelijk uiteengezet wat de <u>oorsprong</u> is van deze gevolgen?	Ja ☒ Nee ☐
	Is per risico duidelijk uiteengezet wat de <u>waarschijnlijkheid</u> (kans) is dat deze gevolgen zullen intreden?	Ja ☒ Nee ☐
	Is per risico duidelijk uiteengezet wat de <u>ernst</u> (impact) is van deze gevolgen?	Ja ☒ Nee ☐

D. Beschrijving voorgenomen maatregelen

D17. Maatregelen	Is per bij genoemd risico duidelijk uiteengezet welke (technische, organisatorische, en juridische) maatregelen in redelijkheid getroffen kunnen worden voor deze te voorkomen of verminderen?	Ja ☒ Nee ☐
	Indien een maatregel het risico niet volledig afdekt: is de motivering helder omtrent wat het restrisico is, hoe dit restrisico is bepaald, en of en waarom dit aanvaardbaar wordt geacht.	Ja ☐ Nee ☒ Er is geen inschatting gemaakt of de risico's volledig worden afgedekt door de voorgestelde maatregelen. Met name mist een inschatting hoe gewaarborgd wordt dat belanghebbenden goed op de hoogte zijn van hun rechten (transparantie), en dat gemeenten deze maatregelen ook treffen; en hoe gewaarborgd wordt dat er niet van teveel mensen gegevens in de vroegsignaleringsfase worden verwerkt ('te snel signaal'), met risico op stigmatisering als gevolg.

Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (PIA)

- **Wijziging Wet gemeentelijke schuldhulpverlening ten behoeve van de uitwisseling van persoonsgegevens**
- **Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening**

Versie 29 mei 2020 - definitief

A Beschrijving kenmerken gegevensverwerkingen

0.1 Inleiding

Deze gegevensbeschermingseffectbeoordeling (PIA) beoordeelt de effecten van de wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening ten behoeve van de uitwisseling van persoonsgegevens. De PIA beoordeelt ook het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening waarmee de wetsartikelen over gegevensuitwisseling worden uitgewerkt.

Uitvoering van de wet en het bijbehorende besluit zijn geen onderdeel van deze PIA. Gemeenten voeren de regelgeving uit. Zij geven schuldhulp aan hun inwoners en zijn verantwoordelijk voor het verwerken van de benodigde persoonsgegevens. Gemeenten wisselen steeds meer persoonsgegevens digitaal uit en werken daarbij samen met organisaties in de schulden- en incassoketen. De effecten zijn of worden door de verwerkingsverantwoordelijken in separate PIA's beoordeeld. Bij sommige ICT-voorzieningen heeft de rijksoverheid een rol, in het bijzonder de implementatie van de beslagvrije voet en de verbreding van het beslagregister. Dit zijn separate projecten met eigen PIA's.

0.2 Samenvatting

De keerzijde van het ontzorgen van burgers is dat schuldhulpverleners makkelijker de beschikking krijgen over persoonsgegevens zonder dat burgers daarvoor toestemming hebben gegeven. De risico's zijn reputatieschade, discriminatie en stigmatisering. Schuldhulpverleners evalueren inkomens- en schuldeninformatie, maar bijvoorbeeld ook strafrechtelijke of gezondheidsgegevens, om de economische situatie, gezondheid, betrouwbaarheid en het gedrag te analyseren. Het is een inbreuk op de privacy van burgers die wellicht helemaal niet geholpen willen worden of die geen hulp nodig hebben. Daarnaast treden risico's op door al dan niet ongeoorloofde toegang en verstrekking van de persoonsgegevens aan instanties in de schulden- en incassoketen of andere betrokken partijen. Om de privacy van burgers te beschermen wordt op advies van onder andere de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) de regelgeving aangepast om de gegevensuitwisseling voor schuldhulpverlening te voorzien van waarborgen. Allereerst worden persoonsgegevens alleen verwerkt als dat noodzakelijk is om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen en taken van algemeen belang. Ook de gegevensverwerkingen worden nauwkeuriger omschreven. Het gaat om drie processen:

1. **Het eerste proces** is door de gemeente uit eigen beweging hulp aanbieden (vroegsignalering). Daartoe worden gegevens verstrekt (door schuldeisers aan de gemeente die het betreft), gebruikt (door schuldhulpverleners) en gewist (in het informatiesysteem). De AP vindt dat verhuurders onvoldoende grondslag hebben om betalingsachterstanden aan gemeenten te verstrekken. Het besluit gemeentelijke schuldhulpverlening creëert daarom de grondslag voor verhuurders om onder voorwaarden betalingsachterstanden met gemeenten te delen.
2. **Het tweede proces** is een besluit over de toegang en het plan van aanpak voor schuldhulpverlening. Daartoe worden gegevens opgevraagd, geraadpleegd, verstrekt en gebruikt door schuldhulpverleners. Onderdeel is hergebruik van inkomens- en vermogensgegevens die de gemeente al heeft door uitvoering van de Participatiewet. Mede op advies van de AP is geen grondslag gemaakt om het medisch beroepsgeheim te doorbreken, omdat het niet noodzakelijk is om iemands ziektebeeld te kennen. De contactgegevens van hulpverleners die de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en Jeugdwet uitvoeren mogen wel worden benut door schuldhulpverleners voor het opstellen van een afgestemd plan van aanpak.
3. Om de schulden- en incassoketen goed te laten samenwerken bij hulpverlening aan burgers met schulden, meldt de gemeente in het **derde proces** wie aan andere gemeenten, schuldeisers, bewindvoerders, gerechtsdeurwaarders en kredietverstrekkers wie schuldhulpverlening krijgt.

In alle drie de processen gaat de gegevensspecificatie uit van dataminimalisatie, alleen absoluut noodzakelijke gegevens worden uitgewisseld. Burgers houden altijd hun privacy rechten, zoals het recht op informatie, inzage, rectificatie en gegevenswissing en het recht van bezwaar.

1 Voorstel

Voor schuldhulpverlening geldt sinds 1 juni 2012 de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs).¹ Deze wet regelt dat mensen met schulden terecht kunnen voor onder meer advies, schuldbemiddeling of een saneringskrediet. Een deel van de gemeenten geeft zelf hulp, andere schakelen instellingen in die zich bezighouden met schuldhulpverlening. Voor schuldhulpverlening is veel informatie nodig over de (financiële) situatie van burgers. Een betere ontsluiting van persoonsgegevens als middel om schuldhulpverlening effectiever te maken staat daarom al langer in de belangstelling. Tegelijkertijd roept deze gegevensuitwisseling vragen op over de bescherming van persoonsgegevens bij schuldhulpverlening.

De Brede schuldenaanpak, die 22 mei 2018 aan de Tweede Kamer is aangeboden, wil vroegsignalering van problematische schulden versterken en zet in op snellere en betere schuldhulpverlening. Bij vroegsignalering gaat het om personen die nog niet in beeld zijn bij de gemeente en die mogelijk ook niet weten dat ze hulp kunnen krijgen. De afgelopen jaren is in veel gemeenten ervaring opgedaan met vormen van vroegsignalering. Eerder beginnen met het oplossen van problemen en het bereiken van burgers die niet of nog niet in beeld zijn, blijkt te werken.² Vroegsignalering is vaak gebaseerd op signalering door derden via betalingsachterstanden en bijbehorende contactgegevens. De gemeente maakt dan afspraken met bedrijven en instellingen dat deze zelf signalen afgeven aan de gemeente wanneer zij vermoeden of weten dat er sprake is van (dreigende) problematische schulden bij hun klanten.

Om dit juridisch te verankeren kondigt de Brede schuldenaanpak een wijziging van de Wgs aan om gegevensuitwisseling voor schuldhulpverlening te faciliteren en tegelijkertijd naleving van de AVG te waarborgen.³ Met deze wijziging worden de wettelijke taken van schuldhulpverlening duidelijker omschreven. Hiermee ontstaat een wettelijke grondslag voor het verzamelen en verwerken van persoonsgegevens die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van die taken. De nieuwe regelgeving helpt schuldhulpverleners om mensen met schulden beter te vinden en te ontzorgen. Dat is nodig om Actielijn 1 *Problematische schulden voorkomen: preventie en vroegsignalering* en Actielijn 2 *Ontzorgen en ondersteunen* van de Brede schuldenaanpak te implementeren.

De wijziging van de Wgs regelt twee verwerkingen van persoonsgegevens bij schuldhulpverlening:

1. Vroegsignalering van schulden: In de wet wordt expliciet opgenomen dat het college van burgemeester en wethouders persoonsgegevens verwerkt die worden ontvangen van specifiek genoemde schuldeisers over betalingsachterstanden voor het vroegsignaleren van schulden.
2. Besluit toegang en plan van aanpak schuldhulpverlening: De wetswijziging verduidelijkt de procedure over het besluit over toegang tot gemeentelijke schuldhulpverlening en de inhoud van de hulp (plan van aanpak) en geeft het college van burgemeester en wethouders de bevoegdheid de daarvoor noodzakelijk persoonsgegevens te verwerken.

Het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening werkt de twee verwerkingen van persoonsgegevens uit en voegt een verwerking toe (zie onderstaand punt 3):

1. Vroegsignalering van schulden: Het bepalen van signalen van schuldeisers over betalingsachterstanden die een goede indicatie vormen voor de vroegsignalering van schulden en

¹ Stb. 2012 nr. 78, Tweede Kamer 32 291

² Zie onder meer:

- Amsterdam: Vroeg Eropaf. Businesscase vroegsignalering en preventie van schulden, Panteia, 2014
- Evaluatie Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, Berenschot, 2016
- Vroegsignalering problematische schulden door gemeenten, Inspectie SZW, 2017
- Vroegsignalering Schulden; lessen uit de praktijk, Schouders eronder, 2018

³ TK2017-2018 24 515 nr. 431

naar aanleiding waarvan een inwoner namens het college een aanbod krijgt voor een intakegesprek (artikel 3, eerste lid, onder a).

2. Besluit toegang en plan van aanpak schuldhulpverlening: Het aanwijzen van personen en instanties die aan het college van burgemeester en wethouders de gegevens en inlichtingen verstrekken, waarvan kennisneming noodzakelijk is voor gemeentelijke schuldhulpverlening (artikel 8, eerste lid). Om de privacy van burgers beter te beschermen is het voor de vroegsignalering van schulden nodig regelgeving te maken op basis waarvan woningverhuurders huurachterstanden aan het college verstrekken.
3. Informeren schulden- en incassoketen: Het aanwijzen van instanties aan wie het college van burgemeester en wethouders onder voorwaarden gegevens verstrekt die noodzakelijk zijn voor hun rol bij gemeentelijke schuldhulpverlening (artikel 8, tweede lid): andere gemeenten, schuldeisers, bewindvoerders, gerechtsdeurwaarders en kredietverstrekkers.

2 Persoonsgegevens

Schuldhulpverleners verwerken voor hulpverlening de categorieën en typen persoonsgegevens uit Tabel 1 (vroegsignalering van schulden), Tabel 2 (besluit toegang en plan van aanpak schuldhulpverlening) en Tabel 3 (informeren schulden- en incassoketen). Een deel van de categorieën bestaat uit meer persoonsgegevens. De categorieën zijn uitgeschreven in de tabellen in hoofdstuk 3 en 4 (3 Gegevensverwerkingen/ 4 Verwerkingsdoeleinden).

De benodigde gegevens zijn gebaseerd op de rapporten *Informatiebehoefte Wgs en Vroegsignalering schulden en bescherming van persoonsgegevens* van PBLQ⁴ en de *Leidraad Vroegsignalering Schulden*.⁵ Het zijn de strikt noodzakelijke persoonsgegevens voor het bereiken van de verwerkingsdoeleinden (zie hoofdstuk 4). De persoonsgegevens worden gespecificeerd in het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening.⁶

Onderdeel zijn gegevens over gezondheid en in het bijzonder over maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg. Het gaat niet om gegevens waarvoor beroepsgeheim geldt, maar om de informatie dat iemand ondersteuning krijgt op grond van Wmo en/of Jeugdwet. Voor de beoordeling of iemand toegang tot schuldhulpverlening kan krijgen, zijn strafrechtelijke gegevens nodig voor zover het gaat om gegevens over financiële fraude (zie hoofdstuk 12).

De meeste benodigde gegevens zijn te categoriseren als gewone persoonsgegevens. Persoonsgegevens die inzicht geven in de financiële en/of economische situatie van de betrokkenen zijn gecategoriseerd als gevoelig.

⁴

- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/10/01/rapport-informatiebehoefte-wet-gemeentelijke-schuldhulpverlening>
  - <https://vng.nl/onderwerpenindex/werk-en-inkomen/armoedebelid-en-schuldhulpverlening/nieuws/vroegsignaleren-schulden-en-bescherming-persoonsgegevens>
- ⁵ <https://www.nvyk.eu/vroegsignalering#>

⁶ De huidige grondslag voor vastlegging van persoonsgegevens is artikel 8, Wgs. De wetwijziging verduidelijkt dit artikel.

1. Bestuursorganen en andere bij algemene maatregel van bestuur aangewezen personen en instanties verstrekken aan het college de gegevens en inlichtingen waarvan kennisneming van belang kan zijn voor de uitvoering van deze wet.
2. Het college kan onder bij algemene maatregel van bestuur te bepalen voorwaarden aan bestuursorganen en aan bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen instanties gegevens verstrekken voortvloeiende uit de uitvoering van deze wet, die deze bestuursorganen en instanties behoeven in verband met uitoefening van hun taak en dienstverlening.
3. Het vragen en het verstrekken van gegevens door het college aan en door de in het eerste en tweede lid bedoelde bestuursorganen en instanties kan geschieden door tussenkomst van het Inlichtingenbureau, bedoeld in [artikel 63 van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen](#).
4. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de wijze van gegevensuitwisseling en de kosten, die daarbij in rekening kunnen worden gebracht.

Tabel 1: Categorie en type persoonsgegevens noodzakelijk voor vroegsignalering van schulden

Categorie	Type	Betrokkenen
Burgerservicenummer (BSN)	Wettelijke identificatienummer	Burger van een gemeente met schulden
Naam, adres, woonplaats/NAW	Gewone persoonsgegevens	Burger van een gemeente met schulden
Betalingsachterstanden huur, zorgverzekering, energie en drinkwater	Gevoelige persoonsgegevens	Burger van een gemeente met schulden

Tabel 2: Categorie en type persoonsgegevens noodzakelijk voor het (gemeentelijk) besluit over toegang tot en het plan van aanpak voor schuldhulpverlening

Categorie	Type	Betrokkenen
Krijgt maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) of Jeugdzorg	Bijzondere persoonsgegevens – gegevens over gezondheid	Burger van een gemeente met schulden
Onherroepelijke bestuurlijke boete voor financiële benadeling bestuursorgaan	Bijzondere persoonsgegevens - strafrechtelijke persoonsgegevens	Burgers met schulden
Burgerservicenummer (BSN)	Wettelijke identificatienummer	Burger van een gemeente met schulden
Kamer van Koophandel	Wettelijke identificatienummers	Burger van een gemeente met schulden
Naam, adres, woonplaats/NAW	Gewone persoonsgegevens	Burger van een gemeente met schulden
Verblijfstatus	Gewone persoonsgegevens	Burger van een gemeente met schulden
Krijgt schuldhulpverlening en heeft een saneringskrediet of schuldregeling	Gevoelige persoonsgegevens	Burgers met schulden
Schuldenbewind	Gevoelige persoonsgegevens -	Burger van een gemeente met schulden
Inkomen en vermogen	Gevoelige persoonsgegevens	Burger van een gemeente met schulden
Betalingsachterstanden, waaronder (sanerings)kredieten, schuldregelingen, hypotheek met betalingsachterstand en beslagen	Gevoelige persoonsgegevens	Burger van een gemeente met schulden

Tabel 3: Categorie en type persoonsgegevens noodzakelijk voor het informeren van de schulden- en incassoketen

Categorie	Type	Betrokkenen
Burgerservicenummer (BSN)	Wettelijke identificatienummer	Burger van een gemeente met schulden
Naam, adres, woonplaats/NAW	Gewone persoonsgegevens	Burger van een gemeente met schulden
Krijgt schuldhulpverlening en heeft een saneringskrediet of schuldregeling	Gevoelige persoonsgegevens	Burgers met schulden

3 Gegevensverwerkingen / 4 Verwerkingsdoeleinden

Bij drie wettelijke processen/taken worden persoonsgegevens gebruikt (zie ook hoofdstuk 9 over juridisch en beleidsmatig kader). Telkens gaat het om een verwerking bij de gemeente, waarbij de gemeente van andere gegevensverstrekkers (zie Tabel 4 en 5) persoonsgegevens ontvangt of aan andere verstrekt (zie Tabel 6). Het gaat steeds om de wettelijke taak schuldhelpverlening en het achterliggende beleidsdoel is de hulpverlening effectiever maken:

Vroegsignalering

De eerste en belangrijkste gegevensverwerking (het verwerken van persoonsgegevens zoals in Tabel 1 met als doel een eerste gesprek te kunnen aanbieden) heeft betrekking op de wetswijziging dat vroegsignalering expliciet als wettelijke taak in de wet wordt genomen: Uit eigen beweging een eerste gesprek als bedoeld in artikel 4, eerste lid, Wgs, aanbieden.

Hulpverleners wachten niet tot iemand om hulp vraagt, maar bieden actief hulp aan op basis van gegevens over betalingsachterstanden van schuldeisers. Een deel van de gemeenten wisselt al uit met schuldeisers. Door de wetswijziging wordt de juridische grondslag zeker en zullen alle gemeenten en op grotere schaal persoonsgegevens over betalingsachterstanden gaan verwerken. Om precies te zijn zullen gemeenten gaan:

- Verstrekken (schuldeisers)
- Combineren (informatiesysteem onder verantwoordelijkheid van gemeente)
- Gebruiken (gemeentelijke schuldhelpverlener)
- Wissen (informatiesysteem onder verantwoordelijkheid van gemeente)

In Tabel 4 wordt (in aanvulling op Tabel 1) weergegeven welke gegevensverstrekkers een rol spelen bij vroegsignalering. Onderstaande figuren geven het proces vroegsignalering van schulden schematisch weer.⁷

⁷ Bronnen:

- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2017/10/01/rapport-informatiebehoefte-wet-gemeentelijke-schuldhelpverlening>
- <https://vng.nl/onderwerpenindex/werk-en-inkomen/armoedebelid-en-schuldhelpverlening/nieuws/vroegsignaleren-schulden-en-bescherming-persoonsgegevens>
- <https://www.nvbk.eu/vroegsignalering#>

Tabel 4: Gegevensverstrekkers en persoonsgegevens noodzakelijk voor vroegsignalering van schulden

Gegevensverstrekkers/-bronnen	Gegevens	Verwerkingsdoel
Uit eigen beweging een eerste gesprek als bedoeld in artikel 4, eerste lid, Wgs, aanbieden		
Gemeente	Naam, adres, woonplaats/NAW Burgerservicenummer/BSN Verblijfstatus	Identiteit vaststellen
Woningverhuurders	Contactgegevens van de klant, hoogte huurachterstand	Uit eigen beweging een eerste gesprek als bedoeld in artikel 4, eerste lid, Wgs, aanbieden
Zorgverzekeraars/CAK	Naam, adres, postcode, woonplaats, geboortedatum en Burgerservicenummer van de op de zorgpolis vermelde verzekeringnemer en verzekerden Zorgverzekeraarsidentificatienummer De door de verzekeringnemer verschuldigde bedragen, inclusief eventuele bestuursrechtelijke premies	Uit eigen beweging een eerste gesprek als bedoeld in artikel 4, eerste lid, Wgs, aanbieden Gegevens overgenomen uit artikel 7b.1 van de Regeling zorgverzekering
Energiebedrijven	Contactgegevens van de klant, diens klantnummer en informatie over de hoogte van diens schuld	Uit eigen beweging een eerste gesprek als bedoeld in artikel 4, eerste lid, Wgs, aanbieden

		Gegevens overgenomen uit de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van elektriciteit en gas en de Warmteregeling
Drinkwaterbedrijven	Contactgegevens van de klant, diens klantnummer en informatie over de hoogte van diens schuld	Uit eigen beweging een eerste gesprek als bedoeld in artikel 4, eerste lid, Wgs, aanbieden Gegevens overgenomen uit de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van drinkwater

Besluit toegang en plan van aanpak schuldhulpverlening

De tweede gegevensverwerking ziet op het verwerken van persoonsgegevens (zoals in Tabel 2) met als doel een besluit te kunnen nemen over toegang tot en het plan voor schuldhulpverlening. Bijlage 1 geeft het proces schematisch weer.

Het resultaat van het intakegesprek tussen burger en hulpverlener, als bedoeld in artikel 4, eerste lid, Wgs, is het besluit door de gemeente of iemand wordt toegelaten tot schuldhulpverlening en zo ja, wat het plan van aanpak van de schuldhulpverlener om de persoon met schulden te helpen. Dit is grotendeels codificatie van de huidige praktijk. Het is al gebruikelijk dat gemeenten persoonsgegevens van mensen met schulden te verzamelen en te gebruiken bij hulpverlening. De wetswijziging creëert hiervoor de wettelijke grondslag, zodat als iemand niet in staat is om zelf gegevens aan te leveren, schuldhulpverleners zonder toestemming van de persoon in kwestie persoonsgegevens over identiteit, inkomen, vermogen en schulden mogen opvragen of raadplegen. Het aantal gegevensverwerkingen en het soort gegevens wijzigt niet. Hierbij gaan de gemeenten:

- Opvragen en raadplegen (gemeentelijke schuldhulpverlener)
- Gebruiken (gemeentelijke schuldhulpverlener)
- Wissen (gemeentelijke schuldhulpverlener)

In Tabel 5 wordt (in aanvulling op Tabel 2) weergegeven welke gegevensverstrekkers een rol spelen bij het besluit over toegang tot en plan van aanpak voor schuldhulpverlening.

Tabel 5: Gegevensverstrekkers en persoonsgegevens noodzakelijk voor het (gemeentelijk) besluit over toegang tot en het plan van aanpak voor schuldhulpverlening

Gegevensverstrekkers/-bronnen	Gegevens	Verwerkingsdoel
Besluit toegang		
Gemeente	Naam, adres, woonplaats/NAW Burgerservicenummer/BSN Verblijfstatus	Identiteit vaststellen
Gemeente en andere gemeenten	Ja/Nee, schuldhulpverlening	Recidive vaststellen

		Voor gemeenten kan recidive een overweging zijn om toegang tot schuldhulpverlening te weigeren. Dit blijkt uit het gemeentelijke plan schuldhulpverlening.
Rechtspraak	Ja/Nee, eerdere of lopende schuldsanering	Recidive vaststellen Voor gemeenten kan recidive een overweging zijn om toegang tot schuldhulpverlening te weigeren. Dit blijkt uit het gemeentelijke plan schuldhulpverlening.
Gemeente en andere gemeenten	Ja/Nee onherroepelijke bestuurlijke boete voor financiële benadeling bestuursorgaan	Fraude vaststellen Omdat fraude een overweging voor gemeenten kan zijn om toegang tot schuldhulpverlening te weigeren, moet worden vastgesteld of iemand heeft gefraudeerd. Dit blijkt uit het gemeentelijke plan schuldhulpverlening.
UWV, SVB, Belastingdienst, DUO	Ja/Nee onherroepelijke bestuurlijke boete voor financiële benadeling bestuursorgaan	Fraude vaststellen Omdat fraude een overweging kan zijn om toegang tot schuldhulpverlening te weigeren, moet worden vastgesteld of iemand heeft gefraudeerd. Dit blijkt uit het gemeentelijke plan schuldhulpverlening.

Besluit Plan van aanpak		
Gemeente	Ja/Nee, Wmo 2015 of Jeugdzorg Zo ja, hulpverlener(s)	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen Contact leggen met andere hulpverleners voor afgestemde hulpverlening
Rechtspraak	Ja/Nee, schuldenbewind Zo ja, bewindvoerder	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen Contact leggen met andere hulpverleners voor afgestemde en gezamenlijke hulpverlening
Kamer van Koophandel	Bedrijfsnamen, rechtspersonen	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen (voor ondernemers/zzp-ers)
<i>Inkomen en vermogen</i>		
Gemeenten	Ja/Nee, persoon onder Participatiewet (bijstand) Zo ja, klantmanager(s) en inkomen en vermogen	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen
Belastingdienst	Inkomen uit arbeid, onderneming en andere inkomstenbronnen, zoals toeslagen Vermogen	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen
UWV	Polis werknemersverzekeringen: Inkomen uit arbeid, uitkering of pensioen	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen
SVB	Inkomen uit uitkering	
Kadaster	Onroerend goed (vermogen)	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen
Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO)	Alimentatie	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen

RDW (Dienst Wegverkeer)	Gemotoriseerde voertuigen (vermogen)	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen
<i>Betalingsachterstanden</i>		
Gemeente	Betalingsachterstanden ontstaansdatum, hoofdsom, boetes / verhogingen, actueel schuldsaldo, lopende betalingsregelingen, beslagvrije voet + laatste datum berekening door schuldeiser	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen
Belastingdienst, CAK, CJIB, DUO, SVB, UWV	Betalingsachterstanden ontstaansdatum, hoofdsom, boetes / verhogingen, actueel schuldsaldo, lopende betalingsregelingen, beslagvrije voet + laatste datum berekening door schuldeiser	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen
(andere) Schuldeisers	Betalingsachterstanden ontstaansdatum, hoofdsom, boetes / verhogingen, actueel schuldsaldo, lopende betalingsregelingen, beslagvrije voet + laatste datum berekening door schuldeiser	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen
Deurwaarders	Beslagen	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen
Aanbieders van krediet	(Sanerings)kredieten, schuldregelingen en hypotheek met betalingsachterstand	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen

Informeren schulden- en incassoketen

Voor de uitvoering van de wettelijke taak schuldhulpverlening is samenwerking tussen gemeenten en de schulden- en incassoketen noodzakelijk om recidive en overkreditering te voorkomen en medewerking van schuldeisers en gerechtsdeurwaarders te krijgen. Daarom geven gemeenten aan schuldeisers, deurwaarders, bewindvoerders, kredietverstrekkers en andere gemeenten door wie schuldhulpverlening krijgt.

- Verstrekken (gemeentelijke schuldhulpverlener)

Tabel 6: Gegevensverstrekkers en persoonsgegevens noodzakelijk voor het informeren van de schulden- en incassoketen

Gegevensverstrekkers/-bronnen	Gegevens	Verwerkingsdoel
Gemeente	Naam, adres, woonplaats/NAW Burgerservicenummer/BSN Verblijfstatus Ja/Nee, schuldhelpverlening Zo ja, helpverlener Ja/Nee, schuldhelpverlening	Schuldhelpverlening: Voor (andere) gemeenten kan recidive een overweging zijn om toegang tot schuldhelpverlening te weigeren Om medewerking van schuldeisers, bewindsvoerders en gerechtsdeurwaarders te krijgen Gemeenten informeren kredietaanbieders om nieuwe schulden te voorkomen

5 Betrokken partijen

Vroegsignalering schulden (Tabel 1 en 4)

Verwerkingsverantwoordelijk:

- College van burgemeester en wethouders. Binnen de gemeentelijke organisatie krijgen alleen schuldhelpverleners toegang tot de persoonsgegevens.

- Als de gemeente de schuldhulpverlening niet zelf uitvoert: Instelling die zich in opdracht van en op kosten van de gemeente met schuldhulpverlening bezighoudt. Omdat de instelling de taak onafhankelijk en objectief uitvoert is de instelling verwerkingsverantwoordelijke. Binnen de instelling krijgen alleen schuldhulpverleners toegang tot de persoonsgegevens.

Verstrekker:

- Woningverhuurders, zorgverzekeraars/CAK, energiebedrijven, drinkwaterbedrijven

Besluit toegang en plan van aanpak schuldhulpverlening (Tabel 2 en 5)

Verwerkingsverantwoordelijk:

- College van burgemeester en wethouders. Binnen de gemeentelijke organisatie krijgen alleen schuldhulpverleners toegang tot de persoonsgegevens.
- Als de gemeente de schuldhulpverlening niet zelf uitvoert: Instelling die zich in opdracht van en op kosten van de gemeente met schuldhulpverlening bezighoudt. Omdat de instelling de taak onafhankelijk en objectief uitvoert is de instelling verwerkingsverantwoordelijke. Binnen de instelling krijgen alleen schuldhulpverleners toegang tot de persoonsgegevens.

Verstrekker:

- Personen en instanties genoemd in de linkerkolom van Tabel 4 in hoofdstuk 3 /4: andere gemeenten (gemeenten delen gegevens met elkaar), rechtspraak, UWV, SVB, Belastingdienst, DUO, KvK, Kadaster, LBIO, CAK, CJIB, schuldeisers, deurwaarders, aanbieders van krediet (verstrekken kan beperkt zijn tot inzage geven).

Informeren schulden- en incassoketen (tabel 3 en 6)

Verwerkingsverantwoordelijk:

- College van burgemeester en wethouders. Binnen de gemeentelijke organisatie verwerken schuldhulpverleners de persoonsgegevens.
- Als de gemeente de schuldhulpverlening niet zelf uitvoert: Instelling die zich in opdracht van en op kosten van de gemeente met schuldhulpverlening bezighoudt. Binnen de instelling verwerken schuldhulpverleners de persoonsgegevens.

Ontvanger:

- Gemeenten delen met elkaar, met schuldeisers, bewindvoerders, gerechtsdeurwaarders en kredietverstrekkers wie schuldhulpverlening krijgt

6 Belangen bij de gegevensverwerkingen

- Voor burgers: De doelgroep (inwoners met problematische schulden) wordt beter en eerder bereikt. Burgers worden ontzorgd, omdat zij niet meer alle informatie hoeven aan te leveren, maar schuldhulpverleners die zelf kunnen verzamelen.
- Voor gemeenten: De regelgeving geeft juridische zekerheid over wie welke persoonsgegevens voor schuldhulpverlening mag uitwisselen. Hulp aanbieden op basis van de aangewezen betalingsachterstanden vraagt van gemeenten dat zij het vroegsignaleren van schulden opschalen en tot een structurele dienstverlening ontwikkelen. Hier staat tegenover dat de gemeentelijke schuldhulpverlening effectiever en efficiënter wordt.
- Voor publieke en private schuldeisers: De regelgeving geeft juridische zekerheid over wie welke persoonsgegevens voor schuldhulpverlening mag uitwisselen. Ook nu verstrekken schuldeisers persoonsgegevens voor schuldhulpverlening. Dat doen zij op grond van wettelijke verplichtingen, toestemming of een overeenkomst met de burger. De verandering is dat de grondslag wettelijke verplichting belangrijker wordt en duidelijk wordt uitgewerkt. De regelgeving over het verstrekken door woningverhuurders van huurachterstanden aan schuldhulpverleners voor vroegsignalering is nieuw.
- Voor de Rijksoverheid/Ministerie SZW: De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening wordt effectiever en efficiënter uitgevoerd. De nieuwe regelgeving helpt schuldhulpverleners om mensen met schulden beter te vinden en te ontzorgen. Dat is nodig om Actielijn 1 *Problematische schulden*

voorkomen: preventie en vroegsignalering en Actielijn 2 Ontzorgen en ondersteunen van de Brede schuldenaanpak van de Rijksoverheid te implementeren.

7 Verwerkingslocaties

Nederland

8 Technieken en methoden van de gegevensverwerkingen

Dit document is de PIA voor de wetwijziging en het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening. De uitvoering doet het ministerie van SZW niet. Daarvoor maken gemeenten zelf een PIA of hebben dat al gedaan. Immers, gemeenten ontvangen, gebruiken, enz. de persoonsgegevens. Daarnaast maken beheerders van ICT-ondersteuning een PIA of hebben dat al gedaan. De tekst hieronder is als achtergrondinformatie beschouwen.

Steeds meer gegevens die nodig zijn voor schuldhulpverlening komen digitaal beschikbaar. De wijziging van de Wgs en het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening willen juridische belemmeringen voor het gebruik van de gegevens door schuldhulpverleners wegnemen. Voor het praktisch beschikbaar maken van de gegevens is technische ontwikkeling noodzakelijk. Dit staat los van de regelgeving.

De schuldhulpverlening maakt geen gebruik van geautomatiseerde besluitvorming, profilering, big data of nieuwe technologieën.

Tabel 7: Technieken en methoden voor de verwerking van persoonsgegevens voor schuldhulpverlening die geheel of gedeeltelijk beschikbaar zijn

Gegevens	Technieken en methoden	Opmerkingen
Uit eigen beweging een eerste gesprek als bedoeld in artikel 4, eerste lid, Wgs, aanbieden (vroegsignalering)		
Naam, adres, woonplaats/NAW Burgerservicenummer/BSN Verblijfstatus	Basisregistratie Personen	
Contactgegevens van de klant, diens klantnummer en informatie over de hoogte van diens schuld	Vindplaats van Schulden (VPS) Registratie Informatie Systeem (RIS)	Enkele tientallen gemeenten gebruiken VPS van Bureau Krediet Registratie (BKR) en/of het RIS van Inforing voor vroegsignalering. Gemeenten maken daartoe afspraken met schuldeisers en sluiten een verwerkersovereenkomst met BKR en/of Inforing.
Besluit toegang en plan van aanpak		
Naam, adres, woonplaats/NAW Burgerservicenummer/BSN Verblijfstatus	Basisregistratie Personen	
Ja/Nee, schuldhulpverlening Zo ja, hulpverlener	Verwijsindex Schuldhulpverlening (VISH)	De VISH laat zien of een bepaald BSN) ook bekend is bij een bepaalde schuldhulpverlener

Ja/Nee, saneringskrediet of schuldregeling	BKR	
Ja/Nee, eerdere of lopende schuldsanering	Centraal Insolventieregister	Rechtspraak
Ja/Nee strafrechtelijke veroordeling of bestuurlijke sanctie voor financiële benadeling bestuursorgaan Zo ja, dossier inzien	Frauderegister (onderdeel GeVS)	Voor zover het gaat om fraude bij uitvoering van de Participatiewet, IOAZ en IOAW ⁸
Ja/Nee, Wmo 2015 of Jeugdzorg Zo ja, hulpverlener(s)	-	
Ja/Nee, schuldenbewind Zo ja, bewindvoerder	Centraal curatele- en bewindregister (CCBR)	Rechtspraak
Bedrijfsnamen, rechtspersonen	Handelsregister	Kamer van Koophandel
Ja/Nee, persoon onder Participatiewet (bijstand) Zo ja, klantmanager(s) en inkomen en vermogen	Gezamenlijke elektronische Voorziening Suwi (GeVS)	Gemeenten, UWV en SVB wisselen informatie uit via de gezamenlijke elektronische voorziening Suwi (GeVS). Dat is een beveiligde infrastructuur. Voor schuldhulpverleners is, zeker als zij werken bij instellingen voor schuldhulpverlening buiten de gemeenten, toegang niet vanzelfsprekend.
Inkomen uit arbeid, onderneming en andere inkomstenbronnen, zoals toeslagen Vermogen	Burgerportalen, zoals: Basisregistratie Inkomen Mijn Belastingdienst Mijn toeslagen Mijn UWV Mijn SVB Mijn voertuigen bekijken Basisregistratie Kadaster Gezamenlijke elektronische Voorziening Suwi (GeVS)	
Betalingsachterstanden	Webportals schuldhulpverleners, zoals Webis, SHV Loket, BringWay	BKR

⁸ Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en Wet inkomensvoorziening oudere werklozen (IOAW)

	<p>Centraal Krediet Informatiesysteem</p> <p>Schuldenknooppunt</p> <p>Digitaal beslagregister</p> <p>Burgerportalen, zoals: MijnIncasso MijnCAK MijnDUO Schuldenwijzer</p>	<p>De NVVK ontwikkelt het Schuldenknooppunt⁹ voor een snelle, privacy-bestendige en beveiligde digitale gegevensuitwisseling tussen schuldhulpverleners en schuldeisers bij het tot stand brengen van een minnelijke schuldregeling.</p> <p>Gerechtsdeurwaarders raadplegen het Digitaal Beslagregister alvorens eventueel beslag te leggen. Voor schuldhulpverleners is het register ook belangrijk, omdat informatie of en zo ja, welke beslagen er zijn nodig is voor het bepalen van passende hulp.</p>
Informereren schulden- en incassoketen		
<p>Ja/Nee, schuldhulpverlening</p> <p>Zo ja, hulpverlener</p>	VISH	De VISH laat zien of een bepaald BSN ook bekend is bij een bepaalde schuldhulpverlener
Ja/Nee, saneringskrediet of schuldregeling	BKR	

⁹ Project Digitale communicatie in het schuldregelingstraject: <https://www.nvvk.eu/schuldenknooppunt>

9 Juridisch en beleidsmatig kader

Het kader is de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Vroegsignalering van schulden

In de Wgs wordt expliciet opgenomen dat gemeenten persoonsgegevens mogen uitwisselen voor vroegsignalering zonder voorafgaande toestemming van de burger.

De Wgs geeft de opdracht in het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening signalen op te nemen die aanleiding zijn voor het college van burgemeester en wethouders om uit eigen beweging schuldhulpverlening aan te bieden. Betalingsachterstanden op vaste lasten zijn de meest gebruikte voorspellers voor vroegsignalering. Knelpunten met het betalen van vaste lasten zijn een adequate indicatie om mensen met risicovolle of problematische schulden te bereiken. Het recht op huisvesting en een behoorlijke levensstandaard en toegang tot drinkwater zijn bovendien internationaal vastgelegde basisrechten. Daarom worden als signalen voor vroegsignalering betalingsachterstanden op huur, energie, water en zorgverzekering opgenomen in het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening. Onder andere de AP vindt dat verhuurders onvoldoende grondslag hebben om betalingsachterstanden aan gemeenten te verstrekken. Het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening regelt daarom de verplichting voor verhuurders om onder voorwaarden betalingsachterstanden met gemeenten te delen.

Besluit toegang en plan van aanpak schuldhulpverlening

In de Wgs wordt de omschrijving van de gemeentelijke taken en verplichtingen voor schuldhulpverlening verduidelijkt. In het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening worden vervolgens aan de taken gegevens gekoppeld die noodzakelijk zijn.

Eén van de taken die volgt uit de Wgs is besluiten over toegang tot schuldhulpverlening (artikel 3 en 4 Wgs). Dit is een beschikking die valt onder de Algemene wet bestuursrecht (Hoofdstuk 4, Awb). Op dit moment staat in artikel 3 van de Wgs niet expliciet dat de gemeente in een besluit aan de burger aangeeft op welke hulp een burger recht heeft. Uit oogpunt van rechtszekerheid en transparantie is dit wel gewenst en bij steeds meer gemeenten praktijk. De wetswijzing verduidelijkt de bepalingen over het besluit over toegang tot en inhoud van de hulp. De wettelijke taak om te besluiten over schuldhulpverlening is de grondslag voor en de rechtvaardiging van het raadplegen van persoonsgegevens.

Informeren schulden- en incassoketen

Artikel 8, tweede lid, Wgs geeft de grondslag voor het aanwijzen instanties aan wie het college van burgemeester en wethouders gegevens verstrekt die noodzakelijk zijn voor de samenwerking op het gebied van de gemeentelijke schuldhulpverlening. Voor uitvoering van wettelijke taak schuldhulpverlening is het nodig dat schuldhulpverleners samenwerken en persoonsgegevens delen met andere gemeenten, schuldeisers, bewindvoerders, gerechtsdeurwaarders en kredietverstrekkers wie hulp krijgt. Met identiteitsgegevens ziet de gemeente wie schuldhulpverlening krijgt, moet krijgen of heeft gekregen. Dat is bijvoorbeeld nodig om te weten wie recht heeft op nazorg. Andere gemeenten kunnen zien wie hulp heeft gekregen om te controleren op recidive. Samenwerking met kredietverstrekkers is nodig bij hulpverlening om te voorkomen dat iemand nieuwe schulden maakt.

10 Bewaartermijnen

Vroegsignalering van schulden (Tabel 4)

De persoonsgegevens voor vroegsignalering (uit eigen beweging een eerste gesprek als bedoeld in artikel 4, eerste lid, Wgs, aanbieden) worden door de gemeente bewaard zolang dat noodzakelijk is. Daarna worden gegevens vernietigd. De regelgeving bevat geen termijnen, omdat de noodzakelijke termijn afhankelijk is van de situatie. Als iemand met schulden geen hulp wil, worden de gegevens

vernietigd. Als iemand wel hulp aanvaard, is het afhankelijk van de inhoud van de hulp hoe lang persoonsgegevens bewaard worden.

Besluit toegang en plan van aanpak schuldhulpverlening (Tabel 5)

Om een besluit te kunnen nemen over de toegang tot schuldhulpverlening en het plan van aanpak voor schuldhulpverlening raadplegen schuldhulpverleners registers en vragen zij gegevens op. De persoonsgegevens worden bewaard zolang dat noodzakelijk is. Dat is in ieder geval gedurende schuldhulpverlening, die wordt vastgelegd in het besluit over het plan van aanpak voor schuldhulpverlening. De regelgeving bevat geen termijnen, omdat de noodzakelijke termijn afhankelijk is van de situatie. Als een saneringskrediet of een schuldregeling onderdeel is van de hulp is de looptijd meestal drie jaar. De looptijd kan langer zijn als schuldhulpverleners het budget van gaan beheren. Gemeenten bewaren schuldhulpverleningsdossiers meestal vijf jaar, gebaseerd op een risicoanalyse van het belang voor de bedrijfsvoering van de gemeente.¹⁰

Informeren schulden- en incassoketen (Tabel 6)

De persoonsgegevens die na afloop van de hulpverlening worden bewaard, zijn gegevens over identiteit (zie tabel onder 3 Gegevensverwerkingen/ 4 Verwerkingsdoeleinden): naam, adres, woonplaats en BSN. En of iemand gebruik heeft gemaakt van een saneringskrediet of een schuldregeling. Deze gegevens worden in de praktijk nog vijf jaar bewaard. De regelgeving geeft hiervoor geen termijnen, omdat de noodzakelijke termijnen afhankelijk zijn van de situatie. De bij de uitvoering betrokken organisaties hebben bewaartermijnen afgesproken. Dat is in ieder geval gedurende looptijd van de schuldhulpverlening. Als een saneringskrediet of schuldregeling onderdeel is van de hulp, is dat meestal drie jaar. Gerechtsdeurwaarders en schuldeisers worden geïnformeerd als de hulp is beëindigd. Voor hen is er geen noodzaak het gegeven dat iemand hulp heeft gehad op te slaan. Voor gemeentelijke kredietbanken, gemeenten en instellingen voor schuldhulpverlening die lid zijn van de NVVK registreert BKR saneringskredieten en schuldregelingen tot vijf jaar na beëindiging van de schuld. Kredietverstrekkers en schuldhulpverleners mogen deze registratie inzien. De termijn is gebaseerd op (internationale) ervaringen met risico's op wanbetaling.¹¹

B Beoordeling rechtmatigheid gegevensverwerkingen

11 Rechtsgrond

1. De verwerking is noodzakelijk: om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust; en
2. Voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen.

De grondslagen zijn opgenomen in artikel 8, 8a en 8b van de Wgs.

12 Bijzondere persoonsgegevens

Om integraal te kunnen werken moeten schuldhulpverleners weten of de cliënt andere hulp en dienstverlening krijgt van de gemeente. Daarom regelt de wetswijziging (artikel 8c) gegevensuitwisseling tussen de Wgs en de Jeugdwet en Wmo 2015. Het gaat dan alleen over of iemand hulp krijgt en zo ja, wie de hulpverleners zijn. De schuldhulpverlener hoeft niet te weten hoe iemands gezondheid is, maar wel dat degene maatschappelijke ondersteuning of zorg krijgt en wie die hulpverlener is. Dan kunnen de hulpverleners de hulpverlening op elkaar afstemmen. Deze beperkte, limitatieve lijst gegevens is in het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening vastgelegd. De gegevens van de Wmo 2015 en de Jeugdwet zijn gezondheidsgegevens. De AVG staat verwerking van gezondheidsgegevens niet toe, tenzij daarvoor een bijzondere rechtvaardiging bestaat.

¹⁰ Vaststelling selectielijst gemeenten en intergemeentelijke organen 2020, Staatscourant 2020, nr. 11143.

¹¹ Kamerstukken II 2016/17, Aanhangsel van de Handelingen, nr. 2715.

Schuldhelpverlening is zo'n rechtvaardiging. Het valt onder in de AVG genoemde uitzonderingsgronden (zie Tabel 7). Het is niet nodig het medisch beroepsgeheim te doorbreken. Omdat het medisch beroepsgeheim ruim wordt uitgelegd, kan zich de vraag voordoen of voor afgeleide informatie geheimhoudingsplicht geldt, bijvoorbeeld tot welke beroepsgroep in de gezondheidszorg een specifieke hulpverlener beheer en wat daaruit valt af te leiden over de zorg die wordt verleend. De wettelijke grondslag in de Wgs en het Besluit gemeentelijke schuldhelpverlener zorgen dat hulpverleners elkaar mogen vinden, zodat de noodzakelijke afstemming van de hulpverlening plaatsvindt.

Voor de beoordeling of iemand toegang tot schuldhelpverlening krijgt, kunnen strafrechtelijke gegevens nodig zijn voor zover het gaat om gegevens over financiële fraude (artikel 3 Wgs). Alleen als de gemeente in het gemeentelijke plan schuldhelpverlening heeft opgenomen dat gegevens over financiële benadeling van een bestuursorgaan worden meegewogen bij het nemen van het besluit over toegang tot schuldhelpverlening, zijn de gegevens over financiële fraude noodzakelijk. Als er niets over in het plan is opgenomen, wordt ervan uitgegaan dat die gegevens daarmee geen relevantie hebben voor de vraag of iemand in aanmerking komt voor schuldhelp en zouden derhalve dus ook niet verstrekt mogen worden. Het gaat om onherroepelijke bestuurlijke boetes en de daaraan gekoppelde terug te betalen uitkeringen of andere vergoedingen. Omdat deze vorderingen vaak niet kwijtschelden kunnen worden, heeft schuldhelpverlening niet altijd zin, als deze schulden de belangrijkste aanleiding voor hulp zijn.

Tabel 8: Bijzondere persoonsgegevens noodzakelijk voor het besluit noodzakelijk voor het (gemeentelijk) besluit over toegang tot en het plan van aanpak voor schuldhelpverlening

Categorie	Type	Uitzondering AVG
Krijgt maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) of Jeugdzorg Ja/Nee, Wmo 2015 of Jeugdzorg Zo ja, hulpverlener(s)	Bijzondere persoonsgegevens – gegevens over gezondheid	De verwerking is noodzakelijk met het oog op de uitvoering van verplichtingen en de uitoefening van Specifieke rechten op het gebied van arbeids- en sociaalzekerheidsrecht (Art. 9 lid 2b AVG jo. art. 30 lid 1a UAVG)
Onherroepelijke bestuurlijke boete voor financiële benadeling bestuursorgaan Ja/Nee	Strafrechtelijke persoonsgegevens	Verwerking van strafrechtelijke gegevens alleen is toegestaan door of onder toezicht van de overheid of als dit bij wet geregeld is (Art. 10 AVG jo. art. 33, lid 2a UAVG)
Burgerservicenummer (BSN)	Wettelijke identificatienummer	Overheidsorganen kunnen bij de uitvoering van hun publieke taak gebruik maken van het BSN, zonder dat daarvoor nadere regelgeving vereist is (Art 87 AVG, art. 10 Wet algemene bepalingen burgerservicenummer)
Kamer van Koophandel -	Wettelijke identificatienummer	Art. 2 Handelsregisterwet

13 Doelbinding

De persoonsgegevens worden gebruikt voor de uitvoering van wettelijke taken, namelijk uitvoering van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

De persoonsgegevens in onderstaande tabel worden opgevraagd en geraadpleegd voor schuldhulpverlening, maar zijn met een ander doel verzameld. Met de aanwijzing van deze gegevens in regelgeving (Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening) wordt geregeld dat deze informatie ook voor schuldhulpverlening mag worden gebruikt.

Tabel 9: Persoonsgegevens noodzakelijk voor het besluit over het plan van aanpak voor schuldhulpverlening die oorspronkelijk met een ander doel zijn verzameld

Gegevensverstrekkers/-bronnen	Gegevens	Verwerkingsdoel
Besluit Plan van aanpak		
<i>Inkomen en vermogen</i>		
Gemeenten	Ja/Nee, persoon onder Participatiewet (bijstand) Zo ja, klantmanager(s) en inkomen en vermogen	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen Artikel 8c (nieuw) Wgs
Belastingdienst	Inkomen uit arbeid, onderneming en andere inkomstenbronnen, zoals toeslagen Vermogen	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen Artikel 8 Wgs
UWV	Polis werknemersverzekeringen: Inkomen uit arbeid, uitkering of pensioen	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen Artikel 8 Wgs
Kadaster	Onroerend goed (vermogen) Basisregistratie Kadaster Basisregistratie Adressen en Gebouwen - Openbaar	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen Artikel 8 Wgs
Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO)	Alimentatie	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen Artikel 8 Wgs
RDW (Dienst Wegverkeer)	Gemotoriseerde voertuigen (vermogen)	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen Artikel 8 Wgs
<i>Betalingsachterstanden</i>		
Stelsel van kredietregistratie	De gegevens die kredietverstrekkers bij het stelsel raadplegen voordat zij met een consument een overeenkomst inzake krediet aangaan	Plan van aanpak schuldhulpverlening opstellen Artikel 8 Wgs

14 Noodzaak en evenredigheid

Proportionaliteit

De inbreuk op de persoonlijke levenssfeer (de verwerking van de persoonsgegevens) van de burgers is noodzakelijk voor schuldhulpverlening. De gegevensverwerkingen zijn tot een minimum beperkt. De wetswijziging creëert de gewenste juridische duidelijkheid en ontzorgt de burger door schuldhulpverleners zelf de mogelijkheid te geven de gegevens te verzamelen. De gevraagde persoonsgegevens kunnen als noodzakelijk worden beschouwd voor een goede uitvoering van de Wgs waarbij de burger niet onevenredig in hun belangen worden geschaad door de volgende waarborgen:

- De noodzaak van de verstrekking van diverse persoonsgegevens voor diverse doelen is gespecificeerd zodat helder is welke persoonsgegevens noodzakelijk zijn voor welk doel.
- Het medisch beroepsgeheim dat voor hulpverleners, die de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 uitvoeren, geldt wordt niet doorbroken omdat het voor de hulpverleners niet nodig is om iemands ziektebeeld te kennen.
- Onherroepelijke bestuurlijke boetes worden ook aangemerkt als schulden. Hiermee wordt voorkomen dat gevoelige strafrechtelijke informatie bovenmatig wordt verwerkt.
- De mogelijkheid voor schuldhulpverleners om gegevens te verifiëren is een verplichting. Hiermee is verduidelijkt dat de controle nodig is om aan het uitgangspunt van de AVG te voldoen dat persoonsgegevens juist en actueel zijn.
- Gemeenten en ook schuldeisers nemen bij de uitvoering organisatorische en technische maatregelen voor de veilige en privacy-verantwoorde gegevensverwerking om aan het kader en de randvoorwaarden te voldoen. Ongeautoriseerde toegang wordt voorkomen en inzage in en besluiten over persoonsgegevens wordt tot bepaalde functionarissen beperkt.
- De gemeente zal de betrokkene informeren over de verwerking middels het aanbieden van een eerste gesprek tot schuldhulpverlening en in het algemeen via het privacy statement.
- De mogelijkheid om te experimenteren met andere signalen voor vroegsignalering zal beperkt zijn tot één of enkele nader te bepalen gemeenten.

Subsidiariteit

Vroegsignalering

Vroegsignalering is een gerichte actie om in contact te komen met burgers met (dreigende) problematische schulden en uit eigen beweging hulp aan te bieden. Dit is noodzakelijk, omdat veel mensen met schulden zich niet kunnen of willen melden voor hulp. De afgelopen jaren is in veel gemeenten ervaring opgedaan met vroegsignalering. Eerder beginnen met het oplossen van problemen en het bereiken van burgers die niet of nog niet in beeld zijn, blijkt te werken. Terugkerende vraag is echter welke bevoegdheden gemeenten en instellingen die zich in opdracht van gemeenten met vroegsignalering bezighouden nu precies hebben om signalen van anderen dan de burger zelf te gebruiken om de mensen die hulp nodig hebben te vinden. Deze juridische onzekerheid is een belemmering om op grotere schaal in vroegsignalering te investeren, terwijl dit wel nodig is om problematische schulden te voorkomen. De gegevensverwerkingen kunnen in redelijkheid niet op een andere, voor de betrokkene minder nadelige wijze worden verwezenlijkt. De burgers waar het om gaat melden zich niet of laat voor hulp. Daarom is andere informatie nodig om de doelgroep te vinden.

Alternatieven hebben niet minder risico's:

1. Alternatief is wachten tot de persoon in kwestie zich alsnog later zelf meldt. Gevolg is dat de problemen verder zijn verergerd en lastiger en tegen hogere maatschappelijke kosten oplosbaar zijn.
2. Alternatief is minder of andere signalen te gebruiken. Knelpunt is dat er niet één voorspeller blijkt te zijn voor problematische schulden. Bijvoorbeeld alleen betalingsachterstanden op de zorgverzekering gebruiken, betekent dat de groep die betalingsproblemen afwendt door de huur of de energierekening niet te betalen niet worden gevonden. Als bijvoorbeeld alleen huurachterstanden worden gebruikt, komen burgers die in de vrije sector huren of kopen en daarbij betalingsachterstanden hebben niet in beeld, want voor hen zijn andere signalen nodig (bijvoorbeeld niet betaalde energie- en drinkwaterrekeningen). De gekozen signalen

(betalingsachterstanden op huur, zorgverzekering, energie en drinkwater) zijn stuk voor stuk een adequate indicatie dat hulp nodig is. Daarom is het nodig dat gemeenten op ieder signaal hulp aanbieden.

3. Er zijn ook andere signalen denkbaar, bijvoorbeeld achterstanden op hypotheek, beslagleggingen of niet betaalde telefoon- en internetrekeningen. Het nadeel is dat met andere signalen veel minder praktijkervaring is opgedaan. Het is de vraag of burgers met schulden beter in beeld komen met andere signalen. Meer signalen betekent een grotere inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen en meer inzet van schuldhulpverleners en schuldeisers nodig is, terwijl de meerwaarde niet is aangetoond.

Besluit toegang en plan van aanpak/ Informeren schulden- en incassoketen

De gegevensverwerkingen voor het besluit over toegang tot en het plan van aanpak voor schuldhulpverlening kunnen in redelijkheid niet op een andere, voor de betrokkene minder nadelige wijze worden verwezenlijkt. Ook het informeren van andere gemeenten, schuldeisers, bewindvoerders, gerechtsdeurwaarders en kredietverstrekkers is noodzakelijk voor schuldhulpverleners. Alternatieven hebben niet minder risico's:

1. Alternatief is dat de mensen met schulden zelf de gegevens verzamelen. Het beperkte doenvermogen maakt dat in de praktijk onhaalbaar, tijdrovend en een drempel om hulp te vragen. Bovendien beschikken de schuldhulpverleners na verzameling door de burgers over dezelfde gegevens met dezelfde risico's.
2. Alternatief is dat vrijwilligers de persoon met schulden helpen de gegevens te verzamelen. Dit stelt hoge eisen aan de beschikbaarheid en de kwaliteit van vrijwilligers en is daarom lang niet altijd uitvoerbaar. Bovendien krijgt een nieuwe groep toegang tot persoonsgegevens, zonder wettelijke grondslag of veiligheidswaarborgen.
3. Omdat de grondslag in de regelgeving niet geheel duidelijk is, vragen hulpverleners meestal ook toestemming van de burger. Naar het oordeel van de AP is deze toestemming niet afdoende, omdat de burger, belet op de hulpbehoefte, deze niet geheel vrijwillig kan geven.¹²
4. Alternatief is de uitwisseling van persoonsgegevens voor schuldhulpverlening tussen bestuursorganen niet regelen. Artikel 8 van de Wgs¹³ geeft namelijk al de bevoegdheid voor deze uitwisseling. De AMvB zou dan beperkt zijn tot gegevensuitwisseling met andere personen en instanties dan bestuursorganen. Daarvoor is niet gekozen, omdat vanuit het perspectief van de privacyregelgeving (AVG) artikel 8 Wgs niet specifiek genoeg is. De bij schuldhulpverlening betrokken gemeenten en andere organisaties vragen bovendien om concrete regelgeving, zodat duidelijk is wat zij mogen en niet mogen.

De aangewezen gegevens zijn noodzakelijk voor schuldhulpverlening. De gegevensverwerkingen zijn tot een minimum beperkt. De wetwijziging creëert de gewenste juridische duidelijkheid en ontzorgt de burger door schuldhulpverleners zelf de mogelijkheid te geven de gegevens te verzamelen. De hoeveelheid persoonsgegevens die gebruikt wordt voor het besluit over toegang en het plan van aanpak schuldhulpverlening verandert dus niet.

---

¹² Verwerking van persoonsgegevens in het sociaal domein; De rol van toestemming, AP, 2016

¹³ Artikel 8. Gegevensuitwisseling (Wet gemeentelijke schuldhulpverlening)

1. Bestuursorganen en andere bij algemene maatregel van bestuur aangewezen personen en instanties verstrekken aan het college de gegevens en inlichtingen waarvan kennisneming van belang kan zijn voor de uitvoering van deze wet.
2. Het college kan onder bij algemene maatregel van bestuur te bepalen voorwaarden aan bestuursorganen en aan bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen instanties gegevens verstrekken voortvloeiende uit de uitvoering van deze wet, die deze bestuursorganen en instanties behoeven in verband met uitoefening van hun taak en dienstverlening.
3. Het vragen en het verstrekken van gegevens door het college aan en door de in het eerste en tweede lid bedoelde bestuursorganen en instanties kan geschieden door tussenkomst van het Inlichtingenbureau, bedoeld in artikel 63 van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen.
4. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de wijze van gegevensuitwisseling en de kosten, die daarbij in rekening kunnen worden gebracht.

15 Rechten van de betrokkenen

Betrokkenen hebben op grond van de privacyregelgeving diverse rechten, waarin ook staat op welke wijze en onder welke omstandigheden zij die rechten kunnen uitoefenen. Hierop wordt geen uitzondering gemaakt in de voorgenomen wetswijziging. Het betreft het recht op informatie, het recht van inzage, het recht op rectificatie, het recht op gegevenswissing, het recht op beperking van de verwerking, een kennisgevingsplicht inzake rectificatie of wissing van persoonsgegevens, het recht op overdraagbaarheid van gegevens, het recht van bezwaar en het recht om niet onderworpen te worden aan een uitsluitend op geautomatiseerde verwerking gebaseerd besluit. Hulp wordt niet door een computer (geautomatiseerd) aangeboden, maar door een hulpverlener. Als iemand hulp accepteert, volgt een intakegesprek om de juiste hulp te bepalen. De hulpverlener legt de uitkomsten vast in een (Awb-)besluit over toegang tot en het plan van aanpak voor schuldhulpverlening.

De wetswijziging regelt dat iedere burger een individuele terugkoppeling krijgt van de gemeente als zonder toestemming contactgegevens en betalingsachterstanden zijn uitgewisseld. Dit betreft de kern van het wetsvoorstel, namelijk het aanbieden van het intakegesprek schuldhulpverlening naar aanleiding van een signaal van specifieke schuldeisers (artikel 3). Voordat de schuldeiser gegevens aan de gemeente verstrekt, heeft de schuldeiser onder meer via een betalingsherinnering contact met de klant. In de betalingsherinnering wordt de klant (individueel) geïnformeerd over de mogelijkheden voor schuldhulpverlening en dat contactgegevens en betalingsachterstanden aan de gemeente kunnen worden doorgegeven. Voor zorgverzekeraars, energiebedrijven en drinkwaterbedrijven is dit al in regelgeving vastgelegd.¹⁴ Voor verhuurders worden vergelijkbare bepalingen opgenomen in het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening.

C Beschrijving en beoordeling risico's voor de betrokkenen

16 Risico's

Inbreuk op de persoonlijke levenssfeer - algemeen

Ten algemene geldt voor de gewijzigde Wgs en bijbehorende AMvB dat er risico is op een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van betrokkene. Schuldhulpverleners evalueren inkomen- en schuldeninformatie, maar in bepaalde gevallen ook strafrechtelijke of gezondheidsgegevens, om de persoonlijke situatie van de betrokkenen te analyseren. Dus doordat er met deze wetswijziging nieuwe persoonsgegevens worden verwerkt en worden geëvalueerd (oorsprong), kan er een risico op een inbreuk op de privacy van de burger optreden, waardoor reputatieschade, discriminatie en stigmatisering kan optreden (negatief gevolg). De **kans** dat een dreiging zich manifesteert tot een incident is hoog, aangezien dit risico zich in alle gevallen voordoet. De **impact** die deze gevolgen heeft voor de betrokkene is hoog, aangezien openbaarmaking van deze bijzondere en strafrechtelijke persoonsgegevens een negatief effect kan hebben op het bestaan, de (mentale) gezondheid en de rechten en vrijheden van de betrokkenen. Het uiteindelijke **risico** dat deze gevolgen zullen intreden is kans (hoog) x impact (hoog) is **hoog**.

Inbreuk op de persoonlijke levenssfeer - vroegsignalering

Ten aanzien van vroegsignalering bestaat er risico op een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van betrokkene. Het verwerken van schuldeninformatie is een inbreuk op de privacy van burgers die wellicht niet geholpen willen worden of die geen hulp nodig hebben. Doordat er in het kader van vroegsignalering nieuwe persoonsgegevens worden verwerkt (oorsprong), kan de burger zich aangetast voelen in zijn autonomie (negatief gevolg). De **kans** dat een dreiging zich manifesteert tot een incident is hoog, aangezien dit risico zich in alle gevallen van vroegsignalering voordoet. De **impact** die deze gevolgen heeft voor de betrokkene is hoog, aangezien openbaarmaking een negatief

---

¹⁴ Regeling zorgverzekering, Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van elektriciteit en gas en de Regeling afsluitbeleid voor kleinverbruikers van drinkwater.

effect kan hebben op het bestaan, de (mentale) gezondheid en de rechten en vrijheden van de betrokkenen. Het uiteindelijke **risico** dat deze gevolgen zullen intreden is kans (hoog) x impact (hoog) is **hoog**.

Risico t.a.v. de vertrouwelijkheid van gegevens

Naast de inbreuk op het leven van de betrokkenen is er ook een risico t.a.v. de vertrouwelijkheid van gegevens. Ongeautoriseerde gebruikers – als gevolg van ontoereikende beveiliging – kunnen toegang krijgen tot gegevens. Hierdoor kan de individuele betrokkene breder bekend raken als schuldenaar. De **kans** dat een dreiging zich manifesteert tot een incident is gemiddeld omdat er beveiligingsmaatregelen zijn getroffen om ongeautoriseerde toegang te voorkomen. Zo wordt inzage in en besluiten over persoonsgegevens tot bepaalde functionarissen beperkt. Betrokkenen kunnen door een dergelijk incident hinder of problemen ondervinden waarbij een bepaalde mate van inspanning nodig is om dit incident op te lossen (zo kunnen er extra kosten mee gepaard gaan, kan de toegang tot bepaalde diensten tijdelijk beperkt zijn en kan het stress of gebrek aan begrip bij de betrokkenen opleveren). De **impact** wordt daarmee geschat op hoog. Het uiteindelijke **risico** dat deze gevolgen zullen intreden is kans (midden) x impact (hoog) is **hoog**.

Risico op onvoldoende transparantie

Bij vroegsignalering bestaat het risico dat er sprake is van onvoldoende transparantie – als gevolg van onvoldoende c.q. gebrekkige communicatie - richting betrokkenen over de verwerking van hun persoonsgegevens. Hierdoor kunnen betrokkenen het gevoel hebben dat zij onvoldoende zijn geïnformeerd over de verwerking van hun persoonsgegevens. De **kans** dat dit risico zal optreden is laag. De gemeente zal de betrokkene namelijk informeren over de verwerking middels het aanbieden van een eerste gesprek tot schuldhulpverlening en in het algemeen via de privacy statement. De **ernst** van de gevolgen op het moment dat dit risico intreedt is laag omdat betrokkenen niet of nauwelijks geraakt worden of in beperkte mate ongemak ervaren dat zonder al te veel problemen is op te lossen. De gemeente kan bijvoorbeeld op verzoek extra informatie verstrekken. Het uiteindelijke **risico** dat deze gevolgen zullen intreden is kans (laag) x impact (laag) is **laag**.

Risico op onjuiste of onvolledige verwerking van gegevens

Er bestaat de mogelijkheid dat de gegevens die door schuldeisers worden verstuurd aan het college van B&W onjuist of onvolledig zijn. Het gevolg van het verwerken van onjuiste of onvolledige gegevens kan zijn dat de burger uitgesloten wordt van een recht. Bijvoorbeeld dat ten onrechte wel/geen eerste gesprek tot schuldhulpverlening wordt aangeboden. De **kans** dat dit risico zal optreden is laag omdat er een koppeling wordt gemaakt met gemeentelijke systemen waardoor gegevens niet overgetikt hoeven te worden en de kans op een (menselijke) fout kleiner wordt. Daarnaast is in de wet opgenomen dat gemeenten verplicht zijn gegevens eenmaal per jaar te verifiëren vanuit het beginsel van juistheid van gegevens. De **ernst** van de gevolgen op het moment dat dit risico intreedt is gemiddeld, omdat betrokkenen hinder of problemen kunnen ondervinden waarbij bepaalde mate van inspanning nodig is om dit op te lossen. Het uiteindelijke **risico** dat deze gevolgen zullen intreden is kans (laag) x impact (midden) is **laag**.

Risico op onrechtmatige verwerking

Bij vroegsignalering is experimenteren belangrijk om de signalen te vinden waarmee mensen met problematische schulden beter bereikt kunnen worden. Hiermee bestaat het risico dat er persoonsgegevens onrechtmatig verwerkt worden. Dit als gevolg van het ontbreken van een duidelijk en voldoende specifiek omschreven juridisch kader (oorsprong). Het gevolg hiervan kan zijn dat mensen een inbreuk op hun persoonlijke levenssfeer ervaren. De **kans** dat dit risico zal optreden is laag omdat als een duidelijk en voldoende specifiek omschreven juridisch kader ontbreekt, de wet het experiment verbiedt. Daarnaast biedt de wet ruimte om in een ministeriële regeling voor maximaal vijf jaar andere signalen aan te wijzen die potentieel een betere indicatie vormen voor meer schulden en die in één of enkele gemeenten worden getest. Daarmee is een dergelijk experiment beperkt tot één of enkele gemeenten. De **ernst** van de gevolgen op het moment dat dit risico inreed is gemiddeld, omdat betrokkenen hinder of problemen kunnen ervaren waarbij inspanning nodig is om de situatie te

herstellen (zo kan het lastig zijn om de onrechtmatig verwerkte gegevens uit alle gemeentelijke systemen te verwijderen, en moeten betrokkenen - als het gevolg van die onrechtmatige verwerking - het aangeboden gesprek tot schuldhulpverlening actief weigeren). Het uiteindelijke **risico** dat deze gevolgen zullen intreden is kans (laag) x impact (midden) is **laag**.

Risico op bovenmatige verwerking van persoonsgegevens

Doordat de mogelijkheid bestaat op basis van een enkelvoudig signaal een hulpaanbod te doen in een situatie waarin geen sprake is van een serieus schuldenprobleem dat een intakegesprek nodig is (oorsprong) bestaat er een risico op bovenmatige verwerking van persoonsgegevens. Hierdoor kan de betrokkene in zijn autonomie aangetast worden omdat de betrokkene als gevolg van het handelen van de gemeente niet meer zelf kan/mag beslissen en het gevoel kan hebben ergens toe gedwongen te worden. De **kans** dat dit risico zal optreden is laag omdat slechts enkele soorten signalen zijn toegestaan, die elk wijzen op een bedreiging van de eerste levensbehoefte. De kan-bepaling van verhuurders tot het melden van een signaal over de huurder aan de gemeente is een verplichting geworden. Hierdoor vormen huurachterstanden (als verplicht signaal) een betere en zekere indicator van problematische schulden en wordt de kans op het onterecht doen van een hulpaanbod op grond van een enkelvoudig signaal verkleint. De **ernst** van de gevolgen op het moment dat dit risico intreedt is gemiddeld omdat betrokkenen hinder kunnen ondervinden waarbij bepaalde mate van inspanning nodig is om de situatie te herstellen (zo kunnen er extra kosten mee gepaard gaan en kan het stress of gebrek aan begrip bij de betrokkenen opleveren). Het uiteindelijke **risico** dat deze gevolgen zullen intreden is kans (laag) x impact (midden) is **midden**.

Risico op het verwerken van bijzondere persoonsgegevens, namelijk gezondheidsgegevens

Voor schuldhulpverlening is relevant of iemand maatschappelijke ondersteuning of jeugdzorg krijgt en zo ja, wie de hulpverleners zijn. Hierdoor bestaat het risico op het verwerken van gezondheidsgegevens. Het inzien van deze gegevens door een gemeenteambtenaar kan leiden tot gevoelens van schaamte bij de betrokkene. De **kans** dat dit risico zal optreden is laag omdat het is niet nodig is om het medisch beroepsgeheim te doorbreken. Het ziektebeeld van iemand wordt namelijk niet verwerkt. De **ernst** van de gevolgen op het moment dat dit risico intreedt is laag omdat de betrokkenen niet of nauwelijks worden geraakt of in beperkte mate ongemak ondervinden. Het uiteindelijke **risico** dat deze gevolgen zullen intreden is kans (laag) x impact (laag) is **laag**.

D Beschrijving voorgenen maatregelen

Juridisch

- Belanghebbenden kunnen bij gemeenten terecht voor de uitoefening van de rechten die voortvloeien vanuit de AVG.
- De geldende bewaartermijnen zullen in acht genomen worden.
- Betrokkenen hebben de mogelijkheid van bezwaar en beroep op basis van de Algemene wet bestuursrecht.
- Om beter aan te sluiten bij de grondslag uit de AVG is de bevoegdheid van verhuurders tot het melden van het signaal gewijzigd in een verplichting (AMvB).
- Om het risico op bovenmatige verwerking van persoonsgegevens ten aanzien van doeleinden te mitigeren is de noodzaak van de verstrekking van diverse persoonsgegevens voor diverse doelen in de AMvB nader gespecificeerd (dit vormt geen risico meer en is daarom niet opgenomen als risico bij onderdeel C).
- Om het risico op het verwerken van gezondheidsgegevens te verkleinen is in de nota van toelichting op de AMvB uitgelegd dat de verwerking van medische gegevens met betrekking tot de Jeugdwet of maatschappelijke ondersteuning geen betrekking heeft op het kennen van iemands ziektebeeld en daarmee geen doorbreking van het medisch beroepsgeheim nodig is.
- Om het risico op bovenmatige verwerking van persoonsgegevens ten aanzien van weigering van schuldhulp in geval van bestuurlijke boete te mitigeren is in de AMvB opgenomen dat onherroepelijke bestuurlijke boetes ook aan te merken zijn als schulden. Hiermee wordt

voorkomen dat gevoelige strafrechtelijke informatie bovenmatig wordt verwerkt (dit vormt geen risico meer en is daarom niet opgenomen als risico bij onderdeel C).

- Om het risico op het niet kunnen verifiëren van gegevens te mitigeren is in de AMvB opgenomen dat gemeenten verplicht gegevens eenmaal per jaar moeten verifiëren vanuit het beginsel van juistheid van gegevens (dit vormt geen risico meer en is daarom niet opgenomen als risico bij onderdeel C).
- Om het risico op een onrechtmatige verwerking te verkleinen is in de nota van toelichting op de AMvB uitgelegd dat de Wgs ruimte biedt om in een ministeriële regeling voor maximaal vijf jaar andere signalen aan te wijzen die potentieel een betere indicatie vormen voor meer schulden en die in één of enkele gemeenten worden getest.

Technisch en organisatorisch

Vertrouwelijkheid

Medewerkers van de gemeenten zijn uit hoofde van hun functie verplicht om vertrouwelijk om te gaan met de informatie waarover zij in de uitoefening van de functie komen te beschikken (zie art. 2:5 Awb).

Meldprocedure datalekken

Er is sprake van een meldprocedure bij datalekken.

BIO en ENSIA

Gemeenten en ook schuldeisers nemen bij de uitvoering organisatorische en technische maatregelen voor de veilige en privacy-verantwoorde gegevensverwerking om aan het kader en de randvoorwaarden te voldoen. Gemeenten gebruiken de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) als normenkader voor informatiebeveiliging en de Eenduidige Normatiek Single Information Audit om zich naar burgers, gemeenteraad en samenwerkingspartners te verantwoorden over informatiebeveiliging.

Geautoriseerde toegang

De polisadministratie die overheden gebruiken voor de uitvoering van sociale verzekeringswetten bevat informatie over inkomen en vermogen. Gemeenten, UWV en SVB wisselen deze informatie uit via de Gezamenlijke elektronische Voorziening Suwi. Dat is een beveiligde infrastructuur. Alleen geautoriseerde gemeentelijke medewerkers hebben toegang en de gegevens meestal via de informatiesystemen die gemeenten gebruiken voor de uitvoering van de Participatiewet worden ontsloten. Daarnaast is sprake van toegangs- en/of autorisatiemanagement bij wisseling van functies.

Beveiligde webportals

Schuldeisers en schuldhulpverleners wisselen informatie uit via webportals die toegang geven tot beveiligde omgevingen, zoals Webis, SHV Loket en BringWay. Voor burgers hebben enkele incassobureaus en ook overheidsorganisaties burgerportalen ontwikkeld, zoals MijnIncasso, MijnCAK en MijnDUO, die een overzicht van betalingsachterstanden geven. De meeste schuldhulpverleners hebben toegang tot het Centraal Krediet Informatiesysteem (CKI) van BKR.

Privacy-bestendigde Schuldenknooppunt

De NVVK ontwikkelt het Schuldenknooppunt¹⁵ voor een snelle, privacy-bestendige en beveiligde digitale gegevensuitwisseling tussen schuldhulpverleners en schuldeisers bij het tot stand brengen van een minnelijke schuldregeling. Naast technische voorzieningen werkt het project naar afspraken tussen schuldhulpverleners en schuldeisers over beheer, gebruikersvoorwaarden en financiering van de gegevensuitwisseling.

Restrisico

De maatregelen brengen de risico's aanzienlijk terug maar het restrisico dat persoonsgegevens voor andere doeleinden of door niet-bevoegden worden gebruikt, blijft bestaan. Afgewogen tegen het belang van effectieve hulpverlening is het restrisico acceptabel, zowel bekeken vanuit de betrokken burger als de maatschappij. Minder of minder effectieve hulp heeft grotere nadelen (waaronder maatschappelijke) dan het restrisico.

---

¹⁵ Project Digitale communicatie in het schuldregelingstraject: <https://www.nvvk.eu/schuldenknooppunt>.

From: "5.1.2a" "
Sent: Tue, 29 Aug 2023 13:15:30 +0200
To: "5.1.2a" <5.1.2a@MINSZW.NL>
Subject: Handreiking uitvoeringstoetsen definitief waaronder het uitvoeren van de PIA en verwijzing naar iak
Attachments: Handreiking uitvoeringstoetsen definitief (004).pdf

Het in de handrijking genoemde IAK is inmiddels vervangen door het beleidskompas [Beleidskompas | Kenniscentrum voor beleid en regelgeving \(kcbr.nl\)](#)

Handreiking uitvoeringstoets (u-toets) SZW

1. Inleiding

Voor wie is deze handreiking?

Deze handreiking u-toets is geschreven als leidraad voor het toetsen van de uitvoerbaarheid van nieuw SZW-beleid met de zelfstandige bestuursorganen (zbo's) UWV of SVB als beoogd uitvoerder. Hierbij gaat het vaak om beleid via wetgeving, maar nieuw beleid kent ook een andere verschijningsvormen. De handreiking sluit aan bij de huidige uitvoeringspraktijk die in dit document op papier is gezet. Bestaande afspraken over u-toetsen, die volgen uit het rijksbrede IAK¹ en diverse bestuurlijke afspraken met de zbo's van SZW, zijn verwerkt tot bruikbare handvatten voor beleidsmakers. Inzicht in bedoelde afspraken kan helpen bij praktische toepassing hiervan op een systematische wijze. De handreiking is mede van toepassing bij beleid van andere departementen dat raakt aan de uitvoering van UWV en SVB. Meer informatie hierover is opgenomen in bijlage 2. Ook kan de handreiking door de beleidsdirectie worden gebruikt in relatie tot niet-zbo's zoals DUO, gemeenten en de Belastingdienst.

Wat is de rol van de opdrachtgever?

Binnen SZW is de beleidsdirectie primair verantwoordelijk voor het doorvoeren van een beleidsvoorstel. Als opdrachtgever voor de uitvoering van nieuw beleid houdt de beleidsdirectie regie op het doorlopen van het u-toetsproces als onderdeel hiervan.

Wat is de rol van de opdrachtnemer?

De uitvoeringsinstantie wordt als beoogd opdrachtnemer door de opdrachtgever verzocht de uitvoerbaarheid van een beleidsvoorstel kritisch te beoordelen. Dit vindt plaats aan de hand van de toetsingscriteria in deze handreiking.

Wat is de rol van de eigenaar?

De eigenaar wordt vertegenwoordigd door de directie Stelsel & Volksverzekeringen/ taakveld eigenaarschap zbo's (S&V/eig) en heeft drie rollen:

1. advies geven over de toepassing van het u-toetsproces in deze handreiking;
2. schriftelijk het perspectief vanuit de eigenaar weergeven in het geval de opdrachtgever en de opdrachtnemer lopende het u-toetsproces niet tot overeenstemming komen;
3. medeverantwoordelijkheid nemen voor beleidsdossiers die vanwege omvang en complexiteit raken aan de continuïteit van de uitvoeringsinstantie als geheel.

Hiermee is een sluitend integraal oordeel over de u-toets geborgd. In paragraaf 2 wordt het proces van de u-toets beschreven en in paragraaf 3 de inhoud hiervan.

2. Proces u-toets

Fase beleidsvoorbereiding

Het proces van beleidsvoorbereiding gaat vooraf aan de (formele) fase van de u-toets. In deze fase vindt ambtelijke afstemming plaats met de uitvoering met als doel - binnen de gegeven politieke kaders - samen tot een kwalitatief goed en uitvoerbaar conceptbeleidsvoorstel te komen. Tijdige afstemming is nodig om niet in tijdnood te komen in de vervolgfase van de uitvoeringstoets. Hoewel dit deel van het proces erop gericht is dat de uitvoeringstoets geen verrassingen meer oplevert, laat dat onverlet dat daar in ultimo het oordeel onuitvoerbaar mogelijk blijft. De beleidsdirectie en de uitvoeringsinstantie bepalen in deze fase of een u-toets noodzakelijk is. Bij het afzien van een u-toets volgt hiervan schriftelijke verslaglegging met inbegrip van onderliggende afwegingen. Bijvoorbeeld voor wijzigingen zonder gevolgen voor de uitvoering zou een u-toets zijn doel voorbij kunnen schieten. Ook is een u-toets niet zinvol als in de voorfase hiervan al blijkt dat een beleidsvoornemen onuitvoerbaar is in de voorgestelde vorm. Bij verschil van inzicht tussen opdrachtgever en opdrachtnemer over wel/ geen u-toets vindt escalatie plaats.

Stap 1: Startnotitie

De beleidsdirectie van SZW schrijft in de beginfase van het beleidsproces een (*start*)*notitie* of een plan van aanpak. De vormgeving van een dergelijke notitie is vrij. Het hierin beschreven beleidsvoorstel wordt samen met de beoogde uitvoeringsorganisatie verkend. Hiermee kan de bij de uitvoeringsorganisatie aanwezige kennis, informatie en expertise al in een vroeg stadium

---

¹ Het Integraal Afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK). Zie: <https://www.kwci.nl/kennisbank/integraal-afwegingskader-beleid-en-regelgeving/verplichte-kwaliteitseisen>.

worden benut.

De afgelopen jaren is informatievoorziening (IV) en ICT in brede zin een sterk bepalende factor geworden in de uitvoerbaarheid van beleid. Het gaat bijvoorbeeld niet alleen om technologie met als doel de uitkeringen juist vast te kunnen stellen, maar ook om andere aspecten zoals gegevensverwerking en –uitwisseling om de doelgroep te traceren en bescherming van de privacy van betrokkenen. Met name het beoordelen van de gevolgen van nieuw beleid voor de IV en ICT van de uitvoeringsorganisatie vraagt veel tijd en inspanning. Ook is dit soms onzeker en moeilijk voorspelbaar. Zeker voor dit aspect van de uitvoering geldt dat dit zo vroeg mogelijk in het beleidsproces dient te worden opgepakt. De beleidsdirectie bespreekt met de uitvoeringsinstantie in welke mate IV en ICT al in de startnotitie aandacht vergt. Hierbij is cocreatie belangrijk. Veel beleidsvoornemens zijn namelijk sterk ICT gedreven en de uitvoerder heeft veelal meer IV- en ICT-expertise dan de beleidsmedewerker.

Binnen SZW kan door de beleidsdirectie in dit stadium WBJA, FEZ, CIO-office SZW en S&V/eig raadplegen over hun betrokkenheid en inbreng in het traject.

Stap 2: Quick scan

De uitvoeringsorganisatie *kan* afhankelijk van omvang/ impact een reactie geven op het beleidsvoornemen in een *quick scan*. Dit is facultatief en kan aanvullen op wat mondeling in het beleidsvoorbereidende overleg al is gewisseld. De toetsingscriteria uit de uitvoeringstoets vormen het referentiekader. De quick scan is een eerste globale inventarisatie van de belangrijkste gevolgen voor de uitvoering zonder hieraan conclusies te verbinden. Daarnaast kan de uitvoeringsorganisatie - op basis van uitvoeringstechnische kennis en argumenten - zo nodig alternatieven aanreiken om hetzelfde beleidsdoel te realiseren. De beleidsdirectie gaat na hoe de oogst van de quick scan kan worden ingepast in het beleidsvoorstel.

De fase van beleidsvoorbereiding wordt afgerond met ambtelijke overeenstemming dat het concept beleidsvoorstel van SZW gereed is voor een u-toets. Dit houdt in dat de uitvoeringsinstantie het voorstel op alle uitvoerbaarheidscriteria kan beoordelen (zie paragraaf 3). Het is belangrijk dit moment gezamenlijk te markeren en te documenteren. Het gaat hierbij om een oordeel van de uitvoeringsinstantie over de mogelijkheid een beleidsvoorstel te kunnen beoordelen op uitvoerbaarheid. Dit staat los van een eventueel inhoudelijk oordeel van de uitvoeringsinstantie over het beleidsvoorstel, dat via de reguliere bestuurlijke overleggen met SZW kan worden gewisseld. Indien er géén overeenstemming is bereikt en het beleidsvoorstel toch aan de uitvoeringsinstantie wordt gezonden, dan heeft dit gevolgen voor het verdere u-toetsproces (zie stap 3).

Fase uitvoeringstoets

Na afronding van het proces van beleidsvoorbereiding volgt de fase van de (formele) u-toets, waarop onderstaande processtappen betrekking hebben. De betrokken uitvoeringsinstantie wordt in de gelegenheid gesteld zich in een u-toets uit te spreken over de uitvoerbaarheid van een voorgenomen beleidsvoorstel. De beleidsdirectie reageert hier vervolgens op in een reactiebrief. Waar nodig wordt tijdens het u-toetsproces afgestemd met WBJA, FEZ, CIO-office SZW en S&V/eig. Van alle geplande, lopende en afgeronde u-toetsen wordt een overzicht bijgehouden in een beleidsplanner², die vast agendapunt is van het (voorbereidend) beleidsagendaoverleg tussen SZW en de zbo's. Een u-toets die betrekking heeft op voorgenomen wetgeving, wordt standaard met het conceptwetsvoorstel meegestuurd bij aanbieding aan de Tweede Kamer en is dan openbaar.

Stap 3: Verzoek om u-toets

De beleidsdirectie van SZW verzoekt de betrokken uitvoeringsinstantie(s) tot het uitbrengen van u-toets op een beleidsvoorstel. In bijlage 1 is een voorbeeldbrief opgenomen, waarin wordt gevraagd de uitvoerbaarheid te toetsen aan de hand van de criteria in paragraaf 3 van deze handreiking. Hierbij wordt standaard een oplevertermijn van 6 weken na dagtekening van het verzoek aangehouden. Zo heeft de uitvoeringsorganisatie doorgaans voldoende ruimte voor een gedegen u-toets. Hierop zijn 2 uitzonderingen:

- Afwijken van de termijn kan alleen in overleg en dient gemotiveerd te worden. In voorkomende gevallen wordt dit tot uitdrukking gebracht in het verzoek om een u-toets. Bij afwijken van de termijn geldt dus een 'nee tenzij'. Het hanteren van een termijn korter dan 6 weken wordt alleen in uitzonderlijke gevallen toegestaan aangezien de zes weken termijn voor de meeste uitvoeringsorganisaties een minimum termijn is. Een termijn langer dan 6 weken is bijvoorbeeld aan de orde gedurende het zomer- en het kerstreces (i.v.m. bezettingsgraad zbo's, stapeling u-

---

² WR coördineert de beleidsplanner i.o.m. UWV en S&V/eig; S&V/V coördineert de beleidskalender i.o.m. de SVB.

toetsen) of bij uitzonderlijk complexe beleidsvoorstellen.

- Incidenteel kan het voorkomen dat *verschil van inzicht* bestaat over de afronding van het proces van beleidsvoorbereiding. Als de uitvoeringsinstantie van mening is dat het beleidsvoorstel nog niet 'rijp' is voor een u-toets wordt een afwijkende procedure gehanteerd. Hierover informeert de beleidsdirectie de verantwoordelijke bewindspersoon in de oplegnota bij de voorgenomen u-toetsuitvraag. Binnen 1 week na ontvangst van de u-toets voert de uitvoeringsorganisatie een analyse uit, die tot de volgende uitkomsten kan leiden:

- ◊ De uitvoeringsorganisatie concludeert dat het in staat is om de u-toets volgens de gangbare wijze uit te voeren. De termijn van 6 weken wordt verlengd met 1 week vanwege de uitgevoerde analyse.

- ◊ Er dient een afwijkend proces te worden gehanteerd. De uitvoeringsorganisatie toetst minder of doet aannames. De uitvoeringsorganisatie deelt dit met SZW en vermeldt dit in de u-toets.

Daarnaast wordt vastgesteld of de toepassing van het afwijkende proces extra tijd kost. In de u-toets over het beleidsvoorstel wordt expliciet beschreven wat, waarom en wanneer later of niet wordt getoetst. In de reactiebrief (stap 5) volgt hoe eventuele 'witte vlekken' worden afgehecht.

- ◊ De uitvoeringsorganisatie concludeert dat het niet in staat is om een toets (in de daarvoor beschikbare tijd) uit te voeren en legt het u-toetsverzoek gemotiveerd terug bij SZW.

In alle genoemde gevallen waarbij verschil van inzicht is gecommuniceerd de uitvoeringsinstantie de conclusies met SZW en worden deze teruggekoppeld met alle betrokken partijen op directieureniveau. Vanaf dat (escalatie)niveau wordt de verdere gang van zaken vastgesteld.

Stap 4: Uitbrengen u-toets

Na het verzoek tot het uitbrengen van de u-toets is de uitvoeringsinstantie aan zet, ook voor wat betreft de inrichting van de interne procedure hiervoor. UWV hanteert voor de u-toets een vast protocol, met onder meer een *startbijeenkomst* voor betrokken UWV-ers en de beleidsmakers van SZW. Aanwezigen kunnen dan, ieder vanuit hun eigen rol, een indruk krijgen van de effecten van het beleid voor de uitvoering en waar nodig een toelichting op het beleidsvoornemen geven. De SVB kent een vergelijkbaar proces waarin beleidsmakers de gelegenheid wordt geboden een beleidsvoorstel waar nog nodig te verduidelijken.

Het is gebruikelijk dat de conceptversie van de u-toets op ambtelijk niveau wordt afgestemd met SZW, ter voorkoming van (onaangename) verrassingen later in het proces. In de praktijk komen vier soorten oordelen voor:

1. **Uitvoerbaar**: dit betekent dat er sprake is van een 'glad geval'.
2. **Uitvoerbaar mits**: de uitvoeringsorganisatie acht het beleidsvoorstel uitvoerbaar onder bepaalde randvoorwaarden. SZW zal in de reactiebrief moeten ingaan op die voorwaarden.
3. **Niet uitvoerbaar tenzij**: beleid is niet uitvoerbaar tenzij er ingrijpende aanpassingen plaatsvinden in het beleidsvoorstel. Ook hier zal SZW op moeten reageren in de reactiebrief.
4. **Niet uitvoerbaar**: de uitvoeringsorganisatie acht het voorstel niet uitvoerbaar en legt ook uit waarom. Dit oordeel zal slechts bij uitzondering worden gegeven, omdat een onuitvoerbaar beleidsvoorstel veelal in de voorfase strandt of drastisch wordt bijgesteld.

Stap 5: Reactiebrief op u-toets

De beleidsdirectie van SZW geeft binnen zes weken na dagtekening van de u-toets hierop een procesmatige en inhoudelijke reactie. In de reactiebrief wordt ingegaan op alle door de uitvoeringsinstantie naar voren gebrachte aandachtspunten. Ook hier is het stramien van de in deze handleiding opgenomen u-toetscriteria leidend (paragraaf 3). Over de conceptreactie wordt afgestemd tussen betrokken ambtenaren. Alleen in overleg kan schriftelijk gemotiveerd van de 6-wekentermijn worden afgeweken, waarbij door de beleidsdirectie procesmatig aangeeft wanneer wel een inhoudelijke reactie volgt. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer nog wijziging in het beleidsvoornemen wordt verwacht naar aanleiding van interdepartementale afstemming of advisering door de Raad van State. De reactie volgt altijd uiterlijk bij de publicatie van de lagere regelgeving of bij indiening van het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer.

De reactiebrief is cruciaal omdat niet eerder het startsein voor de voorbereiding van de implementatie kan worden gegeven. Deze brief houdt namelijk ook in dat het benodigde budget voor de uitvoering wordt vrijgegeven. In de reactiebrief kan zo mogelijk direct de opdracht tot implementatie worden meegenomen. Dit kan zo nodig ook in een later stadium, bijvoorbeeld als er nog onvoldoende zicht is op politieke steun voor een beleidsvoorstel.

In uitzonderlijke situaties waarin weinig tijd beschikbaar is tot het moment dat wet- en regelgeving in moet gaan, kan SZW de uitvoeringsinstantie verzoeken voorafgaand aan de afronding van het u-toetsproces al te beginnen met voorbereidende werkzaamheden. Dit verzoek kan alleen worden gedaan na overleg tussen SZW en uitvoerder en dient schriftelijk te worden gemotiveerd.

Voorwaarden zijn dat het voor de uitvoerder uitvoeringstechnisch mogelijk is, de budgettaire kaders worden aangegeven en dat de financiële risico's voor rekening van SZW zijn. Het heeft sterk de voorkeur dat de voorbereidende werkzaamheden geen onomkeerbaar karakter hebben om

de risico's te minimaliseren voor het geval het voorgenomen beleid wijzigt en de voorbereidende werkzaamheden moeten worden stop gezet. Op het moment dat de uitvoeringsorganisatie in een fase van onomkeerbare stappen terecht komt, dient er ambtelijk overleg plaats te vinden en zo nodig te worden geëscaleerd.

Stap 6: Na de u-toets

Vorbereiding implementatie na afronding u-toetsproces

Na de u-toets volgt afronding van het beleidstraject, dat meestal de vorm heeft van een wetgevingstraject. In een wetgevingstraject worden de uitkomsten van de u-toets verwerkt in (de toelichting op) het wetsvoorstel. Na ambtelijke afstemming wordt aan de Ministerraad gevraagd of kan worden ingestemd met doorgeleiding van het wetsvoorstel naar de Raad van State voor advies. Het is binnen SZW gebruikelijk dat de u-toets separaat bij het wetsvoorstel wordt gevoegd. Na verwerking van het advies van de Raad van State volgt indiening van het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer. Op dat moment is het wetsvoorstel en daarmee de inhoud van de uitgebrachte u-toets openbaar. Vervolgens vindt de parlementaire behandeling plaats, gevolgd door publicatie in het Staatsblad. Bij elke stap kunnen nog wijzigingen optreden die relevant zijn voor de uitvoeringsinstantie. SZW informeert de uitvoeringsinstantie zodra zich een wijziging voordoet. De uitvoeringsinstantie geeft aan wat de te verwachten effecten zijn van de wijzigingen (o.a. ten aanzien van haalbaarheid ingangsdatum). Na overleg wordt vastgesteld of nadere actie nodig is. Eventueel kan een wijziging leiden tot een *aanvullende u-toets* van de uitvoeringsinstantie en op basis hiervan zo nodig aanpassing van budget of doorlooptijd. In dat laatste geval wordt deze verwerkt in een nieuwe versie van hetzelfde document als de oorspronkelijke u-toets. Alternatief hiervoor is een geheel nieuwe u-toets, waarin expliciet wordt toegelicht wat wel en niet uit de oorspronkelijke u-toets is overgenomen.

Nadat het beleid 'staat' moet het onderdeel gaan worden van het uitvoeringsproces. In de u-toets heeft de uitvoeringsinstantie aangegeven of de door SZW gevraagde verantwoordings- en beleidsinformatie geleverd kan worden en is de uitvoeringsinstantie ingegaan op verschillende aspecten van de implementatie. Indien in deze fase behoefte is aan nadere afstemming over (het verloop van) de implementatievoorbereiding, kunnen betrokken ambtenaren van SZW en de uitvoeringsinstantie afhankelijk van omvang/ impact een (periodiek) *implementatieoverleg* inplannen. Hiermee houden SZW en de uitvoeringsinstantie elkaar geïnformeerd over de over de voorbereidingen in de uitvoering in aanloop naar het implementatiemoment.

Monitoring uitvoeringsproces en mogelijkheden u-toets na implementatie

Na het moment van implementatie van een beleidsvoorstel zullen er regelmatig gesprekken zijn tussen betrokken partijen om de voortgang te bewaken. De informatievoorziening wordt zoveel mogelijk ingebed in de reguliere P&C-cyclus en overlegstructuur. Uitgangspunt daarbij is dat SZW zich terughoudend opstelt ten aanzien van informatieverzoeken aan de uitvoeringsinstantie. De uitvoeringsinstantie rapporteert opvallende zaken uit zichzelf in de reguliere rapportages. Wanneer het een risicovol implementatietraject betreft, kunnen SZW en de uitvoeringsinstantie aanvullende afspraken maken over de informatievoorziening. Ook kan de uitvoeringsorganisatie - mits noodzakelijk - worden verzocht informatie te leveren buiten de reguliere rapportagemomenten om, bijvoorbeeld naar aanleiding van politieke actualiteiten (Kamervragen, debatten of nieuwsberichten).

In ieder geval kan in de volgende drie situaties ook na implementatie van een beleidsvoorstel een (spontane) u-toets aan de orde zijn:

- a. bij ingrijpende beleidswijzigingen;
- b. bij grote wijzigingen n.a.v. periodieke evaluatie, die veelal rechtstreeks voortvloeit uit de wet;
- c. op verzoek van de opdrachtnemer (uitvoeringsinstantie), opdrachtgever (beleidsdirectie) of eigenaar (SZW/ S&V/ eigenaarschap zbo's) als 1) niet eerder een u-toets is uitgebracht over een beleidsvoorstel maar er wel sprake blijkt van uitvoeringseffecten of als 2) een beleidsvoorstel in de uitvoeringspraktijk wezenlijk anders uitpakt dan was voorzien/ beoogd.

Binnen de reguliere overlegstructuren kunnen voornemens tot een (spontane) u-toets gewisseld worden.

3. Inhoud u-toets

Onderstaande criteria bieden houvast bij het beoordelen van de uitvoerbaarheid van een beleidsvoorstel. Deze worden derhalve verondersteld opgenomen te zijn in de u-toets, zowel in het verzoek aan de uitvoerder daartoe als in de u-toets zelf. De uitvoeringsorganisatie kan hiermee gemotiveerd inzicht bieden in de uitvoerbaarheid. Bedoelde criteria kunnen afhankelijk van een specifiek beleidsvoorstel waar nodig in samenhang worden gezien. In deze paragraaf volgt een toelichting op de criteria, zonder hierbij de ambitie te hebben uitputtend te willen zijn. De voorbeeldvragen per afzonderlijk criterium zijn deels afgeleid uit diverse toetsen die zijn samengebracht in het Integraal Afwegingskader beleid en regelgeving (IAK)³. Het IAK biedt beleidsmakers en wetgeversjuristen de normen waaraan goed beleid en goede regelgeving moeten voldoen. De normen zijn vastgesteld door het kabinet.

Toetsingscriteria u-toets:

1. uitvoerbaarheid;
2. handhaafbaarheid;
3. haalbaarheid beoogde invoeringsdatum;
4. effecten voor de klant;
5. effecten op de benodigde capaciteit;
6. eenmalige en structurele effecten op de uitvoeringskosten;
7. effecten op regeldruk (administratieve lasten);
8. gevolgen voor de verantwoordings- en beleidsinformatie;
9. implementatie/risico's/control;
10. IV/ICT;
11. Gegevensuitwisseling.

Ad 1 Uitvoerbaarheid

Met *Uitvoerbaarheid* wordt in algemene zin bedoeld of een beleidsvoorstel naar de mening van de uitvoeringsorganisatie – alles wegende – al dan niet uitvoerbaar is. Het gaat hierbij om een *samenvattend oordeel*, waarbij de volgende vragen aan de orde kunnen komen. Dit oordeel luidt: uitvoerbaar, uitvoerbaar mits, niet uitvoerbaar tenzij en niet uitvoerbaar.

Dit samenvattend oordeel wordt gebaseerd op het antwoord op de vragen:

- Is het de uitvoeringsorganisatie helder wat de taak is?
- Is de organisatie voldoende toegerust voor een doeltreffende uitvoering en onder welke voorwaarden (uitvoeringskosten, tijdspad, enzovoort)?
- Wat zijn de te verwachten effecten van de regeling?

Ad 2 Handhaafbaarheid

Met *Handhaafbaarheid* wordt bedoeld of een beleidsvoorstel naar de mening van de uitvoeringsorganisatie al dan niet handhaafbaar is en wat de fraude- en handhavingsrisico's zijn. Er wordt beoordeeld of het voorstel naleefbaar is voor burgers en bedrijven en handhaafbaar voor de uitvoeringsinstantie en geeft aan wat de effecten zijn voor de handhaving. Hieronder wordt mede bedoeld op de te verwachten extra handhavingsinspanning (van preventie tot sanctionering) die zal moeten worden geleverd als de regelgeving naar verwachting niet spontaan zal worden nageleefd. Een korte beschrijving van de wijze waarop de handhaving vorm krijgt wordt hier door het zbo beschreven en na afstemming met de beleidsdirectie verwerkt in het beleidsvoorstel. Inzichtelijk wordt gemaakt welke risico's er zijn op misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) van een beleidsvoorstel en hoe en wie signalen van M&O worden gemeld. Hierbij is betrouwbare en toegankelijke gegevensuitwisseling van essentieel belang. Ook dient waar nodig de handhaafbaarheid in internationale context te worden gezien.

Om wet- en regelgeving structureel en bestendig te toetsen op frauderisico's heeft het kabinet een richtlijn fraudebestendige regelgeving vastgesteld. Naar aanleiding van de richtlijn is de Uitvoeringstoets- en Handhavingstoets (U&H-toets) uit het IAK aangescherpt. In de handleiding uitvoerbaarheids- en handhaafbaarheidstoets (U&H-toets) zijn vragen opgenomen die in een u-toetsprocedure kunnen worden gebruikt voor toetsing van de handhaafbaarheid. De handleiding U&H-toets, die ook onverkort voor SZW-beleid geldt, is te vinden op www.naarhetaik.nl.

Ad 3 Haalbaarheid beoogde invoeringsdatum

Indien een invoeringsdatum van toepassing is, dient deze in het verzoek om het uitbrengen van een uitvoeringstoets te worden vermeld. Op invoeringsdata is het regime van *vaste*

---

³ Het Integraal Afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK) is te vinden op www.naarhetaik.nl en op www.kc-wetgeving.nl.

verandermomenten van toepassing⁴. Bij invoeringsdata dient men zich te realiseren dat de meeste uitvoeringsorganisaties enkele maanden tot enkele jaren van te voren met de voorbereiding moeten kunnen beginnen om een invoeringsdatum te kunnen halen. Bij dit criterium vraagt SZW aan de uitvoeringsorganisatie of de beoogde invoeringsdatum haalbaar is. Hierbij kan de uitvoeringsorganisatie markeren op welk moment uiterlijk opdrachtverlening nodig is om de beoogde implementatiedatum te kunnen halen. De haalbaarheid van een invoeringsdatum kan ook mede worden bepaald door de samenloop met andere beleidstrajecten.

Ad 4 Effecten klant

Onder 'klant' worden burgers, bedrijven en andere overheden verstaan. Effecten op de klant kunnen verschillende vormen hebben, afhankelijk van het beleidsvoorstel. De beleidsdirectie moet hierin inzicht bieden in het beleidsvoorstel. Het kan bijvoorbeeld gaan om inkomenseffecten, aanpassingen in de sfeer van verplichtingen of sanctionering, nalevingsbereidheid of een groter beroep op de zelfredzaamheid van de klant. Bij dit criterium is de klantbenadering in relatie tot de maatregel cruciaal. Wat betekent een beleidsvoorstel concreet voor de klant en op welke wijze, in welke mate en over welke periode is hierover communicatie nodig via de uitvoerder? In dit verband wordt als voorbeeld de voortgaande digitalisering van communicatie met de klant genoemd die eerder regel dan uitzondering is bij nieuw beleid en de uitvoering hiervan.

Een ander aspect wat de laatste jaren steeds meer de aandacht heeft gekregen is de bescherming van persoonsgegevens, waarvoor een Privacy impact assessment (PIA) ondersteuning biedt. In toenemende mate worden taken van de zbo's van SZW digitaal ondersteund in het belang van een doelmatige en doeltreffende uitvoering. ICT-mogelijkheden voor uitwisseling en verwerking van gegevens vereisen bescherming van de privacy van de doelgroep. Voorkomen moet worden dat persoonlijke gegevens voor een ander doel worden gebruikt dan strikt noodzakelijk voor de uitvoering van een wettelijk opgedragen beleidsdoel.

Het toetsmodel PIA is een verplicht hulpmiddel bij ontwikkeling van beleid en daarmee gepaard gaande wetgeving of bouw van ICT-systemen en aanleg van databestanden, om privacyrisico's in kaart te brengen. De PIA-vragenlijst volgt de vereisten van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). Voorafgaand aan het uitbrengen van een verzoek om een uitvoeringstoets dient door de beleidsdirectie te worden vastgesteld of de PIA, als onderdeel van het IAK, van toepassing is. Meer informatie over het toetsmodel PIA staat op www.naarhetiak.nl.

Ad 5 Capaciteit

Dit element heeft betrekking op de vraag welke inzet aan capaciteit in kwantitatief en kwalitatief opzicht nodig is om het beleid uit te kunnen voeren. Als vooraf al duidelijk is dat het uit te voeren beleid om een inzet aan capaciteit vraagt die significant afwijkt van wat gangbaar is dan strekt het tot aanbeveling daar in het u-toetsverzoek aandacht aan te schenken.

Kwantitatieve aspecten zijn bijvoorbeeld het aantal voor een maatregel benodigde fte's, die desgewenst verder kunnen worden uitgesplitst naar deeltaken (bijvoorbeeld voorlichting, uitkeringsverstrekking, gegevensuitwisseling of fraudeonderzoek). Kwalitatieve aspecten houden bijvoorbeeld verband met een voor de beleidsvoorstel noodzakelijke cultuuromslag.

Ad 6 Uitvoeringskosten

Het betreft hier zowel eenmalige- als structurele uitvoeringskosten. Als er financiële onzekerheid bestaat, dan wordt dat benoemd door de uitvoeringsinstantie in de u-toets. Er worden geen p.m.-posten opgenomen. Tevens wordt in de u-toets waar nodig aandacht besteed aan de kosten in verband met het bouwen of aanpassen van een systeem waarmee de wijziging van regelgeving te zijner tijd kan worden geëvalueerd. De uitvoeringsinstantie beoordeelt de financiële implicaties, zijnde een onderbouwde raming van programmakosten, eenmalige en structurele uitvoeringskosten en eventuele baten.

Uitgangspunt is het 'in voor- en tegenspoed'-principe: de opgenomen (en toegekende) kosten uit de u-toets staan vast. De uitvoeringsinstantie komt niet terug op de kostenraming die het in de u-toets heeft gepresenteerd, SZW komt niet terug op de bedragen die aan de uitvoeringsinstantie zijn toegekend naar aanleiding van de u-toets. Als de kosten meevallen mag de uitvoeringsinstantie de resterende middelen behouden, als het tegenvalt zal de uitvoeringsinstantie dit uit eigen middelen moeten financieren.

---

⁴ Wet of AMvB: Inwerkingtreding op 1 januari of 1 juli en minimaal twee maanden tussen publicatie en inwerkingtreding.

Ministeriële regeling: Inwerkingtreding op 1 januari, 1 april, 1 juli of 1 oktober en minimaal twee maanden tussen publicatie en inwerkingtreding.

In geval sprake is van een casus waarbij het om grote bedragen gaat én waarbij a) sprake is van lange doorlooptijden en grote (ICT-)onzekerheden, of b) gebrek is aan ervaringsgegevens, waardoor validatie van vooronderstellingen niet mogelijk is, kunnen SZW en de uitvoeringsinstantie gezamenlijk afspreken dat in de betreffende casus afgeweken kan worden van de hoofdregel. Ook bij evidente fouten in de aannames/ramingen, geëxpliciteerd in de u-toets, die door de uitvoeringsinstantie en SZW niet zijn opgemerkt, kan SZW in dit uitzonderlijke geval overgaan tot herziening van de uitvoeringskosten.

Ad 7 Effecten op regeldruk (administratieve lasten)

Regeldruk omvat alle kosten die burgers, professionals of bedrijven maken om te voldoen aan wet- en regelgeving, anders dan via financiële transacties (bv. leges of boetes) met de overheid.

Onderscheid kan worden gemaakt in inhoudelijke en administratieve nalevingskosten.

Inhoudelijke nalevingskosten betreft kosten die burgers, bedrijven of professionals maken om te voldoen aan de inhoudelijke verplichtingen die wet- en regelgeving stelt. Een voorbeeld voor nalevingskosten zijn de verplichtingen die verband houden met veiligheid op de werkplek.

Administratieve lasten betreffen de kosten die een burger, bedrijf of professional maakt om te voldoen aan informatieverplichtingen voortvloeiend uit de regelgeving van de overheid. Het gaat hierbij zowel om het nakomen van verplichtingen als het beroep doen op een recht. Een voorbeeld van administratieve lasten zijn de kosten die verbonden zijn aan het aanvragen van een vergunning.

Bovenstaande kosten hebben voor burgers betrekking op de door de burger bestede tijd (uitgedrukt in uren) en gemaakte kosten (uitgedrukt in euro's). Voor bedrijven en professionals wordt de bestede tijd uitgedrukt in euro's. Voor een uitgebreide toelichting op regeldruk (administratieve lasten) zie www.naarhetiaak.nl. Bij aanbidding van wet- en regelgeving aan de Ministerraad dient op het MR-formulier aan te worden gegeven of er (indien van toepassing) een toets is uitgebracht op de administratieve lasten. Dit onderdeel moet in de u-toets dus afdoende geborgd zijn. Het is aan de beleidsdirectie om eventuele effecten op regeldruk te beschrijven in een beleidsvoorstel, waarop de uitvoeringsinstantie in de u-toets kan reageren.

Ad 8 Verantwoordings- en beleidsinformatie

Wat betreft de verantwoordings- en beleidsinformatie is het aan de beleidsdirectie om bij een verzoek tot u-toets in het beleidsvoorstel al eenduidig aan te geven welke informatie op welke termijn gewenst is. De uitvoeringsinstantie geeft vervolgens in de u-toets aan of die informatie ook geleverd kan worden en wat de consequenties daarvan zijn (in termen van capaciteit en kosten). De uitvoeringsinstantie geeft een inschatting van de consequenties van het nieuwe beleid voor de financiële verantwoording en niet-financiële informatievoorziening.

Ad 9 Implementatie/risico's/control

Het betreft hier de risico's voor de implementatie en hoe het zbo die risico's wil ondervangen. Hier bedoelde risico's kunnen vele vormen aannemen en mogelijk samenhangen met andere u-toetscriteria in deze handreiking. Het kan bijvoorbeeld gaan om mogelijke gedragseffecten van de beoogde doelgroep, kwaliteit en beschikbaarheid van noodzakelijke gegevens evenals de beveiliging hiervan, juridische kwetsbaarheid (mede in relatie tot internationale verdragen). Ook is afhankelijkheid van ketenpartners in toenemende mate van belang. De benodigde beheersmaatregelen worden hier door de beleidsdirectie beschreven. Om te verwachten risico's tijdig te kunnen signaleren gaat hierbij ook aandacht uit naar de beleidsinformatievoorziening. De u-toets beschrijft welke informatie (structureel) nodig is om het voornemen te kunnen uitvoeren, of die informatie voor de uitvoeringsinstantie beschikbaar is en of die digitaal beschikbaar is. Tevens beschrijft de u-toets welke informatie noodzakelijk is om het implementatieproces goed te laten verlopen en te monitoren, wie verantwoordelijk is voor deze informatie, hoe de informatievoorziening is geregeld en hoe deze wordt bewaakt. Ten slotte wordt in de u-toets aangegeven hoe het zbo in control⁵ is tijdens de fase van implementatie: dit betreft het gehele implementatieproces van het beleidsvoorstel, inclusief eventueel overgangsrecht.

Ad 10 ICT/IV

ICT in brede zin is in toenemende mate bepalend voor de uitvoerbaarheid van nieuw of gewijzigd beleid. Het gaat hierbij niet alleen om ICT in technische zin, maar ook om de informatievoorziening (IV). De interne werkprocessen zijn veelal gedigitaliseerd of worden gelijktijdig met de beleidswijziging gedigitaliseerd. Klanten hebben veelal via internet met portalen contact met de uitvoerder. Gegevensuitwisseling tussen en gegevensverwerking binnen verschillende

---

⁵ Control is het geheel van instrumenten en maatregelen waarmee de organisatie wordt gestuurd en beheerst. Control betreft het beheersbaar maken en feitelijk beheersen van het bestuur. Doel daarvan is een rechtmatige, doelmatige en doeltreffende totstandkoming en uitvoering van beleid.

uitvoeringsorganisaties vindt doorgaans digitaal plaats. Wijzigingen zijn derhalve binnen de organisatie van de uitvoerder zichtbaar en voor de buitenwereld. Mogelijkerwijs is voor een kleine beleidswijziging een grote systeemwijziging vereist of kan juist met een eenvoudige systeemwijziging een grote beleidswijziging gerealiseerd worden. Een aantal aspecten zijn van belang voor de snelheid, zorgvuldigheid en kosten waarmee een ICT-wijziging doorgevoerd wordt. De volgende vragen kunnen daar bijvoorbeeld behulpzaam bij zijn:

- Is het een aanpassing van bestaande systemen of betreft het nieuwbouw?
- Volgt de ICT-aanpassing de werkprocessen of andersom?
- Hoe complex is de systeemwijziging? Gaat het om meerdere systemen en koppelingen?
- Is het een wijziging binnen de bestaande infrastructuur of is uitbreiding nodig?
- Wat is de technische status van het systeemlandschap waar de ontwikkeling plaats vindt?
- Wordt er nieuwe (innovatieve) technologie toegepast of bewezen technologie?
- Is er sprake van een afwijkend beveiligingsniveau van de gegevens?
- Heeft het organisatieonderdeel dat verantwoordelijk is voor de wijziging ervaring met dit type project? Volstaat de interne capaciteit of is externe inhuur nodig?
- Indien externe partijen nodig zijn, moet er aanbesteed worden of kan er gebruik worden gemaakt van bestaande (mantel)overeenkomsten?
- Wat is de inschatting van het aantal functiepunten dat ontwikkeld moet worden?
- Betreft het een levering van een essentiële publieke dienst en is die afhankelijk van dit programma/project?
- Wat zijn de kosten en de verwachte opbrengsten? Wat is de zekerheid van die schatting?
- Wat is de doorlooptijd? Is de deadline vanuit een technische raming bepaald of politiek? Wat is de zekerheid van de schatting?
- Past het binnen de releasekalender en binnen de verandercapaciteit?
- Is er samenhang met andere trajecten?
- Hoeveel stakeholders en interne klanten zijn er betrokken?
- Hoeveel klanten worden geraakt door de wijziging?

In het kader van de uitwerking van het Actieplan Vitaal informatiebestel SZW zal in de eerste helft van 2016 een stappenplan worden ontwikkeld t.b.v. de vroegtijdige afstemming tussen beleid en uitvoering op het gebied van IV/ICT. Ook is een uitbreiding van het rijksbrede IAK voorzien op dit aspect. In een volgende versie zullen nieuwe ontwikkelingen hieromtrent worden meegenomen.

Ad 11 Gegevensuitwisseling

Het belang en de afhankelijkheid van informatie, informatiestromen en de inzet van ICT neemt toe. Nieuwe beleidsontwikkelingen leiden tot een andere informatiebehoefte en een toename van informatiestromen. Een informatieanalyse geeft inzicht in de nieuwe informatiestromen en maakt duidelijk welke gegevens nodig zijn en of deze gegevens beschikbaar zijn. Onderdeel van de informatieanalyse is dat alleen die gegevens worden verkregen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering. Iedere nieuwe gegevensuitwisseling dient dan ook te zijn voorzien van een privacy impact assesment (zie ook criterium 4). Een informatieanalyse bestaat in ieder geval uit de volgende onderdelen:

- Hoe komt het proces eruit te zien?
- Welke (nieuwe) gegevens zijn nodig om uitvoering te geven aan het proces?
- Zijn deze gegevens binnen of buiten de organisatie (tijdig) beschikbaar?
- Welke afspraken moeten worden gemaakt met andere organisaties om deze gegevens te verkrijgen?
- Welke aanpassingen zijn nodig in de systemen om deze gegevens te verwerken?

Bijlagen:

1. Conceptbrief verzoek u-toets;
2. Toepassing SZW handreiking u-toets bij beleid van andere departementen

Bijlage 1: conceptbrief verzoek u-toets UWV of SVB

UWV/SVB
Voorzitter van de Raad van Bestuur
De heer/ mevrouw PM

Adres: PM Datum: PM

Betreft: Verzoek uitvoeringstoets over PM

Geachte heer/ mevrouw PM,

Bijgaand stuur ik u een conceptbeleidsvoorstel X. Doel van deze maatregel is PM (korte toelichting hierop in een alinea).

Ik verzoek u conceptbeleidsvoorstel X te beoordelen op uitvoerbaarheid.

In dat kader verneem ik graag van u een reactie onder gebruikmaking van de volgende toetsingscriteria:

1. uitvoerbaarheid;
2. handhaafbaarheid;
3. haalbaarheid beoogde invoeringsdatum;
4. effecten voor de klant;
5. effecten op de benodigde capaciteit;
6. eenmalige en structurele effecten op de uitvoeringskosten;
7. effecten op regeldruk (administratieve lasten);
8. gevolgen voor de verantwoordings- en beleidsinformatie;
9. implementatie/risico's/control;
10. ICT/IV;
11. gegevensuitwisseling.

Ik zie uw uitvoeringstoets gaarne uiterlijk zes weken na dagtekening van deze brief tegemoet.

Hoogachtend,

PM

Bijlage 2: Toepassing SZW handreiking u-toets bij beleid van andere departementen

De handreiking is mede van toepassing op bij beleid van andere departementen dat raakt aan de uitvoering van UWV en/of SVB. Het kan daarbij gaan om de volgende 2 situaties:

1. Andere taken/ werkzaamheden;
2. Wet- en regelgeving die zbo's raakt

Ad 1. De taak- en verantwoordelijkheidsverdeling met betrekking tot UWV en SVB is in de Wet SUWI verankerd. De wettelijke taken vormen de kern van activiteiten van UWV en SVB. Deze kern kan worden uitgebreid door bij of krachtens wet of via ministeriële regeling taken op te dragen. Naast de kerntaken kunnen UWV en SVB aanvullend andere taken/ werkzaamheden uitvoeren voor andere departementen en daarmee een bijdrage leveren aan belangen van klant en maatschappij (publieke doelen). Een voorbeeld is de PGB-taak van SVB. Voor 'andere taken' en 'andere werkzaamheden' bestaan departementale richtlijnen als richtsnoer voor toetsing. S&V/eig is aanspreekpunt voor meer informatie hierover.

Als een beleidsdirectie/opdrachtgever 'buiten' SZW expliciet UWV of SVB als uitvoerende instantie aanwijst in een beleidsvoorstel is een expliciet akkoord van de minister van SZW wettelijk vereist. Bij werkzaamheden die volgen uit een opdracht van een ander departement dient het aspect 'uitvoerbaarheid' zichtbaar te worden gemaakt in het goedkeuringsverzoek aan de minister van SZW. Daarbij kan kortweg worden verwezen naar de (verplichte) u-toets die hierover is uitgebracht.

Ad 2. Met enige regelmaat raken wetsvoorstellen of beleidsmaatregelen van andere departementen de uitvoeringspraktijk van UWV en/of SVB (vaak in de rol van pseudowerkgever). Van direct opdrachtgeverschap is echter geen sprake. Van belang is als eigenaar (S&V/eig) te borgen dat de uitvoering op tijd is aangehaakt en voorbereid op de uitvoering van werkzaamheden die voortvloeien uit beleid van andere departementen en waar nodig financieel wordt gecompenseerd. Hieraan draagt S&V/eig bij door middel van MR-advisering, overleggen met andere departementen en uitvoerders, zorgdragen dat UWV en SVB desgewenst de gelegenheid krijgen tot het uitbrengen van een u-toets die minimaal voldoet aan de vereisten in deze handreiking, signalering/ agendering van knelpunten van de zbo's, enzovoort.

Rol eigenaar (S&V/eig)

De rol van de eigenaar is bij beleidsvoorstellen van andere departementen in beginsel dezelfde als bij beleidsvoorstellen van SZW. SZW geeft in de rol van eigenaar van de zbo's bij beleid van 'buiten' SZW een integraal oordeel over de u-toets. Concreet betekent dit dat zowel procesmatig als inhoudelijk wordt nagegaan of de u-toets goed is uitgevoerd. In het verzoek tot het uitbrengen van een u-toets, de u-toets zelf en de reactiebrief hierop wordt door de steller ervan gemarkeerd dat hierover is afgestemd met SZW als eigenaar. Als SZW vanuit de eigenaarrol lopende het u-toetsproces een afwijkende mening heeft van de opdrachtgever of de uitvoeringsinstantie, dan wordt dat bij afzonderlijke brief gemotiveerd aan betrokken partijen. Daarnaast kan S&V/eig adviseren tot politieke of bestuurlijke interventie richting het desbetreffende departement, bijvoorbeeld ingeval onvoldoende rekening wordt gehouden met de gevolgen voor de uitvoering door UWV en SVB. Zo wordt op een sluitende wijze invulling gegeven aan het integraal oordeel van SZW als eigenaar. Het voortouw hiervoor ligt intern bij S&V/eig.